六祖大师法宝坛经

（简体注音本）

仁慧草堂编制

说 明

根据《大正新修大正藏经》第 48 册、第 2008 部，诸宗部，风幡报恩光孝禅寺住持嗣祖比丘宗宝编《六祖大师法宝坛经》影印本校对注音，句读及注音仅供参考。

本电子书是免费结缘品。特此说明。

仁慧草堂

二〇二二年十一月

扫码关注仁慧草堂微信公众号

南無本師釋迦牟尼佛

目 录

六祖大师法宝坛经序 ..... - 1 -
六祖大师法宝坛经赞 ..... - 3 -
六祖大师法宝坛经 ..... - 12 -
行由第一 ..... - 12 -
般若第二 ..... - 23 -
疑问第三 ..... - 32 -
定慧第四 ..... - 37 -
坐禅第五 ..... - 40 -
忏悔第六 ..... - 42 -
机缘第七 ..... - 49 -
顿渐第八 ..... - 65 -
宣诏第九 ..... - 72 -
付嘱第十 ..... - 75 -
附 录 ..... - 86 -
六祖大师缘记外记 ..... - 86 -

liù zǔ dà shī fǎ bǎo tán jīng xù

六祖大师法宝坛经序

gǔ jūn bǐ qiū dé yì zhuàn

古筠比丘德异 撰

miàodào xū xuán bù kě sī yì wàngyán dé zhǐ duān kě wù míng

妙道虚玄不可思议，忘言得旨端可悟明。

gù shì zūn fēn zuò yú duō zǐ tǎ qián niānhuā yú líng shān huì shàng sì

故世尊分座于多子塔前，拈华于灵山会上，似

huǒ yǔ huǒ yǐ xīn yìn xīn xī chuán sì qī zhì pú tí dá mó

火与火，以心印心。西传四七，至菩提达磨。

dōng lái cǐ tǔ zhí zhǐ rén xīn jiànxìngchéng fó yǒu kě dà shī zhě

东来此土，直指人心，见性成佛。有可大师者，

shǒu yú yán xià wù rù mò shàng sān bài dé suǐ shòu yī shào zǔ kāi

首于言下悟入，末上三拜得髓，受衣绍祖开

chǎnzhèngzōng sān chuán ér zhì huángméi huì zhōnggāosēng qī bǎi

阐正宗，三传而至黄梅，会中高僧七百，

wéi fù chōng jū shì yī jì chuán yī wéi liù dài zǔ nándùn shí yú

惟负舂居士，一偈传衣为六代祖，南遁十余

nián yī dàn yǐ fēi fēngfān dòng zhī jī chù kāi yìn zōngzhèngyǎn jū

年，一旦以非风幡动之机，触开印宗正眼。居

shì yóu shì zhù fà dēng tán yìng bá tuó luó xuán jì kāi dōngshān fǎ mén

士由是祝发登坛，应跋陀罗悬记，开东山法门，

wéi shǐ jūn mìng hǎi chánzhě lù qí yǔ mù zhī yuē fǎ bǎo tán jīng

韦使君命海禅者录其语，目之曰“法宝坛经”。

dà shī shǐ yú wǔ yáng zhōng zhì cáo xī shuō fǎ sān shí qī nián zhān

大师始于五羊，终至曹溪，说法三十七年。沾

gān lù wèi rù shèngchāo fán zhě mò jì qí shù wù fó xīn zōng

甘露味，入圣超凡者，莫记其数；悟佛心宗，

xíng jiě xiāngyìng wéi dà zhī shí zhě míng zài chuándēng wéinányuè

行解相应，为大知识者，名载传灯。惟南岳

qīngyuán zhí shì zuì jiǔ jìn dé wú bā bí gù chūmǎ zǔ shí tóu

青原，执侍最久，尽得无巴鼻。故出马祖石头，

jī zhì yuánmíng xuánfēng dà zhèn nǎi yǒu lín jì wéiyǎng cáo

机智圆明，玄风大震，乃有临济、沩仰、曹

dòng yúnmén fǎ yǎnzhūgōngwēirán ér chū dào dé chāoqún mén
洞、云门、法眼诸公巍然而出，道德超群，门

tíngxiǎnjùn qǐ dí yīnglíng nà zǐ fèn zhì chōngguān yī ménshēn rù
庭险峻，启迪英灵衲子奋志冲关，一门深入，

wǔ pàitóngyuán lì biàn lú chuí guī mó guǎng dà yuán qí wǔ jiā
五派同源，历遍垆锤，规模广大，原其五家

gāngyào jìn chū tán jīng fú tán jīng zhě yánjiǎn yì fēng
纲要，尽出《坛经》。夫《坛经》者，言简义丰，

lǐ míng shì bèi jù zú zhū fó wú liàng fǎ mén yī yī fǎ mén jù zú
理明事备，具足诸佛无量法门，一一法门具足

wú liàngmiào yì yī yī miào yì fā huī zhū fó wú liàngmiào lǐ jí mí
无量妙义，一一妙义发挥诸佛无量妙理。即弥

lè lóu gé zhōng jí pǔ xiánmáokǒngzhōng shàn rù zhě jí tóngshàn
勒楼阁中，即普贤毛孔中。善入者，即同善

cái yú yī niànjiānyuánmǎngōng dé yǔ pǔ xiánděng yǔ zhū fó děng
财于一念间圆满功德，与普贤等、与诸佛等。

xī hū tán jīng wéihòu rén jié lüè tài duō bú jiàn liù zǔ dà quán zhī
惜乎《坛经》为后人节略太多，不见六祖大全之

zhǐ dé yì yòunián chángjiàn gǔ běn zì hòubiàn qiú sān shí yú zǎi
旨。德异幼年，尝见古本，自后遍求三十余载，

jìn dé tōngshàng rén xún dàoquánwén suì kān yú wú zhōng xiū xiū chán
近得通上人寻到全文，遂刊于吴中休休禅

ān yǔ zhūshèng shì tóng yī shòuyòng wéiyuàn kāi juàn jǔ mù zhí
庵，与诸胜士同一受用。惟愿开卷，举目直

rù dà yuán jué hǎi xù fó zǔ huì mìng wú qióng sī yú zhì yuànmǎn yǐ
入大圆觉海，续佛祖慧命无穷，斯余志愿满矣。

zhì yuán èr shí qī niángēng yín suì zhōngchūn rì xù
至元二十七年庚寅岁中春日叙。

liù zǔ dà shī fǎ bǎo tán jīng zàn

六祖大师法宝坛经赞

sòngmíngjiào dà shī qì sōngzhuàn

宋明教大师契嵩 撰

zàn zhě gào yě fā jīng ér pǔ gào yě tán jīng zhě zhì rén
赞者，告也，发经而溥告也。坛经者，至人
zhī suǒ yǐ xuān qí xīn yě hé xīn yé fó suǒ chuán zhī miào
之所以宣其心也（至人谓六祖篇内同）。何心邪？佛所传之妙
xīn yě dà zāi xīn hū zī shǐ biànhuà ér qīngjìng cháng ruò fán
心也。大哉心乎！资始变化，而清净常若，凡
rán shèng rán yōu rán xiǎn rán wú suǒ chù ér bú zì dé zhī shèngyán hū
然圣然幽然显然，无所处而不自得之，圣言乎
míng fán yán hū mèi mèi yě zhě biàn yě míng yě zhě fù yě
明，凡言乎昧。昧也者，变也。明也者，复也。
biàn fù suī shū ér miào xīn yī yě shǐ shì jiā wén fó yǐ shì ér chuán
变复虽殊而妙心一也。始释迦文佛，以是而传
zhī dà guī shì dà guī shì xiāngchuán zhī sān shí sān shì zhě chuánzhū
之大龟氏，大龟氏相传之三十三世者，传诸
dà jiàn（六祖谥号大鉴禅师） dà jiàn chuán zhī ér yì chuán yě shuō zhī zhě yì yì
大鉴，大鉴传之而益传也。说之者抑亦
duōduān gù yǒumíngtóng ér shí yì zhě yě gù yǒu yì duō ér xīn yī
多端，固有名同而实异者也，固有义多而心一
zhě yě yuēxuè ròu xīn zhě yuēyuán lǜ xīn zhě yuē jí qǐ xīn zhě
者也。曰血肉心者，曰缘虑心者，曰集起心者，
yuējiān shí xīn zhě ruò xīn suǒ zhī xīn yì duō yě shì suǒwèimíngtóng ér
曰坚实心者，若心所之心益多也，是所谓名同而
shí yì zhě yě yuēzhēn rú xīn zhě yuēshēngmiè xīn zhě yuē fánnǎo
实异者也。曰真如心者，曰生灭心者，曰烦恼
xīn zhě yuē pú tí xīn zhě zhū xiū duō luó qí lèi cǐ zhě dài bù kě
心者，曰菩提心者，诸修多罗其类此者，殆不可
shèngshǔ shì suǒwèi yì duō ér xīn yī zhě yě yì yǒu jué yì yǒu bù
胜数，是所谓义多而心一者也。义有觉义、有不
jué yì xīn yǒuzhēn xīn yǒuwàng xīn jiē suǒ yǐ bié qí zhèng xīn yě
觉义，心有真心、有妄心，皆所以别其正心也。

fāng tán jīng zhī suǒ wèi xīn zhě yì yì zhī jué yì xīn zhī shí xīn
方《坛经》之所谓心者，亦义之觉义，心之实心
yě
也。

xī zhě shèng rén zhī jiāng yǐn yě nǎi mìng hū guī shì jiào wài yǐ
昔者圣人之将隐也，乃命乎龟氏教外以
chuán fǎ zhī yào yì qí rén zhì jì ér wàng fǎn gù yù hòu shì zhě tí
传法之要意，其人滞迹而忘返，固欲后世者提
běn ér zhèng mò yě gù niè pán yuē wǒ yǒu wú shàngzhèng fǎ
本而正末也。故《涅槃》曰："我有无上正法，
xī yǐ fù zhǔ mó hē jiā shè yǐ tiān zhī dàocún hū yì dì zhī dào
悉已付嘱摩诃迦叶矣。"天之道存乎易，地之道
cún hū jiǎn shèngrén zhī dàocún hū yào yào yě zhě zhì miào zhī wèi
存乎简，圣人之道存乎要，要也者，至妙之谓
yě shèngrén zhī dào yǐ yào zé wéi fǎ jiè mén zhī shū jī wéi wú
也。圣人之道以要，则为法界门之枢机，为无
liàng yì zhī suǒ huì wéi dà shèng zhī zhuī lún fǎ huā qǐ bù yuē
量义之所会，为大乘之椎轮，《法华》岂不曰：
dāng zhī shì miào fǎ zhū fó zhī mì yào huāyán qǐ bù yuē
"当知是妙法诸佛之秘要"？《华严》岂不曰：
yǐ shǎofāngbiàn jí chéng pú tí yào hū qí yú shèngrén zhī dào
"以少方便疾成菩提"？要乎其于圣人之道，
lì ér dà yǐ zāi shì gù tán jīng zhī zōng zūn qí xīn yào yě
利而大矣哉。是故《坛经》之宗，尊其心要也。

xīn hū ruò míng ruò míng ruò kōng ruò líng ruò jì ruò xīng yǒu wù hū
心乎若明若冥，若空若灵，若寂若惺，有物乎？
wú wù hū wèi zhī yī wù gù mí yú wàn wù wèi zhī wàn wù gù
无物乎？谓之一物，固弥于万物；谓之万物，固
tǒng yú yī wù yī wù yóuwàn wù yě wàn wù yóu yī wù yě cǐ wèi
统于一物；一物犹万物也，万物犹一物也，此谓
kě sī yì yě jí qí bù kě sī yě bù kě yì yě tiān xià wèi zhī
可思议也。及其不可思也，不可议也，天下谓之
xuán jiě wèi zhī shén huì wèi zhī jué dài wèi zhī mò tǐ wèi zhī míng
玄解，谓之神会，谓之绝待，谓之默体，谓之冥
tōng yī jiē lí zhī qiǎn zhī qiǎn zhī yòuqiǎn yì wū néng zhì zhī wēi
通，一皆离之遣之，遣之又遣，亦乌能至之微，
qí guǒ rán dú dé yǔ fú zhì rén zhī xiāng sì zhě shú néngliàng hū tuī
其果然独得与夫至人之相似者，孰能谅乎？推

ér guǎng zhī zé wú wǎng bù kě yě tàn ér cái zhī zé wú suǒ bù
而广之，则无往不可也；探而裁之，则无所不
dāng yě shī yú zhèngxìng zé suǒ jiàn zhì qīn shī yú xiū xīn zé
当也。施于证性，则所见至亲；施于修心，则
suǒ yì zhì zhèng shī yú chóng dé biànhuò zé zhēnwàng yì xiǎn shī
所诣至正；施于崇德辩惑，则真忘易显；施
yú chū shì zé fó dào sù chéng shī yú jiù shì zé chén láo yì xiē
于出世，则佛道速成；施于救世，则尘劳易歇。
cǐ tán jīng zhī zōng suǒ yǐ pángxíngtiān xià ér bú yàn bǐ wèi jí xīn jí
此坛经之宗，所以旁行天下而不厌，彼谓即心即
fó qiǎnzhě hé qí bù zhī liàng yě yǐ zhézhuītàn dì ér qiǎn dì yǐ
佛。浅者何其不知量也，以折锥探地而浅地，以
wū lòu kuī tiān ér xiǎotiān qǐ tiān dì zhī rán yé rán bǎi jiā zhě suī
屋漏窥天而小天，岂天地之然邪？然百家者，虽
gǒushèng zhī fú rú yě ér zhì rén tōng ér guàn zhī hé hū qún jīng
苟胜之，弗如也。而至人通而贯之，合乎群经，
duàn kě jiàn yǐ zhì rén biàn ér tōng zhī fēi yù míng zì bù kě cè yě
断可见矣。至人变而通之，非预名字不可测也，
gù qí xiǎnshuō zhī yǒu lún yǒu yì mì shuō zhī wú shǒu wú wěi
故其显说之，有伦有义，密说之，无首无尾。
tiān jī lì zhě dé qí shēn tiān jī dùnzhě dé qí qiǎn kě nǐ hū kě
天机利者得其深，天机钝者得其浅，可拟乎？可
yì hū bù dé yǐ kuàng zhī zé yuándùnjiào yě zuì shàngshèng yě
议乎？不得已况之，则圆顿教也，最上乘也，
rú lái zhī qīngjìng chán yě pú sà zàng zhī zhèngzōng yě lùn zhě wèi zhī
如来之清净禅也，菩萨藏之正宗也。论者谓之
xuánxué bú yì xiáng hū tiān xià wèi zhī zōngmén bú yì yí hū
玄学，不亦详乎？天下谓之宗门，不亦宜乎？
tán jīng yuēdìng huì wéiběnzhě qù dào zhī shǐ yě dìng yě zhě
《坛经》曰定慧为本者，趣道之始也。定也者，
jìng yě huì yě zhě míng yě míng yǐ guān zhī jìng yǐ ān zhī
静也。慧也者，明也。明以观之，静以安之，
ān qí xīn kě yǐ tǐ xīn yě guān qí dào kě yǐ yǔ dào yě yī xíngsān
安其心可以体心也，观其道可以语道也。一行三
mèizhě fǎ jiè yī xiàng zhī wèi yě wèiwànshàn suī shū jiē zhèng yú
昧者，法界一相之谓也。谓万善虽殊，皆正于
yī xíngzhě yě wú xiàngwéi tǐ zhě zūn dà jiè yě wú niànwéizōng
一行者也。无相为体者，尊大戒也。“无念为宗”

zhě zūn dà dìng yě wú zhù wéi běn zhě zūn dà huì yě fú jiè dìng
者，尊大定也。无住为本者，尊大慧也。夫戒定

huì zhě sān shèng zhī dá dào yě fú miào xīn zhě jiè dìng huì zhī dà
慧者，三乘之达道也。夫妙心者，戒定慧之大

zī yě yǐ yī miào xīn ér tǒng hū sān fǎ gù yuē dà yě wú xiàng
资也。以一妙心而统乎三法，故曰大也。无相

jiè zhě jiè qí bì zhèng jué yě sì hóng yuàn zhě yuàn dù dù
戒者，戒其必正觉也。“四弘愿”者，愿度度

kǔ yě yuàn duàn duàn jí yě yuàn xué xué dào yě yuàn chéng chéng
苦也，愿断断集也，愿学学道也，愿成成

jì miè yě miè wú suǒ miè gù wú suǒ bú duàn yě dào wú suǒ dào
寂灭也。灭无所灭，故无所不断也；道无所道，

gù wú suǒ bú dù yě wú xiàng chàn zhě chàn fēi suǒ chàn yě sān guī
故无所不度也。无相忏者，忏非所忏也。三归

jiè zhě guī qí yī yě yī yě zhě sān bǎo zhī suǒ yǐ chū yě shuō
戒者，归其一也。一也者，三宝之所以出也。说

mó hē bō rě zhě wèi qí xīn zhī zhì zhōng yě bō rě yě zhě shèng
摩诃般若者，谓其心之至中也。般若也者，圣

rén zhī fāng biàn yě shèng rén zhī dà zhì yě gù néng jì zhī míng zhī
人之方便也。圣人之大智也，固能寂之明之、

quán zhī shí zhī tiān xià yǐ qí jì kě yǐ mǐn zhòng è yě tiān xià
权之实之。天下以其寂，可以泯众恶也；天下

yǐ qí míng kě yǐ jí zhòng shàn yě tiān xià yǐ qí quán kě yǐ dà
以其明，可以集众善也；天下以其权，可以大

yǒu wéi yě tiān xià yǐ qí shí kě yǐ dà wú wéi yě zhì yǐ zāi bō
有为也；天下以其实，可以大无为也。至矣哉般

rě yě shèng rén zhī dào fēi fú bō rě bù míng yě bù chéng yě
若也！圣人之道，非夫般若，不明也、不成也。

tiān xià zhī wù fēi fú bō rě bù yí yě bù dāng yě zhì rén zhī
天下之务，非夫般若，不宜也、不当也。至人之

wéi yǐ bō rě zhèn bú yì yuǎn hū wǒ fǎ wèi shàng shàng gēn rén shuō
为以般若振，不亦远乎！我法为上上根人说

zhě yí zhī yě qīng wù zhòng yòng zé bú shèng dà fāng xiǎo shòu zé
者，宜之也。轻物重用则不胜，大方小授则

guò yě cóng lái mò chuán fēn fù zhě mì shuō zhī wèi yě mì yě zhě
过也。从来默传分付者，密说之谓也。密也者，

fēi bù yán ér àn zhèng yě zhēn ér mì zhī yě bù jiě cǐ fǎ ér zhé
非不言而暗证也，真而密之也。不解此法而辄

bàng huǐ wèi bǎi jié qiānshēngduàn fó zhǒngxìngzhě fángtiān xià wáng
谤毁，谓百劫千 生 断佛种性者，防天下亡
qí xīn yě
其心也。

wěi hū tán jīng zhī zuò yě qí běnzhèng qí jì xiào
伟乎《坛经》之作也，其本 正 ，其迹效，
qí yīn zhēn qí guǒ bú miù qiánshèng yě hòushèng yě rú cǐ qǐ
其因真，其果不谬，前 圣 也，后 圣 也，如此起
zhī rú cǐ shì zhī rú cǐ fù zhī hàorán pèi hū ruò dà chuān
之，如此示之，如此复之，浩然沛乎，若大 川
zhī zhù yě ruò xū kōng zhī tōng yě ruò rì yuè zhī míng yě ruò xíng
之注也，若虚空之通也，若日月之明也，若形
yǐng zhī wú àì yě ruò hóngjiàn zhī yǒu xù yě miào ér dé zhī zhī wèi
影之无碍也，若 鸿 渐之有序也。妙 而得之之谓
běn tuī ér yòng zhī zhī wèi jì yǐ qí fēi shǐ zhě shǐ zhī zhī wèi yīn
本，推而 用 之之谓迹，以其非始者始之之谓因，
yǐ qí fēi chéng zhě chéng zhī zhī wèi guǒ guǒ bú yì hū yīn wèi zhī
以其非 成 者 成 之之谓果。果不异乎因，谓之
zhèngguǒ yě yīn bú yì hū guǒ wèi zhī zhèng yīn yě jì bì gù hū
正 果也；因不异乎果，谓之 正 因也。迹必顾乎
běn wèi zhī dà yòng yě běn bì gù hū jì wèi zhī dà shèng yě
本，谓之大 用 也；本必顾乎迹，谓之大 乘 也。
shèng yě zhě shèngrén zhī yù dào yě yòng yě zhě shèngrén zhī qǐ
乘 也者， 圣 人之喻道也。用 也者， 圣 人之起
jiào yě fú shèngrén zhī dào mò zhì hū xīn shèngrén zhī jiào mò
教也。夫 圣 人之道，莫至乎心。 圣 人之教，莫
zhì hū xiū tiáoshén rù dào mò zhì hū yī xiàng zhǐ guān guǐ shànchéng
至乎修。调神入道，莫至乎一 相 。止观轨善 成
dé mò zhì hū yī xíngsānmèi zī yī qiè jiè mò zhì hū wú xiàng
德，莫至乎一行三昧。资一切戒，莫至乎无 相 ；
zhèng yī qiè dìng mò zhì hū wú niàn tōng yī qiè zhì mò zhì hū wú
正 一切定，莫至乎无念；通一切智，莫至乎无
zhù shēngshànmiè è mò zhì hū wú xiàng jiè dǔ dào tuī dé mò
住。生 善灭恶，莫至乎无 相 戒；笃道推德，莫
zhì hū sì hóngyuàn shànguānguò mò zhì hū wú xiàngchàn zhèngsuǒ
至乎四弘 愿 。善 观过，莫至乎无 相 忏 ；正 所
qù mò zhì hū sān guī jiè zhèng dà tǐ cái dà yòng mò zhì hū
趣，莫至乎三归戒。 正 大体、裁大用，莫至乎

dà bō rě fā dà xìn wù dà dào mò zhì hū dà zhì tiān xià zhī
大般若；发大信、务大道，莫至乎大志。天下之

qióng lǐ jìn xìng mò zhì hū mò chuán yù xīn wú guò mò shàn hū bú
穷理尽性，莫至乎默传；欲心无过，莫善乎不

bàng dìng huì wéi shǐ dào zhī jī yě yī xíng sān mèi dé zhī duān
谤。定慧为始，道之基也；一行三昧，德之端

yě wú niàn zhī zōng jiě tuō zhī wèi yě wú zhù zhī běn bō rě zhī
也；无念之宗，解脱之谓也；无住之本，般若之

wèi yě wú xiàng zhī tǐ fǎ shēn zhī wèi yě wú xiàng jiè jiè zhī
谓也；无相之体，法身之谓也。无相戒，戒之

zuì yě sì hóngyuàn yuàn zhī jí yě wú xiàngchàn chàn zhī zhì
最也；四弘愿，愿之极也；无相忏，忏之至

yě sān guī jiè zhēnsuǒ guī yě mó hē zhì huì shèngfán zhī dà
也。三归戒，真所归也。摩诃智慧，圣凡之大

fàn yě wèishàngshànggēn rén shuō zhí shuō yě mò chuán chuán
范也。为上上根人说，直说也。默传，传

zhī zhì yě jiè bàng jiè zhī dāng yě
之至也。戒谤，戒之当也。

fú miào xīn zhě fēi xiū suǒ chéng yě fēi zhèng suǒ míng yě
夫妙心者，非修所成也，非证所明也；

běnchéng yě běnmíng yě yǐ mí míngzhě fù míng suǒ yǐ zhèng yě
本成也，本明也。以迷明者复明，所以证也；

yǐ bèi chéngzhě fù chéng suǒ yǐ xiū yě yǐ fēi xiū ér xiū zhī gù
以背成者复成，所以修也。以非修而修之，故

yuēzhèng xiū yě yǐ fēi míng ér míng zhī gù yuēzhèngzhèng yě zhì
曰正修也；以非明而明之，故曰正证也。至

rén àn rán bú jiàn qí wēi yí ér chéng dé wéixíng ǎi rú yě zhì rén
人暗然不见其威仪，而成德为行蔼如也；至人

tuí rán ruò wú suǒ chí ér dàoxiǎn yú tiān xià yě gài yǐ zhèng xiū ér
颓然若无所持，而道显于天下也。盖以正修而

xiū zhī yě yǐ zhèngzhèng ér zhèng zhī yě yú cǐ nǎi yuē wǎng xiū
修之也，以正证而证之也。于此乃曰，罔修

wǎngzhèng wǎng yīn wǎngguǒ chuānzáo cóngcuò jìng wéi qí shuō miù
罔证，罔因罔果，穿凿丛脞竞为其说，缪

hū zhì rén zhī yì yān yì fàng jiè dìng huì ér bì qū hū hùnmáng zhī
乎至人之意焉。噫！放戒定慧而必趋乎混茫之

kōng zé wú wèi rú zhī hé yě shèn hū hán shí nì xīn ér fú shí shí
空，则吾未如之何也。甚乎含识溺心而浮识，识

yǔ yè xiāng chéng xún zhū xiǎng ér wèi shǐ xī yě xiàng zhī xíng zhī
与业相 乘 循诸响，而未始息也。象之形之，

rén yǔ wù xié shēng fēn rán hū tiān dì zhī jiān kě shèng shǔ yé dé
人与物偕生，纷然乎天地之间，可胜数邪？得

qí xíng yú rén zhě gù wànwàn zhī yī ěr rén ér néng jué jǐ qí
其形于人者，固万万之一耳。人而能觉，几其

xiǎn yǐ shèng rén huái cǐ suī yǐ duō yì fā zhī ér tiān xià yóuyǒu
鲜矣！圣人怀此，虽以多义发之，而天下犹有

suǒ bù míng zhě yě shèng rén jiù cǐ suī yǐ duōfāng zhì zhī ér tiān
所不明者也；圣人救此，虽以多方治之，而天

xià yóuyǒu suǒ bù xǐng zhě yě xián zhě yǐ zhì luàn bú xiào zhě yǐ yú
下犹有所不醒者也。贤者以智乱，不肖者以愚

yōng píngpíng zhī rén yǐ wú jì hūn jí qí gǎn wù ér fā xǐ zhī nù
壅，平平之人以无记惛，及其感物而发，喜之怒

zhī āi zhī lè zhī yì bì zhěwànduān ài rán ruò yè xíng ér bù zhī
之，哀之乐之，益蔽者万端暧然，若夜行而不知

suǒ zhì qí chéng yú shèng rén zhī yán zé jì zhī bó zhī ruò méng
所至；其承于圣人之言，则计之博之，若蒙

wù ér wàngyuǎn wèiyǒu yě wèi wú yě wèi fēi yǒu yě wèi fēi
雾而望远，谓有也，谓无也，谓非有也，谓非

wú yě wèi yì yǒu yě wèi yì wú yě yǐ bú jiàn ér què bì gù
无也，谓亦有也，谓亦无也，以不见而却蔽固，

zhōngshēn ér bù dé qí shěnyān hǎi suǒ yǐ zài shuǐ yě yú lóng sǐ
终身而不得其审焉。海所以在水也，鱼龙死

shēng zài hǎi ér bú jiàn hū shuǐ dàosuǒ yǐ zài xīn yě qí rénzhōng rì
生在海而不见乎水；道所以在心也，其人终日

shuōdào ér bú jiàn hū xīn bēi fú xīn gù wēimiàoyōuyuǎn nánmíng
说道，而不见乎心。悲夫心固微妙幽远，难明

náncòu qí rú cǐ yě yǐ
难凑，其如此也矣。

shèng rén jì yǐn tiān xià bǎi shì suī yǐ shū chuán ér mò dé qí
圣人既隐，天下百世虽以书传，而莫得其

míngyàn gù tán jīng zhī zōng jǔ nǎi zhí shì qí xīn ér tiān xià
明验，故《坛经》之宗举，乃直示其心，而天下

fāng zhī jí zhèng hū xìngmìng yě ruò pái yún wù ér dùnjiàn tài qīng ruò
方知即正乎性命也。若排云雾而顿见太清，若

dēng tài shān ér suǒ shì kuò rú yě wáng shì yǐ fāng hū shì shū yuē
登泰山而所视廓如也。王氏以方乎世书曰：

qí yī biàn zhì yú lǔ lǔ yī biàn zhì yú dào sī yán jìn zhī
“‘齐一变至于鲁，鲁一变至于道。’斯言近之
yǐ niè pán yuē shǐ cóng lù yě yuàn zhōng zhì bá tí hé
矣。”《涅槃》曰：“始从鹿野苑，终至跋提河，
zhōng jiān wǔ shí nián wèi céng shuō yī zì zhě shì fǎ fēi wén zì yě
中间五十年，未曾说一字”者，示法非文字也。
fáng yǐ wén zì ér qiú qí suǒ wèi yě yuē yī fǎ bù yī rén zhě
防以文字而求其所谓也。曰：“依法不依人”者，
yǐ fǎ zhēn ér rén jiǎ yě yuē yī yì bù yī yǔ zhě yǐ yì
以法真而人假也；曰：“依义不依语”者，以义
shí ér yǔ jiǎ yě yuē yī zhì ér bù yī shí zhě yǐ zhì zhì ér
实而语假也；曰：“依智而不依识”者，以智至而
shí wàng yě yuē yī liǎo yì jīng bù yī bù liǎo yì jīng zhě yǐ
识妄也；曰：“依了义经不依不了义经”者，以
liǎo yì jīng jìn lǐ yě ér pú sà suǒ wèi jí shì xuān shuō dà niè pán zhě
了义经尽理也。而菩萨所谓即是宣说大涅槃者，
wèi zì shuō yǔ jīng tóng yě shèng rén suǒ wèi sì rén chū shì 即四依也 hù chí
谓自说与经同也。圣人所谓四人出世即四依也护持
zhèng fǎ yīng dāng zhèng zhī zhě yīng dāng zhèng zhī gù zhì rén tuī běn yǐ
正法应当证知者，应当证知故，至人推本以
zhèng qí mò yě zì shuō yǔ jīng tóng gù zhì rén shuō jīng rú jīng yě
正其末也。自说与经同故，至人说经如经也。
yī yì yī liǎo yì jīng gù zhì rén xiǎn shuō ér hé yì yě hé jīng yě
依义、依了义经故，至人显说而合义也，合经也；
yī fǎ yī zhì gù zhì rén mì shuō biàn zhī tōng zhī ér bù gǒu zhì yě
依法、依智故，至人密说变之、通之而不苟滞也。
shì fǎ fēi wén zì gù zhì rén zhī zōng shàng hū mò chuán yě shèng rén
示法非文字故，至人之宗尚乎默传也。圣人
rú chūn táo táo ér fā zhī yě zhì rén rú qiū zhuó zhuó ér chéng zhī yě
如春陶陶而发之也，至人如秋濯濯而成之也。
shèng rén mìng zhī ér zhì rén xiào zhī yě zhì rén gù shèng rén zhī mén zhī
圣人命之而至人效之也，至人固圣人之门之
qí dé shū xūn zhě yě
奇德殊勋者也。

fú zhì rén zhě shǐ qǐ yú wēi zì wèi bù shí shì sú wén zì
夫至人者，始起于微，自谓不识世俗文字；
jí qí chéng zhì yě fāng yī xí zhī shuō ér xiǎn dào jiù shì yǔ hū
及其成至也，方一席之说，而显道救世，与乎

dà shèng rén zhī yún wéi zhě ruò hé fú qì yě gù qí xuán dé shàng zhì
大 圣 人之云为者，若合符契也。固其 玄 德 上 智
shēng ér zhī zhī jiāng zì biǎo qí fǎ ér shì qí bù shí hū mò dài sì
生 而知之，将自表其法而示其不识乎？殁殆四
bǎi nián fǎ liú sì hǎi ér bù xī dì wáng zhě shèng xián zhě gèng
百年，法流四海而不息，帝 王 者、圣 贤者，更
sān shí shì qiú qí dào ér yì jìng fēi zhì hū dà shèng rén zhī suǒ zhì
三十世求其道而益敬，非至乎大 圣 人之所至，
tiān qiě yàn zhī jiǔ yǐ wū néng ruò cǐ yě yǔ gù qǐ jìn qí dào xìng
天且厌之久矣，乌 能 若此也。予固岂尽其道，幸
wén méng yǐn hǎi yì yù qí wèi gǎn qǐ shǒu bù zhī yǐ yí hòu xué zhě
蚊 虻 饮海亦预其味，敢稽首 布之，以遗后学者
yě
也。

liù zǔ dà shī fǎ bǎo tán jīng

六祖大师法宝坛经

fēng fān bào ēn guāng xiào chán sì zhù chí sì zǔ bǐ qiū zōng bǎo biān

风幡报恩光孝禅寺住持嗣祖比丘宗宝编

xíng yóu dì yī

行由第一

shí dà shī zhì bǎo lín sháo zhōu wéi cì shǐ yǔ guān liáo rù

时，大师至宝林。韶州韦刺史（名璩）与官僚入

shān qǐng shī chū yú chéng zhōng dà fàn sì jiǎng táng wèi zhòng kāi yuán

山，请师出，于城中大梵寺讲堂，为众开缘

shuō fǎ shī shēng zuò cì cì shǐ guān liáo sān shí yú rén rú zōng xué

说法。师升座次，刺史官僚三十余人，儒宗学

shì sān shí yú rén sēng ní dào sú yī qiān yú rén tóng shí zuò lǐ

士三十余人，僧尼道俗一千余人，同时作礼，

yuàn wén fǎ yào

愿闻法要。

dà shī gào zhòng yuē shàn zhī shí pú tí zì xìng běn lái qīng

大师告众曰：“善知识！菩提自性，本来清

jìng dàn yòng cǐ xīn zhí liǎo chéng fó shàn zhī shí qiě tīng huì néng

净，但用此心，直了成佛。善知识！且听惠能

xíng yóu dé fǎ shì yì huì néng yán fù běn guàn fàn yáng zuǒ jiàng liú

行由得法事意。惠能严父，本贯范阳，左降流

yú lǐng nán zuò xīn zhōu bǎi xìng cǐ shēn bú xìng fù yòu zǎo wáng

于岭南，作新州百姓。此身不幸，父又早亡。

lǎo mǔ gū yí yí lái nán hǎi jiān xīn pín fá yú shì mài chái shí

老母孤遗，移来南海，艰辛贫乏，于市卖柴。时，

yǒu yī kè mǎi chái shǐ lìng sòng zhì kè diàn kè shōu qù huì néng dé

有一客买柴，使令送至客店；客收去，惠能得

qián què chū mén wài jiàn yī kè sòng jīng huì néng yī wén jīng yǔ

钱，却出门外，见一客诵经。惠能一闻经语，

xīn jí kāi wù suì wèn kè sòng hé jīng kè yuē jīn gāng

心即开悟，遂问：‘客诵何经？’客曰：‘《金刚

jīng fù wèn cóng hé suǒ lái chí cǐ jīng diǎn kè yún

经》。’复问：‘从何所来，持此经典？’客云：

wǒ cóng qí zhōu huángméi xiàn dōng chán sì lái qí sì shì wǔ zǔ rěn
‘我从蕲州黄梅县东禅寺来。其寺是五祖忍
dà shī zài bǐ zhǔ huà mén rén yī qiān yǒu yú wǒ dào bǐ zhōng lǐ bài
大师在彼主化，门人一千有余；我到彼中礼拜，
tīng shòu cǐ jīng dà shī cháng quàn sēng sú dàn chí jīn gāng jīng
听受此经。大师常劝僧俗，但持《金刚经》，
jí zì jiàn xìng zhí liǎo chéng fó huì néng wén shuō sù xī yǒu yuán
即自见性，直了成佛。’惠能闻说，宿昔有缘，
nǎi méng yī kè qǔ yín shí liǎng yǔ huì néng lìng chōng lǎo mǔ yī liáng
乃蒙一客，取银十两与惠能，令充老母衣粮，
jiào biàn wǎng huángméi cān lǐ wǔ zǔ
教便往黄梅参礼五祖。

huì néng ān zhì mǔ bì jí biàn cí wéi bù jīng sān shí yú rì
“惠能安置母毕，即便辞违。不经三十余日，
biàn zhì huángméi lǐ bài wǔ zǔ zǔ wèn yuē rǔ hé fāng rén
便至黄梅，礼拜五祖。祖问曰：‘汝何方人？
yù qiú hé wù huì néng duì yuē dì zǐ shì lǐng nán xīn zhōu bǎi xìng
欲求何物？’惠能对曰：‘弟子是岭南新州百姓，
yuǎn lái lǐ shī wéi qiú zuò fó bù qiú yú wù zǔ yán rǔ shì
远来礼师，惟求作佛，不求余物。’祖言：‘汝是
lǐng nán rén yòu shì gé[1] liáo ruò wéi kān zuò fó huì néng yuē
岭南人，又是獦[1]獠，若为堪作佛？’惠能曰：
rén suī yǒu nán běi fó xìng běn wú nán běi gé[2] liáo shēn yǔ hé shàng
‘人虽有南北，佛性本无南北；獦[2]獠身与和尚
bù tóng fó xìng yǒu hé chā bié wǔ zǔ gèng yù yǔ yǔ qiě jiàn
不同，佛性有何差别？’五祖更欲与语，且见
tú zhòng zǒng zài zuǒ yòu nǎi lìng suí zhòng zuò wù huì néng yuē huì
徒众总在左右，乃令随众作务。惠能曰：‘惠
néng qǐ hé shàng dì zǐ zì xīn cháng shēng zhì huì bù lí zì xìng
能启和尚，弟子自心，常生智慧，不离自性，
jí shì fú tián wèi shěn hé shàng jiào zuò hé wù zǔ yún zhè gé
即是福田。未审和尚教作何务？’祖云：‘这獦
liáo gēn xìng dà lì rǔ gèng wù yán zhuó cáo chǎng qù huì néng tuì
獠根性大利！汝更勿言，著槽厂去。’惠能退
zhì hòu yuàn yǒu yī xíng zhě chāi huì néng pò chái tà duì jīng bā yuè
至后院，有一行者，差惠能破柴踏碓。经八月

[1] 大正藏本：猎；校勘：獦
[2] 大正藏本：猎；校勘：獦

yú zǔ yī rì hū jiàn huì néngyuē wú sī rǔ zhī jiàn kě yòng kǒng
余，祖一日忽见惠能曰：‘吾思汝之见可用，恐
yǒu è rén hài rǔ suì bù yǔ rǔ yán rǔ zhī zhī fǒu huì néngyuē
有恶人害汝，遂不与汝言。汝知之否？’惠能曰：
dì zǐ yì zhī shī yì bù gǎnxíng zhì tángqián lìng rén bù jué
‘弟子亦知师意，不敢行至堂前，令人不觉。’
zǔ yī rì huànzhū mén rén zǒng lái wú xiàng rǔ shuō shì
“祖一日唤诸门人总来：‘吾向汝说，世
rén shēng sǐ shì dà rǔ děngzhōng rì zhǐ qiú fú tián bù qiú chū lí
人生死事大，汝等终日只求福田，不求出离
shēng sǐ kǔ hǎi zì xìngruò mí fú hé kě jiù rǔ děng gè qù
生死苦海；自性若迷，福何可救？汝等各去，
zì kàn zhì huì qǔ zì běn xīn bō rě zhī xìng gè zuò yī jì lái chéng
自看智慧，取自本心般若之性，各作一偈，来呈
wú kàn ruò wù dà yì fù rǔ yī fǎ wéi dì liù dài zǔ huǒ jí
吾看。若悟大意，付汝衣法，为第六代祖。火急
sù qù bù dé chí zhì sī liàng jí bù zhōngyòng jiànxìng zhī rén
速去，不得迟滞，思量即不中用；见性之人，
yán xià xū jiàn ruò rú cǐ zhě lún dāoshàngzhèn yì dé jiàn zhī
言下须见。若如此者，轮刀上阵，亦得见之。’
zhòng dé chǔ fēn tuì ér dì xiāngwèiyuē wǒ děngzhòngrén bù
众得处分，退而递相谓曰：‘我等众人，不
喻利根者
xū chéng xīn yòng yì zuò jì jiāngchéng hé shàng yǒu hé suǒ yì
须澄心用意作偈，将呈和尚，有何所益？
shén xiù shàngzuò xiànwéijiàoshòu shī bì shì tā dé wǒ bèi mànzuò
神秀上座，现为教授师，必是他得。我辈谩作
jì sòng wǎngyòng xīn lì yú rénwén yǔ zǒng jiē xī xīn xián
偈颂，枉用心力。’余人闻语，总皆息心，咸
yán wǒ děng yǐ hòu yī zhǐ xiù shī hé fán zuò jì shén xiù sī
言：‘我等已后依止秀师，何烦作偈？’神秀思
wéi zhū rén bù chéng jì zhě wèi wǒ yǔ tā wéijiàoshòu shī wǒ xū
惟：‘诸人不呈偈者，为我与他为教授师；我须
zuò jì jiāngchéng hé shàng ruò bù chéng jì hé shàng rú hé zhī
作偈，将呈和尚，若不呈偈，和尚如何知
wǒ xīn zhōngjiàn jiě shēnqiǎn wǒ chéng jì yì qiú fǎ jí shàn mì
我心中见解深浅？我呈偈意，求法即善，觅
zǔ jí è quètóngfán xīn duó qí shèngwèi xī bié ruò bù chéng jì
祖即恶，却同凡心夺其圣位奚别？若不呈偈，

zhōng bù dé fǎ dà nán dà nán
终 不得法。大难！ 大难！’

wǔ zǔ tángqián yǒu bù lángsān jiān nǐ qǐnggòngfèng lú zhēn
“五祖堂前，有步廊三间，拟请 供 奉卢珍

huàléng qié jīng biànxiàng jí wǔ zǔ xuèmài tú liú chuángòngyǎng
画楞伽经变 相， 及五祖血脉图， 流 传 供 养。

shén xiù zuò jì chéng yǐ shù dù yù chéng xíng zhì tángqián xīn zhōng
神 秀作偈 成 已，数度欲 呈 ，行至堂 前，心 中

huǎng hū biànshēnhán liú nǐ chéng bù dé qiánhòu jīng sì rì
恍 惚， 遍 身汗流， 拟 呈 不得； 前后经四日，

yī shí sān dù chéng jì bù dé xiù nǎi sī wéi bù rú xiàngláng xià
一十三度 呈 偈不得。秀乃思惟：‘不如 向 廊下

shū zhuó cóng tā hé shàngkànjiàn hū ruò dàohǎo jí chū lǐ bài
书 著， 从 他和 尚 看见， 忽若道好， 即出礼拜，

yún shì xiù zuò ruò dào bù kān wǎngxiàngshānzhōng shù nián shòu rén
云是秀作； 若道不堪， 枉 向 山 中 数 年， 受 人

lǐ bài gèng xiū hé dào shì yè sāngēng bù shǐ rén zhī zì
礼拜， 更 修何道？’ 是夜三 更， 不使人知， 自

zhí dēng shū jì yú nánláng bì jiān chéng xīn suǒjiàn jì yuē
执 灯， 书偈于南廊壁间， 呈 心所见。偈曰：

shēn shì pú tí shù xīn rú míng jìng tái
身是菩提树 心如明镜台

shí shí qín fú shì wù shǐ rě chén āi
时时勤拂拭 勿使惹 尘 埃

xiù shū jì liǎo biànquè guī fáng rén zǒng bù zhī xiù fù
“秀书偈了， 便却归房， 人总不知。秀复

sī wéi wǔ zǔ míng rì jiàn jì huān xǐ jí wǒ yǔ fǎ yǒuyuán ruò
思惟：‘五祖明日见偈 欢 喜， 即我与法有 缘 ；若

yán bù kān zì shì wǒ mí sù yè zhàngzhòng bù hé dé fǎ
言不堪， 自是我迷， 宿业 障 重 ， 不合得法。’

shèng yì nán cè fángzhōng sī xiǎng zuò wò bù ān zhí zhì wǔ gēng
圣 意难测，房 中 思 想 ，坐卧不安，直至五 更 。

zǔ yǐ zhī shén xiù rù ménwèi dé bú jiàn zì xìng
祖已知神秀入门未得， 不见自性。

tiānmíng zǔ huàn lú gòngfèng lái xiàngnánláng bì jiān huì
“天明，祖 唤 卢供 奉来，向南廊壁间，绘

huà tú xiàng hū jiàn qí jì bàoyán gòngfèngquè bú yònghuà
画图 相， 忽见其偈， 报言：‘供 奉却不 用 画，

láo ěr yuǎn lái jīng yún fán suǒ yǒu xiàng jiē shì xū wàng dàn
劳尔远来。经云：“凡所有相，皆是虚妄。”但

liú cǐ jì yǔ rén sòng chí yī cǐ jì xiū miǎn duò è dào yī
留此偈，与人诵持。依此偈修，免堕恶道；依

cǐ jì xiū yǒu dà lì yì lìng mén rén zhù xiāng lǐ jìng jìn sòng cǐ
此偈修，有大利益。’令门人炷香礼敬，尽诵此

jì jí dé jiàn xìng mén rén sòng jì jiē tàn shàn zāi
偈，即得见性。门人诵偈，皆叹：“善哉！”

zǔ sān gēng huàn xiù rù táng wèn yuē jì shì rǔ zuò
“祖，三更唤秀入堂，问曰：‘偈是汝作

fǒu xiù yán shí shì xiù zuò bù gǎn wàng qiú zǔ wèi wàng hé
否？’秀言：‘实是秀作，不敢妄求祖位，望和

shàng cí bēi kàn dì zǐ yǒu shǎo zhì huì fǒu zǔ yuē rǔ zuò cǐ
尚慈悲，看弟子有少智慧否？’祖曰：‘汝作此

jì wèi jiàn běn xìng zhǐ dào mén wài wèi rù mén nèi rú cǐ jiàn jiě
偈，未见本性，只到门外，未入门内。如此见解，

mì wú shàng pú tí liǎo bù kě dé wú shàng pú tí xū dé yán xià
觅无上菩提，了不可得；无上菩提，须得言下

shí zì běn xīn jiàn zì běn xìng bù shēng bú miè yú yī qiè shí zhōng
识自本心，见自本性不生不灭；于一切时中，

niàn niàn zì jiàn wàn fǎ wú zhì yī zhēn yī qiè zhēn wàn jìng zì rú rú
念念自见万法无滞，一真一切真，万境自如如。

rú rú zhī xīn jí shì zhēn shí ruò rú shì jiàn jí shì wú shàng pú
如如之心，即是真实。若如是见，即是无上菩

tí zhī zì xìng yě rǔ qiě qù yī liǎng rì sī wéi gèng zuò yī jì
提之自性也。汝且去，一两日思惟，更作一偈，

jiāng lái wú kàn rǔ jì ruò rù dé mén fù rǔ yī fǎ shén xiù zuò
将来吾看；汝偈若入得门，付汝衣法。’神秀作

lǐ ér chū yòu jīng shù rì zuò jì bù chéng xīn zhōng huǎng hū
礼而出。又经数日，作偈不成，心中恍惚，

shén sī bù ān yóu rú mèng zhōng xíng zuò bú lè
神思不安，犹如梦中，行坐不乐。

fù liǎng rì yǒu yī tóng zǐ yú dui fáng guò chàng sòng qí jì
“复两日，有一童子于碓坊过，唱诵其偈；

huì néng yī wén biàn zhī cǐ jì wèi jiàn běn xìng suī wèi méng jiào shòu
惠能一闻，便知此偈未见本性，虽未蒙教授，

zǎo shí dà yì suì wèn tóng zǐ yuē sòng zhě hé jì tóng zǐ yuē
早识大意。遂问童子曰：‘诵者何偈？’童子曰：

ěr zhè gé liáo bù zhī dà shī yán shì rén shēng sǐ shì dà yù
‘尔这獦[3]獠不知，大师言：“世人生死事大，欲

dé chuán fù yī fǎ lìng mén rén zuò jì lái kàn ruò wù dà yì jí
得传付衣法，令门人作偈来看。若悟大意，即

fù yī fǎ wéi dì liù zǔ shén xiù shàng zuò yú nánláng bì shàng
付衣法为第六祖。”神秀上座，于南廊壁上，

shū wú xiàng jì dà shī lìng rén jiē sòng yī cǐ jì xiū miǎnduò è
书无相偈，大师令人皆诵，依此偈修，免堕恶

dào yī cǐ jì xiū yǒu dà lì yì huì néngyuē
道；依此偈修，有大利益。’惠能曰：

‘一本有“我亦要诵此，结来生缘”

shàngrén wǒ cǐ tà duì bā gè yú yuè wèi céngxíngdàotángqián
上人！我此踏碓，八个余月，未曾行到堂前。

wàngshàngrén yǐn zhì jì qián lǐ bài tóng zǐ yǐn zhì jì qián lǐ bài
望上人引至偈前礼拜。’童子引至偈前礼拜，

huì néngyuē huì néng bù shí zì qǐngshàngrén wèi dú shí yǒu
惠能曰：‘惠能不识字，请上人为读。’时，有

jiāngzhōu bié jià xìngzhāngmíng rì yòng biàngāoshēng dú huì néng
江州别驾，姓张名日用，便高声读。惠能

wén yǐ suì yán yì yǒu yī jì wàng bié jià wèi shū bié jià yán
闻已，遂言：‘亦有一偈，望别驾为书。’别驾言：

rǔ yì zuò jì qí shì xī yǒu huì néngxiàng bié jià yán yù
‘汝亦作偈？其事希有。’惠能向别驾言：‘欲

xué wú shàng pú tí bù dé qīng yú chūxué xià xià rén yǒushàngshàng
学无上菩提，不得轻于初学。下下人有上上

zhì shàngshàngrén yǒu mò yì zhì ruò qīngrén jí yǒu wú liàng wú biān
智，上上人有没意智。若轻人，即有无量无边

zuì bié jià yán rǔ dànsòng jì wú wèi rǔ shū rǔ ruò dé fǎ
罪。’别驾言：‘汝但诵偈，吾为汝书。汝若得法，

xiān xū dù wú wù wàng cǐ yán huì néng jì yuē
先须度吾。勿忘此言。’惠能偈曰：

pú tí běn wú shù míng jìng yì fēi tái
菩提本无树　明镜亦非台

běn lái wú yī wù hé chù rě chén āi
本来无一物　何处惹尘埃

shū cǐ jì yǐ tú zhòngzǒngjīng wú bù jiē yà gè xiāng
“书此偈已，徒众总惊，无不嗟讶，各相

[3] 大正藏本：猎；校勘：獦

wèiyán qí zāi bù dé yǐ mào qǔ rén hé dé duō shí shǐ tā
谓言：‘奇哉！不得以貌取人，何得多时，使他

ròu shēn pú sà zǔ jiànzhòng rén jīng guài kǒng rén sǔn hài suì jiāng
肉身菩萨。’祖见众人惊怪，恐人损害，遂将

xié cā liǎo jì yuē yì wèi jiànxìng zhòng yǐ wéi rán
鞋擦了偈，曰：‘亦未见性。’众以为然。

cì rì zǔ qián zhì duì fáng jiàn néngyāo shí chōng mǐ yù
“次日，祖潜至碓坊，见能腰石舂米，语

yuē qiú dào zhī rén wèi fǎ wàng qū dāng rú shì hū nǎi wèn
曰：‘求道之人，为法忘躯，当如是乎！’乃问

yuē mǐ shú yě wèi huì néngyuē mǐ shú jiǔ yǐ yóuqiànshāi
曰：‘米熟也未？’惠能曰：‘米熟久矣，犹欠筛

zài zǔ yǐ zhàng jī duì sān xià ér qù huì néng jí huì zǔ yì sān
在。’祖以杖击碓三下而去。惠能即会祖意，三

gǔ rù shì zǔ yǐ jiā shā zhē wéi bú lìng rén jiàn wèishuō jīn gāng
鼓入室；祖以袈裟遮围，不令人见，为说《金刚

jīng zhì yīng wú suǒ zhù ér shēng qí xīn huì néngyán xià dà wù
经》。至‘应无所住而生其心’，惠能言下大悟，

yī qiè wàn fǎ bù lí zì xìng suì qǐ zǔ yán hé qī zì xìng
一切万法，不离自性。遂启祖言：‘何期自性，

běn zì qīngjìng hé qī zì xìng běn bù shēngmiè hé qī zì xìng
本自清净；何期自性，本不生灭；何期自性，

běn zì jù zú hé qī zì xìng běn wú dòngyáo hé qī zì xìng néng
本自具足；何期自性，本无动摇；何期自性，能

shēngwàn fǎ zǔ zhī wù běnxìng wèi huì néngyuē bù shí běn xīn
生万法。’祖知悟本性，谓惠能曰：‘不识本心，

xué fǎ wú yì ruò shí zì běn xīn jiàn zì běnxìng jí míngzhàng fū
学法无益；若识自本心，见自本性，即名丈夫、

tiān rén shī fó sāngēngshòu fǎ rén jìn bù zhī biànchuándùn
天人师、佛。’三更受法，人尽不知，便传顿

jiào jí yī bō yún rǔ wéi dì liù dài zǔ shàn zì hù niàn guǎng
教及衣钵，云：‘汝为第六代祖，善自护念，广

dù yǒuqíng liú bù jiāng lái wú lìng duàn jué tīng wú jì yuē
度有情，流布将来，无令断绝。听吾偈曰：

yǒuqíng lái xià zhǒng yīn dì guǒhuánshēng
有情来下种　因地果还生

wú qíng jì wú zhǒng wú xìng yì wú shēng
无情既无种　无性亦无生

zǔ fù yuē xī dá mó dà shī chū lái cǐ tǔ rén wèi zhī
“祖复曰：‘昔达磨大师，初来此土，人未之
xìn gù chuán cǐ yī yǐ wéi xìn tǐ dài dài xiāngchéng fǎ zé
信，故传此衣，以为信体，代代相承；法则
yǐ xīn chuán xīn jiē lìng zì wù zì jiě zì gǔ fó fó wéichuánběn
以心传心，皆令自悟自解。自古，佛佛惟传本
tǐ shī shī mì fù běn xīn yī wéizhēngduān zhǐ rǔ wù chuán
体，师师密付本心；衣为争端，止汝勿传。
ruò chuán cǐ yī mìng rú xuán sī rǔ xū sù qù kǒngrén hài rǔ
若传此衣，命如悬丝。汝须速去，恐人害汝。’
huì néng qǐ yuē xiàngshènchù qù zǔ yún fénghuái zé zhǐ
惠能启曰：‘向甚处去？’祖云：‘逢怀则止，
yù huì zé cáng huì néngsāngēnglǐng dé yī bō yún néngběn shì
遇会则藏。’惠能三更领得衣钵，云：‘能本是
nánzhōngrén sù bù zhī cǐ shān lù rú hé chū dé jiāngkǒu wǔ
南中人，素不知此山路，如何出得江口？’五
zǔ yán rǔ bù xū yōu wú zì sòng rǔ zǔ xiāngsòng zhí zhì
祖言：‘汝不须忧，吾自送汝。’祖相送，直至
jiǔ jiāng yì zǔ lìngshàngchuán wǔ zǔ bǎ lǔ zì yáo huì néngyán
九江驿。祖令上船，五祖把橹自摇。惠能言：
qǐng hé shàngzuò dì zǐ hé yáo lǔ zǔ yún hé shì wú dù
‘请和尚坐。弟子合摇橹。’祖云：‘合是吾渡
rǔ huì néngyún mí shí shī dù wù liǎo zì dù dù míng suī yī
汝。’惠能云：‘迷时师度，悟了自度；度名虽一，
yòngchù bù tóng huì néngshēng zài biānfāng yǔ yīn bú zhèng méng
用处不同。惠能生在边方，语音不正，蒙
shī chuán fǎ jīn yǐ dé wù zhǐ hé zì xìng zì dù zǔ yún rú
师传法，今已得悟，只合自性自度。’祖云：‘如
shì rú shì yǐ hòu fó fǎ yóu rǔ dà xíng rǔ qù sānnián wú
是，如是！以后佛法，由汝大行。汝去三年，吾
fāng shì shì rǔ jīn hǎo qù nǔ lì xiàngnán bù yí sù shuō fó
方逝世。汝今好去，努力向南。不宜速说，佛
fǎ nán qǐ
法难起。’

huì néng cí wéi zǔ yǐ fā zú nánxíng liǎngyuèzhōngjiān
“惠能辞违祖已，发足南行。两月中间，
zhì dà yǔ lǐng zhú
至大庾岭逐

五祖归，数日不上堂。众疑，诣问曰：‘和尚少病少恼否？’曰：‘病即无。衣法已南矣。’问：‘谁人传授？’曰：‘能者得之。’众乃知焉。

hòu shù bǎi rén lái yù duó yī bō yī sēng sú xìng chén míng huì míng
后数百人来，欲夺衣钵。一僧俗姓陈，名惠明，

xiān shì sì pǐn jiāng jūn xìng xíng cū zào jí yì cān xún wéi zhòng rén
先是四品将军，性行粗惯，极意参寻。为众人

xiān chèn jí huì néng huì néng zhì xià yī bō yú shí shàng yún
先，趁及惠能。惠能掷下衣钵于石上，云：

cǐ yī biǎo xìn kě lì zhēng yé néng yǐn cǎo mǎng zhōng huì
‘此衣表信，可力争耶？’能隐草莽中。惠

míng zhì tí duō bú dòng nǎi huàn yún xíng zhě xíng zhě wǒ
明至，提掇不动，乃唤云：‘行者！行者！我

wèi fǎ lái bú wèi yī lái huì néng suì chū zuò pán shí shàng huì
为法来，不为衣来。’惠能遂出，坐盘石上。惠

míng zuò lǐ yún wàng xíng zhě wèi wǒ shuō fǎ huì néng yún rǔ
明作礼云：‘望行者为我说法。’惠能云：‘汝

jì wèi fǎ ér lái kě bǐng xī zhū yuán wù shēng yī niàn wú wèi rǔ
既为法而来，可屏息诸缘，勿生一念。吾为汝

shuō míng liáng jiǔ huì néng yún bù sī shàn bù sī è zhèng
说。’明良久。惠能云：‘不思善，不思恶，正

yǔ me shí nǎ gè shì míng shàng zuò běn lái miàn mù huì míng yán xià
与么时，那个是明上座本来面目？’惠明言下

dà wù fù wèn yún shàng lái mì yǔ mì yì wài huán gèng yǒu mì
大悟。复问云：‘上来密语密意外，还更有密

yì fǒu huì néng yún yǔ rǔ shuō zhě jí fēi mì yě rǔ ruò
意否？’惠能云：‘与汝说者，即非密也。汝若

fǎn zhào mì zài rǔ biān míng yuē huì míng suī zài huáng méi
返照，密在汝边。’明曰：‘惠明虽在黄梅，

shí wèi xǐng zì jǐ miàn mù jīn méng zhǐ shì rú rén yǐn shuǐ lěng nuǎn
实未省自己面目。今蒙指示，如人饮水，冷暖

zì zhī jīn xíng zhě jí huì míng shī yě huì néng yuē rǔ ruò rú
自知。今行者即惠明师也。’惠能曰：‘汝若如

shì wú yǔ rǔ tóng shī huáng méi shàn zì hù chí míng yòu wèn
是，吾与汝同师黄梅，善自护持。’明又问：

huì míng jīn hòu xiàng shèn chù qù huì néng yuē féng yuán zé zhǐ
‘惠明今后向甚处去？’惠能曰：‘逢袁则止，

yù méng zé jū míng lǐ cí 明回至岭下，谓趁众曰：‘向陟崔嵬，竟无踪迹，当别道寻之。’趁众咸以为然。惠明后改道明，避师上字。
遇蒙则居。’明礼辞

huì néng hòu zhì cáo xī yòu bèi è rén xún zhú nǎi yú sì huì
“惠能后至曹溪，又被恶人寻逐。乃于四会，

bì nàn liè rén duì zhōng fán jīng yī shí wǔ zǎi shí yǔ liè rén suí yí
避难猎人队中，凡经一十五载，时与猎人随宜

shuō fǎ liè rén cháng lìng shǒu wǎng měi jiàn shēng mìng jìn fàng zhī
说法。猎人常令守网，每见生命，尽放之。

měi zhì fàn shí yǐ cài jì zhǔ ròu guō huò wèn zé duì yuē dàn
每至饭时，以菜寄煮肉锅。或问，则对曰：‘但

chī ròu biān cài
吃肉边菜。’

yī rì sī wéi shí dāng hóng fǎ bù kě zhōng dùn suì
“一日思惟：‘时当弘法，不可终遁。’遂

chū zhì guǎng zhōu fǎ xìng sì zhí yìn zōng fǎ shī jiǎng niè pán jīng
出至广州法性寺，值印宗法师讲《涅槃经》。

shí yǒu fēng chuī fān dòng yī sēng yuē fēng dòng yī sēng yuē
时有风吹幡动，一僧曰：‘风动。’一僧曰：

fān dòng yì lùn bù yǐ huì néng jìn yuē bú shì fēng dòng
‘幡动。’议论不已。惠能进曰：‘不是风动，

bú shì fān dòng rén zhě xīn dòng yī zhòng hài rán yìn zōng yán zhì
不是幡动，仁者心动。’一众骇然。印宗延至

shàng xí zhēng jié ào yì jiàn huì néng yán jiǎn lǐ dāng bù yóu wén
上席，征诘奥义。见惠能言简理当，不由文

zì zōng yún xíng zhě dìng fēi cháng rén jiǔ wén huáng méi yī fǎ nán
字，宗云：‘行者定非常人。久闻黄梅衣法南

lái mò shì xíng zhě fǒu huì néng yuē bù gǎn zōng yú shì zuò
来，莫是行者否？’惠能曰：‘不敢。’宗于是作

lǐ gào qǐng chuán lái yī bō chū shì dà zhòng zōng fù wèn yuē huáng
礼，告请传来衣钵出示大众。宗复问曰：‘黄

méi fù zhǔ rú hé zhǐ shòu huì néng yuē zhǐ shòu jí wú wéi
梅付嘱，如何指授？’惠能曰：‘指授即无；惟

lùn jiàn xìng bú lùn chán dìng jiě tuō zōng yuē hé bú lùn chán dìng
论见性，不论禅定解脱。’宗曰：‘何不论禅定

jiě tuō néng yuē wéi shì èr fǎ bú shì fó fǎ fó fǎ shì
解脱？’能曰：‘为是二法，不是佛法。佛法是

bú èr zhī fǎ zōng yòu wèn rú hé shì fó fǎ bú èr zhī fǎ
不二之法。’宗又问：‘如何是佛法不二之法？’

huì néng yuē fǎ shī jiǎng niè pán jīng míng fó xìng shì fó fǎ
惠能曰：‘法师讲《涅槃经》，明佛性，是佛法

bú èr zhī fǎ rú gāo guì dé wáng pú sà bó fó yán fàn sì zhòng jìn
不二之法。如高贵德王菩萨白佛言：“犯四重禁、

zuò wǔ nì zuì jí yī chǎn tí děng dāngduànshàngēn fó xìngfǒu
作五逆罪，及一阐提等，当断善根佛性否？”

fó yán shàngēnyǒu èr yī zhě cháng èr zhě wú cháng fó xìng
佛言：“善根有二：一者常，二者无常，佛性

fēi cháng fēi wú cháng shì gù bú duàn míngwéi bú èr yī zhěshàn
非常非无常，是故不断，名为不二。一者善，

èr zhě bú shàn fó xìng fēi shàn fēi bú shàn shì míng bú èr yùn zhī
二者不善，佛性非善非不善，是名不二。蕴之

yǔ jiè fán fū jiàn èr zhì zhě liǎo dá qí xìng wú èr wú èr zhī xìng
与界，凡夫见二，智者了达其性无二，无二之性

jí shì fó xìng yìn zōngwénshuō huān xǐ hé zhǎng yán mǒu
即是佛性。”’印宗闻说，欢喜合掌，言：‘某

jiǎ jiǎngjīng yóu rú wǎ lì rén zhě lùn yì yóu rú zhēn jīn yú
甲讲经，犹如瓦砾；仁者论义，犹如真金。’于

shì wèi huì néng tì fà yuàn shì wéi shī huì néng suì yú pú tí shù xià
是为惠能剃发，愿事为师。惠能遂于菩提树下，

kāi dōngshān fǎ mén
开东山法门。

huì néng yú dōngshān dé fǎ xīn kǔ shòu jìn mìng sì xuán
“惠能于东山得法，辛苦受尽，命似悬

sī jīn rì dé yǔ shǐ jūn guānliáo sēng ní dào sú tóng cǐ yī
丝。今日得与使君、官僚、僧尼、道俗同此一

huì mò fēi lěi jié zhī yuán yì shì guò qù shēngzhōnggòngyǎngzhū fó
会，莫非累劫之缘，亦是过去生中供养诸佛，

tóngzhòngshàngēn fāng shǐ dé wén rú shàngdùnjiào dé fǎ zhī yīn jiào
同种善根，方始得闻如上顿教得法之因。教

shì xiānshèngsuǒ chuán bú shì huì néng zì zhì yuànwénxiānshèngjiào
是先圣所传，不是惠能自智。愿闻先圣教

zhě gè lìng jìng xīn wénliǎo gè zì chú yí rú xiāndàishèngrén wú
者，各令净心，闻了各自除疑，如先代圣人无

bié
别。”

yī zhòngwén fǎ huān xǐ zuò lǐ ér tuì
一众闻法，欢喜作礼而退。

bō rě dì èr

般若第二

cì rì wéi shǐ jūn qǐng yì shī shēng zuò gào dà zhòng yuē
次日，韦使君请益。师升座，告大众曰：

zǒng jìng xīn niàn mó hē bō rě bō luó mì duō fù yún shàn zhī
“总净心念摩诃般若波罗蜜多。”复云：“善知

shí pú tí bō rě zhī zhì shì rén běn zì yǒu zhī zhǐ yuán xīn mí
识！菩提般若之智，世人本自有之，只缘心迷，

bù néng zì wù xū jiǎ dà shàn zhī shí shì dǎo jiàn xìng dāng zhī yú
不能自悟，须假大善知识，示导见性。当知愚

rén zhì rén fó xìng běn wú chā bié zhǐ yuán mí wù bù tóng suǒ
人、智人，佛性本无差别，只缘迷悟不同，所

yǐ yǒu yú yǒu zhì wú jīn wèi shuō mó hē bō rě bō luó mì fǎ shǐ rǔ
以有愚有智。吾今为说摩诃般若波罗蜜法，使汝

děng gè dé zhì huì zhì xīn dì tīng wú wèi rǔ shuō shàn zhī shí
等各得智慧。志心谛听！吾为汝说。善知识！

shì rén zhōng rì kǒu niàn bō rě bù shí zì xìng bō rě yóu rú shuō shí
世人终日口念般若，不识自性般若，犹如说食

bù bǎo kǒu dàn shuō kōng wàn jié bù dé jiàn xìng zhōng wú yǒu yì
不饱。口但说空，万劫不得见性，终无有益。

shàn zhī shí mó hē bō rě bō luó mì shì fàn yǔ cǐ yán dà zhì huì dào
善知识！摩诃般若波罗蜜是梵语，此言大智慧到

bǐ àn cǐ xū xīn xíng bú zài kǒu niàn kǒu niàn xīn bù xíng rú huàn
彼岸。此须心行，不在口念。口念心不行，如幻、

rú huà rú lù rú diàn kǒu niàn xīn xíng zé xīn kǒu xiāng yìng
如化、如露、如电；口念心行，则心口相应。

běn xìng shì fó lí xìng wú bié fó hé míng mó hē mó hē shì dà
本性是佛，离性无别佛。何名摩诃？摩诃是大。

xīn liàng guǎng dà yóu rú xū kōng wú yǒu biān pàn yì wú fāng yuán
心量广大，犹如虚空，无有边畔，亦无方圆

dà xiǎo yì fēi qīng huáng chì bái yì wú shàng xià cháng duǎn yì wú
大小，亦非青黄赤白，亦无上下长短，亦无

chēn wú xǐ wú shì wú fēi wú shàn wú è wú yǒu tóu wěi zhū
瞋无喜，无是无非，无善无恶，无有头尾。诸

fó chà tǔ jìn tóng xū kōng shì rén miào xìng běn kōng wú yǒu yī fǎ
佛刹土，尽同虚空。世人妙性本空，无有一法

kě dé zì xìngzhēnkōng yì fù rú shì shàn zhī shí mòwén wú
可得。自性真空，亦复如是。善知识！莫闻吾
shuōkōng biàn jí zhuókōng dì yī mòzhuókōng ruòkōng xīn jìng zuò
说空，便即著空。第一莫著空，若空心静坐，
jí zhuówú jì kōng shàn zhī shí shì jiè xū kōng nénghánwàn wù sè
即著无记空。善知识！世界虚空，能含万物色
xiàng rì yuèxīng xiù shān hé dà dì quányuán xī jiàn cǎo mù cóng
像。日月星宿、山河大地、泉源溪涧、草木丛
lín è rénshànrén è fǎ shàn fǎ tiāntáng dì yù yī qiè dà
林、恶人善人、恶法善法、天堂地狱、一切大
hǎi xū mí zhūshān zǒng zài kōngzhōng shì rénxìngkōng yì fù rú
海、须弥诸山，总在空中。世人性空，亦复如
shì shàn zhī shí zì xìngnénghánwàn fǎ shì dà wàn fǎ zài zhū rén
是。善知识！自性能含万法是大，万法在诸人
xìngzhōng ruòjiàn yī qiè rén è zhī yǔ shàn jìn jiē bù qǔ bù shě yì
性中。若见一切人恶之与善，尽皆不取不舍亦
bù rǎnzhuó xīn rú xū kōng míng zhī wéi dà gù yuē mó hē shàn
不染著，心如虚空，名之为大，故曰摩诃。善
zhī shí mí rénkǒushuō zhì zhě xīn xíng yòuyǒu mí rén kōng xīn jìng
知识！迷人口说，智者心行。又有迷人，空心静
zuò bǎi wú suǒ sī zì chēngwéi dà cǐ yī bèi rén bù kě yǔ
坐，百无所思，自称为大。此一辈人，不可与
yù wéi xié jiàn gù shàn zhī shí xīn liàngguǎng dà biànzhōu fǎ jiè
语，为邪见故。善知识！心量广大遍周法界，
yòng jí liǎoliǎo fēnmíng yìngyòngbiàn zhī yī qiè yī qiè jí yī yī
用即了了分明，应用便知一切，一切即一，一
jí yī qiè qù lái zì yóu xīn tǐ wú zhì jí shì bō rě shàn zhī
即一切，去来自由，心体无滞，即是般若。善知
shí yī qiè bō rě zhì jiē cóng zì xìng ér shēng bù cóngwài rù mò
识！一切般若智皆从自性而生，不从外入，莫
cuòyòng yì míngwéizhēnxìng zì yòng yī zhēn yī qiè zhēn xīn liàng
错用意，名为真性自用，一真一切真。心量
dà shì bù xíngxiǎodào kǒu mòzhōng rì shuōkōng xīn zhōng bù xiū
大事，不行小道。口莫终日说空，心中不修
cǐ xíng qià sì fán rén zì chēngguówáng zhōng bù kě dé fēi wú
此行，恰似凡人自称国王，终不可得，非吾
dì zǐ
弟子。

shàn zhī shí hé míng bō rě bō rě zhě tángyán zhì huì
“善知识！何名般若？般若者，唐言智慧

yě yī qiè chùsuǒ yī qiè shí zhōng niànniàn bù yú chángxíng
也。一切处所、一切时中，念念不愚，常行

zhì huì jí shì bō rě xíng yī niàn yú jí bō rě jué yī niàn zhì jí
智慧，即是般若行。一念愚即般若绝，一念智即

bō rě shēng shì rén yú mí bú jiàn bō rě kǒushuō bō rě xīn
般若生。世人愚迷，不见般若，口说般若，心

zhōngcháng yú cháng zì yán wǒ xiū bō rě niànniànshuōkōng
中常愚。常自言：‘我修般若。’念念说空，

bù shí zhēnkōng bō rě wú xíngxiàng zhì huì xīn jí shì ruò zuò rú
不识真空。般若无形相，智慧心即是。若作如

shì jiě jí míng bō rě zhì hé míng bō luó mì cǐ shì xī guó yǔ
是解，即名般若智。何名波罗蜜？此是西国语，

tángyándào bǐ àn jiě yì lí shēngmiè zhuójìngshēngmiè qǐ rú shuǐ
唐言到彼岸，解义离生灭。著境生灭起，如水

yǒu bō làng jí míngwéi cǐ àn lí jìng wú shēngmiè rú shuǐchángtōng
有波浪，即名为此岸；离境无生灭，如水常通

liú jí míngwéi bǐ àn gù hào bō luó mì shàn zhī shí mí rén kǒu
流，即名为彼岸，故号波罗蜜。善知识！迷人口

niàn dāngniàn zhī shí yǒuwàngyǒu fēi niànniàn ruò xíng shì míng
念，当念之时，有妄有非。念念若行，是名

zhēnxìng wù cǐ fǎ zhě shì bō rě fǎ xiū cǐ xíngzhě shì bō rě
真性。悟此法者，是般若法；修此行者，是般若

xíng bù xiū jí fán yī niàn xiū xíng zì shēnděng fó shàn zhī shí
行。不修即凡，一念修行自身等佛。善知识！

fán fū jí fó fánnǎo jí pú tí qiánniàn mí jí fán fū hòuniàn wù
凡夫即佛，烦恼即菩提。前念迷即凡夫，后念悟

jí fó qiánniànzhuójìng jí fánnǎo hòuniàn lí jìng jí pú tí
即佛。前念著境即烦恼，后念离境即菩提。

shàn zhī shí mó hē bō rě bō luó mì zuì zūn zuì shàng
“善知识！摩诃般若波罗蜜最尊、最上、

zuì dì yī wú zhù wú wǎng yì wú lái sān shì zhū fó cóngzhōngchū
最第一，无住、无往亦无来，三世诸佛从中出。

dāngyòng dà zhì huì dǎ pò wǔ yùn fánnǎochénláo rú cǐ xiū xíng dìng
当用大智慧打破五蕴烦恼尘劳，如此修行，定

chéng fó dào biànsān dú wéi jiè dìng huì shàn zhī shí wǒ cǐ fǎ mén
成佛道，变三毒为戒定慧。善知识！我此法门，

cóng yī bō rě shēng bā wàn sì qiān zhì huì hé yǐ gù wéi shì rén
从一般若生八万四千智慧。何以故？为世人

yǒu bā wàn sì qiānchén láo ruò wú chén láo zhì huì chángxiàn bù
有八万四千尘劳。若无尘劳，智慧常现，不

lí zì xìng wù cǐ fǎ zhě jí shì wú niàn wú yì wú zhuó bù qǐ
离自性。悟此法者，即是无念，无忆无著，不起

kuángwàng yòng zì zhēn rú xìng yǐ zhì huì guānzhào yú yī qiè fǎ
诳妄。用自真如性，以智慧观照，于一切法

bù qǔ bù shě jí shì jiànxìngchéng fó dào shàn zhī shí ruò yù rù
不取不舍，即是见性成佛道。善知识！若欲入

shènshēn fǎ jiè jí bō rě sānmèizhě xū xiū bō rě xíng chí sòng jīn
甚深法界及般若三昧者，须修般若行，持诵《金

gāng bō rě jīng jí dé jiànxìng dāng zhī cǐ jīng gōng dé wú liàng wú
刚般若经》，即得见性。当知此经功德无量无

biān jīng zhōng fēn míng zàn tàn mò néng jù shuō cǐ fǎ mén shì zuì shàng
边，经中分明赞叹莫能具说。此法门是最上

shèng wèi dà zhì rén shuō wèi shànggēn rén shuō xiǎogēnxiǎo zhì rén
乘，为大智人说，为上根人说。小根小智人

wén xīn shēng bú xìn hé yǐ gù pì rú dà lóng xià yǔ yú yán fú tí
闻心生不信，何以故？譬如大龙下雨于阎浮提，

chéng yì jù luò xī jiē piāo liú rú piāozǎo yè ruò yù dà hǎi bù zēng
城邑聚落悉皆漂流如漂枣叶。若雨大海，不增

bù jiǎn ruò dà shèng rén ruò zuì shàngshèng rén wénshuō jīn gāng
不减。若大乘人，若最上乘人，闻说《金刚

jīng xīn kāi wù jiě gù zhī běnxìng zì yǒu bō rě zhī zhì zì yòng zhì
经》心开悟解，故知本性自有般若之智，自用智

huì chángguānzhào gù bù jiǎ wén zì pì rú yǔ shuǐ bù cóng
慧，常观照故，不假文字。譬如雨水，不从

tiānyǒu yuán shì lóngnéngxīng zhì lìng yī qiè zhòngshēng yī qiè cǎo
天有，元是龙能兴致，令一切众生、一切草

mù yǒuqíng wú qíng xī jiē méng rùn bǎi chuānzhòng liú què rù
木、有情无情，悉皆蒙润。百川众流，却入

dà hǎi hé wéi yī tǐ zhòngshēngběnxìng bō rě zhī zhì yì fù rú
大海，合为一体。众生本性般若之智，亦复如

shì shàn zhī shí xiǎogēn zhī rén wén cǐ dùnjiào yóu rú cǎo mù gēnxìng
是。善知识！小根之人闻此顿教，犹如草木根性

xiǎozhě ruò bèi dà yǔ xī jiē zì dǎo bù néngzēngzhǎng xiǎogēn
小者，若被大雨，悉皆自倒，不能增长。小根

zhī rén yì fù rú shì yuányǒu bō rě zhī zhì yǔ dà zhì rén gèng
之人，亦复如是。元有般若之智，与大智人更
wú chā bié yīn hé wén fǎ bú zì kāi wù yuán xié jiàn zhàngzhòng
无差别，因何闻法不自开悟？缘邪见障重、
fán nǎogēnshēn yóu rú dà yún fù gài yú rì bù dé fēngchuī rì
烦恼根深。犹如大云覆盖于日，不得风吹，日
guāng bú xiàn bō rě zhī zhì yì wú dà xiǎo wéi yī qiè zhòngshēng zì
光不现。般若之智亦无大小，为一切众生自
xīn mí wù bù tóng mí xīn wàijiàn xiū xíng mì fó wèi wù zì xìng
心迷悟不同，迷心外见，修行觅佛；未悟自性，
jí shì xiǎogēn ruò kāi wù dùnjiào bù néngwài xiū dàn yú zì xīn
即是小根。若开悟顿教，不能外修，但于自心
cháng qǐ zhèngjiàn fán nǎochén láo cháng bù néngrǎn jí shì jiànxìng
常起正见，烦恼尘劳常不能染，即是见性。
shàn zhī shí nèi wài bú zhù qù lái zì yóu néngchú zhí xīn tōng
善知识！内外不住，去来自由，能除执心，通
dá wú ài néng xiū cǐ xíng yǔ bō rě jīngběn wú chā bié
达无碍，能修此行，与般若经本无差别。

shàn zhī shí yī qiè xiū duō luó jí zhūwén zì dà xiǎo èr
“善知识！一切修多罗及诸文字、大小二
shèng shí èr bù jīng jiē yīn rén zhì yīn zhì huì xìng fāngnéngjiàn
乘、十二部经，皆因人置。因智慧性，方能建
lì ruò wú shì rén yī qiè wàn fǎ běn zì bù yǒu gù zhī wàn fǎ běn
立。若无世人，一切万法本自不有，故知万法本
zì rénxīng yī qiè jīng shū yīn rénshuōyǒu yuán qí rénzhōngyǒu yú
自人兴。一切经书，因人说有。缘其人中有愚
yǒu zhì yú wéixiǎorén zhì wéi dà rén yú zhěwèn yú zhì rén zhì
有智，愚为小人，智为大人。愚者问于智人，智
zhě yǔ yú rénshuō fǎ yú rén hū rán wù jiě xīn kāi jí yǔ zhì rén wú
者与愚人说法。愚人忽然悟解心开，即与智人无
bié shàn zhī shí bú wù jí fó shì zhòngshēng yī niàn wù shí zhòng
别。善知识！不悟即佛是众生，一念悟时众
shēng shì fó gù zhī wàn fǎ jìn zài zì xīn hé bù cóng zì xīn zhōng
生是佛，故知万法尽在自心。何不从自心中，
dùnjiànzhēn rú běnxìng pú sà jiè jīng yún wǒ běnyuán zì xìng
顿见真如本性？《菩萨戒经》云：‘我本元自性
qīngjìng ruò shí zì xīn jiànxìng jiē chéng fó dào jìngmíngjīng
清净，若识自心见性，皆成佛道。’《净名经》

yún jí shí huò rán huán dé běn xīn shàn zhī shí wǒ yú rěn
云：‘即时豁然，还得本心。’善知识！我于忍
hé shàng chù yī wényán xià biàn wù dùn jiàn zhēn rú běnxìng shì yǐ jiāng
和尚处一闻言下便悟，顿见真如本性。是以将
cǐ jiào fǎ liú xíng lìng xué dào zhě dùn wù pú tí gè zì guān xīn zì
此教法流行，令学道者顿悟菩提。各自观心，自
jiàn běnxìng ruò zì bú wù xū mì dà shàn zhī shí jiě zuì shàngshèng
见本性。若自不悟，须觅大善知识，解最上乘
fǎ zhě zhí shì zhèng lù shì shàn zhī shí yǒu dà yīn yuán suǒ wèihuà
法者，直示正路。是善知识有大因缘，所谓化
dǎo lìng dé jiànxìng yī qiè shàn fǎ yīn shàn zhī shí néng fā qǐ gù
导令得见性。一切善法，因善知识能发起故。
sān shì zhū fó shí èr bù jīng zài rénxìngzhōngběn zì jù yǒu bù néng
三世诸佛、十二部经，在人性中本自具有。不能
zì wù xū qiú shàn zhī shí zhǐ shì fāngjiàn ruò zì wù zhě bù jiǎ wài
自悟，须求善知识指示方见；若自悟者，不假外
qiú ruò yī xiàng zhí wèi xū tā shàn zhī shí fāng dé jiě tuō zhě wú yǒu
求。若一向执谓须他善知识方得解脱者，无有
shì chù hé yǐ gù zì xīn nèi yǒu zhī shí zì wù ruò qǐ xié mí
是处。何以故？自心内有知识自悟。若起邪迷、
wàngniàndiāndǎo wàishàn zhī shí suī yǒujiàoshòu jiù bù kě dé ruò
妄念颠倒，外善知识虽有教授，救不可得。若
qǐ zhèngzhēn bō rě guānzhào yī chà nà jiānwàngniàn jù miè ruò shí
起正真般若观照，一刹那间妄念俱灭。若识
zì xìng yī wù jí zhì fó dì shàn zhī shí zhì huì guānzhào nèi
自性，一悟即至佛地。善知识！智慧观照，内
wàimíngchè shí zì běn xīn ruò shí běn xīn jí běn jiě tuō ruò dé
外明彻，识自本心。若识本心，即本解脱。若得
jiě tuō jí shì bō rě sānmèi jí shì wú niàn hé míng wú niàn ruò
解脱，即是般若三昧，即是无念。何名无念？若
jiàn yī qiè fǎ xīn bù rǎnzhuó shì wéi wú niàn yòng jí biàn yī qiè
见一切法，心不染著，是为无念。用即遍一切
chù yì bù zhuó yī qiè chù dàn jìng běn xīn shǐ liù shí chū liù mén
处，亦不著一切处。但净本心，使六识出六门，
yú liù chénzhōng wú rǎn wú zá lái qù zì yóu tōngyòng wú zhì jí
于六尘中无染无杂，来去自由，通用无滞，即
shì bō rě sānmèi zì zài jiě tuō míng wú niànxíng ruò bǎi wù bù sī
是般若三昧、自在解脱，名无念行。若百物不思，

dāng lìng niàn jué jí shì fǎ fù jí míngbiānjiàn shàn zhī shí wù
当令念绝，即是法缚，即名边见。善知识！悟

wú niàn fǎ zhě wàn fǎ jìn tōng wù wú niàn fǎ zhě jiàn zhū fó jìng
无念法者，万法尽通；悟无念法者，见诸佛境

jiè wù wú niàn fǎ zhě zhì fó dì wèi
界；悟无念法者，至佛地位。

shàn zhī shí hòu dài dé wú fǎ zhě jiāng cǐ dùnjiào fǎ mén
“善知识！后代得吾法者，将此顿教法门

yú tóngjiàn tóngxíng fā yuànshòu chí rú shì fó gù zhōngshēn ér bú
于同见同行发愿受持。如事佛故，终身而不

tuì zhě dìng rù shèngwèi rán xū chuánshòucóngshàng yǐ lái mò chuán
退者，定入圣位。然须传授从上以来默传

fēn fù bù dé nì qí zhèng fǎ ruò bù tóngjiàntóngxíng zài bié fǎ
分付，不得匿其正法。若不同见同行，在别法

zhōng bù dé chuán fù sǔn bǐ qiánrén jiū jìng wú yì kǒng yú rén bù
中不得传付，损彼前人究竟无益，恐愚人不

jiě bàng cǐ fǎ mén bǎi jié qiānshēngduàn fó zhǒngxìng shàn zhī shí
解谤此法门，百劫千生断佛种性。善知识！

wú yǒu yī wú xiàngsòng gè xū sòng qǔ zài jiā chū jiā dàn yī cǐ
吾有一无相颂，各须诵取，在家、出家但依此

xiū ruò bú zì xiū wéi jì wú yán yì wú yǒu yì tīng wú sòngyuē
修。若不自修，惟记吾言亦无有益。听吾颂曰：

shuō tōng jí xīn tōng rú rì chǔ xū kōng
说通及心通　如日处虚空

wéi chuán jiàn xìng fǎ chū shì pò xié zōng
唯传见性法　出世破邪宗

fǎ jí wú dùn jiàn mí wù yǒu chí jí
法即无顿渐　迷悟有迟疾

zhǐ cǐ jiàn xìng mén yú rén bù kě xī
只此见性门　愚人不可悉

shuō jí suī wàn bān hé lǐ huán guī yī
说即虽万般　合理还归一

fán nǎo àn zhái zhōng cháng xū shēng huì rì
烦恼暗宅中　常须生慧日

xié lái fán nǎo zhì zhèng lái fán nǎo chú
邪来烦恼至　正来烦恼除

xié zhèng jù bú yòng qīng jìng zhì wú yú
邪正俱不用　清净至无余

pú tí běn zì xìng　　qǐ xīn jí shì wàng
菩提本自性　　起心即是妄

jìng xīn zài wàngzhōng　　dànzhèng wú sānzhàng
净心在妄中　　但正无三障

shì rén ruò xiū dào　　yī qiè jìn bù fáng
世人若修道　　一切尽不妨

cháng zì jiàn jǐ guò　　yǔ dào jí xiāngdāng
常自见己过　　与道即相当

sè lèi zì yǒu dào　　gè bù xiāng fáng nǎo
色类自有道　　各不相妨恼

lí dào bié mì dào　　zhōngshēn bú jiàn dào
离道别觅道　　终身不见道

bō bō dù yī shēng　　dào tóu huán zì ào
波波度一生　　到头还自懊

yù dé jiàn zhēn dào　　xíngzhèng jí shì dào
欲得见真道　　行正即是道

zì ruò wú dào xīn　　àn xíng bú jiàn dào
自若无道心　　暗行不见道

ruò zhēn xiū dào rén　　bú jiàn shì jiān guò
若真修道人　　不见世间过

ruò jiàn tā rén fēi　　zì fēi què shì zuǒ
若见他人非　　自非却是左

tā fēi wǒ bù fēi　　wǒ fēi zì yǒu guò
他非我不非　　我非自有过

dàn zì què fēi xīn　　dǎ chú fán nǎo pò
但自却非心　　打除烦恼破

zēng ài bù guān xīn　　chángshēnliǎngjiǎo wò
憎爱不关心　　长伸两脚卧

yù nǐ huà tā rén　　zì xū yǒu fāng biàn
欲拟化他人　　自须有方便

wù lìng bǐ yǒu yí　　jí shì zì xìng xiàn
勿令彼有疑　　即是自性现

fó fǎ zài shì jiān　　bù lí shì jiān jué
佛法在世间　　不离世间觉

lí shì mì pú tí　　qià rú qiú tù jiǎo
离世觅菩提　　恰如求兔角

zhèng jiàn míng chū shì　　xié jiàn shì shì jiān
正见名出世　　邪见是世间

xié zhèng jìn dǎ què pú tí xìng wǎn rán
邪正尽打却 菩提性宛然

cǐ sòng shì dùn jiào yì míng dà fǎ chuán
此颂是顿教 亦名大法船

mí wén jīng lěi jié wù zé chà nà jiān
迷闻经累劫 悟则刹那间

shī fù yuē jīn yú dà fàn sì shuō cǐ dùnjiào pǔ yuàn fǎ jiè
师复曰："今于大梵寺说此顿教，普愿法界

zhòngshēngyán xià jiànxìngchéng fó
众生言下见性成佛。"

shí wéi shǐ jūn yǔ guānliáodào sú wén shī suǒshuō wú bù xǐng
时，韦使君与官僚道俗闻师所说，无不省

wù yī shí zuò lǐ jiē tàn shàn zāi hé qī lǐngnányǒu fó chū
悟，一时作礼，皆叹："善哉！何期岭南有佛出

shì
世！"

yí wèn dì sān
疑问第三

yī rì wéi cì shǐ wèi shī shè dà huì zhāi zhāi qì cì shǐ qǐng
一日，韦刺史为师设大会斋。斋讫，刺史请
shī shēng zuò tóng guān liáo shì shù sù róng zài bài wèn yuē dì zǐ
师升座，同官僚士庶肃容再拜，问曰："弟子
wén hé shàng shuō fǎ shí bù kě sī yì jīn yǒu shǎo yí yuàn dà cí
闻和尚说法，实不可思议。今有少疑，愿大慈
bēi tè wèi jiě shuō
悲，特为解说。"

shī yuē yǒu yí jí wèn wú dāng wèi shuō
师曰："有疑即问，吾当为说。"

wéi gōng yuē hé shàng suǒ shuō kě bú shì dá mó dà shī zōng
韦公曰："和尚所说，可不是达磨大师宗
zhǐ hū
旨乎？"

shī yuē shì
师曰："是。"

gōng yuē dì zǐ wén dá mó chū huà liáng wǔ dì dì wèn yún
公曰："弟子闻：达磨初化梁武帝，帝问云：
zhèn yī shēng zào sì dù sēng bù shí shè zhāi yǒu hé gōng dé
'朕一生造寺度僧，布施设斋，有何功德？'
dá mó yán shí wú gōng dé dì zǐ wèi dá cǐ lǐ yuàn hé shàng
达磨言：'实无功德。'弟子未达此理，愿和尚
wèi shuō
为说。"

shī yuē shí wú gōng dé wù yí xiān shèng zhī yán wǔ dì xīn
师曰："实无功德，勿疑先圣之言。武帝心
xié bù zhī zhèng fǎ zào sì dù sēng bù shí shè zhāi míng wéi qiú
邪，不知正法。造寺度僧，布施设斋，名为求
fú bù kě jiāng fú biàn wéi gōng dé gōng dé zài fǎ shēn zhōng bú
福，不可将福便为功德。功德在法身中，不
zài xiū fú shī yòu yuē jiàn xìng shì gōng píng děng shì dé niàn
在修福。"师又曰："见性是功，平等是德。念
niàn wú zhì cháng jiàn běn xìng zhēn shí miào yòng míng wéi gōng dé
念无滞，常见本性，真实妙用，名为功德。

nèi xīn qiān xià shì gōng wàixíng yú lǐ shì dé zì xìngjiàn lì wàn fǎ
内心谦下是功，外行于礼是德。自性建立万法

shì gōng xīn tǐ lí niàn shì dé bù lí zì xìng shì gōng yìngyòng wú
是功，心体离念是德。不离自性是功，应用无

rǎn shì dé ruò mì gōng dé fǎ shēn dàn yī cǐ zuò shì zhēngōng dé
染是德。若觅功德法身，但依此作，是真功德。

ruò xiū gōng dé zhī rén xīn jí bù qīng chángxíng pǔ jìng xīn cháng
若修功德之人，心即不轻，常行普敬。心常

qīngrén wú wǒ bú duàn jí zì wú gōng zì xìng xū wàng bù shí
轻人，吾我不断，即自无功；自性虚妄不实，

jí zì wú dé wéi wú wǒ zì dà chángqīng yī qiè gù shàn zhī shí
即自无德。为吾我自大，常轻一切故。善知识！

niànniàn wú jiàn shì gōng xīn xíngpíng zhí shì dé zì xiū xìng shì gōng
念念无间是功，心行平直是德。自修性是功，

zì xiū shēn shì dé shàn zhī shí gōng dé xū zì xìng nèi jiàn bú shì
自修身是德。善知识！功德须自性内见，不是

bù shī gòngyǎng zhī suǒ qiú yě shì yǐ fú dé yǔ gōng dé bié wǔ dì
布施供养之所求也。是以福德与功德别。武帝

bù shí zhēn lǐ fēi wǒ zǔ shī yǒuguò
不识真理，非我祖师有过。”

cì shǐ yòuwènyuē dì zǐ chángjiànsēng sú niàn ē mí tuó fó
刺史又问曰：“弟子常见僧俗念阿弥陀佛，

yuànshēng xī fāng qǐng hé shàngshuō dé shēng bǐ fǒu yuànwèi pò
愿生西方。请和尚说，得生彼否？愿为破

yí
疑。”

shī yán shǐ jūn shàntīng huì néng yǔ shuō shì zūn zài shè wèi
师言：“使君善听，惠能与说。世尊在舍卫

chéngzhōng shuō xī fāng yǐn huà jīng wén fēnmíng qù cǐ bù yuǎn
城中，说西方引化。经文分明，去此不远。

ruò lùn xiàngshuō lǐ shùyǒu shí wàn bā qiān jí shēnzhōng shí è bā
若论相说，里数有十万八千，即身中十恶八

xié biàn shì shuōyuǎn shuōyuǎnwèi qí xià gēn shuō jìn wèi qí shàng
邪，便是说远。说远为其下根，说近为其上

zhì rényǒuliǎngzhǒng fǎ wú liǎngbān mí wù yǒu shū jiànyǒu chí
智。人有两种，法无两般。迷悟有殊，见有迟

jí mí rénniàn fó qiúshēng yú bǐ wù rén zì jìng qí xīn suǒ yǐ
疾。迷人念佛求生于彼，悟人自净其心。所以

fó yán suí qí xīn jìng jí fó tǔ jìng shǐ jūn dōngfāng rén dàn xīn
佛言：‘随其心净即佛土净。’使君东方人，但心
jìng jí wú zuì suī xī fāng rén xīn bú jìng yì yǒu qiān dōngfāng rén
净即无罪。虽西方人，心不净亦有愆。东方人
zào zuì niàn fó qiú shēng xī fāng xī fāng rén zào zuì niàn fó qiú shēng
造罪，念佛求生西方。西方人造罪，念佛求生
hé guó fán yú bù liǎo zì xìng bù shí shēnzhōng jìng tǔ yuàn dōng
何国？凡愚不了自性，不识身中净土，愿东
yuàn xī wù rén zài chù yī bān suǒ yǐ fó yán suí suǒ zhù chù héng
愿西。悟人在处一般，所以佛言：‘随所住处恒
ān lè shǐ jūn xīn dì dàn wú bú shàn xī fāng qù cǐ bù yáo ruò
安乐。’使君心地但无不善，西方去此不遥。若
huái bú shàn zhī xīn niàn fó wǎngshēng nándào jīn quànshàn zhī shí
怀不善之心，念佛往生难到。今劝善知识，
xiān chú shí è jí xíng shí wàn hòu chú bā xié nǎi guò bā qiān niànniàn
先除十恶即行十万，后除八邪乃过八千。念念
jiàn xìng chángxíng píng zhí dào rú tán zhǐ biàn dǔ mí tuó shǐ jūn
见性，常行平直，到如弹指，便睹弥陀。使君
dàn xíng shí shàn hé xū gèng yuàn wǎngshēng bú duàn shí è zhī xīn
但行十善，何须更愿往生？不断十恶之心，
hé fó jí lái yíngqǐng ruò wù wú shēng dùn fǎ jiàn xī fāng zhǐ zài chà
何佛即来迎请？若悟无生顿法，见西方只在刹
nà bú wù niàn fó qiú shēng lù yáo rú hé dé dá huì néng yǔ zhū
那。不悟念佛求生，路遥如何得达。惠能与诸
rén yí xī fāng yú chà nà jiān mù qiánbiànjiàn gè yuànjiàn fǒu
人，移西方于刹那间，目前便见。各愿见否？”

zhòng jiē dǐng lǐ yún ruò cǐ chùjiàn hé xū gèng yuàn wǎng
众皆顶礼云：“若此处见，何须更愿往
shēng yuàn hé shàng cí bēi biànxiàn xī fāng pǔ lìng dé jiàn
生？愿和尚慈悲，便现西方，普令得见。”

shī yán dà zhòng shì rén zì sè shēn shì chéng yǎn ěr bí
师言：“大众！世人自色身是城，眼耳鼻
shé shì mén wài yǒu wǔ mén nèi yǒu yì mén xīn shì dì xìng shì wáng
舌是门，外有五门，内有意门。心是地，性是王。
wáng jū xīn dì shàng xìng zài wáng zài xìng qù wáng wú xìng zài shēn
王居心地上，性在王在，性去王无。性在身
xīn cún xìng qù shēnhuài fó xiàng xìngzhōng zuò mò xiàng shēn wài qiú
心存，性去身坏。佛向性中作，莫向身外求。

zì xìng mí jí shì zhòngshēng zì xìng jué jí shì fó cí bēi jí shì guān
自性迷即是众生，自性觉即是佛。慈悲即是观

yīn xǐ shě míngwéi shì zhì néng jìng jí shì jiā píng zhí jí mí tuó
音，喜舍名为势至，能净即释迦，平直即弥陀；

rén wǒ shì xū mí tān yù shì hǎi shuǐ fán nǎo shì bō làng dú hài shì
人我是须弥，贪欲是海水，烦恼是波浪，毒害是

è lóng xū wàng shì guǐ shén chén láo shì yú biē tān chēn shì dì yù
恶龙，虚妄是鬼神，尘劳是鱼鳖。贪瞋是地狱，

yú chī shì chùshēng shàn zhī shí chángxíng shí shàn tiāntángbiàn zhì
愚痴是畜生。善知识！常行十善，天堂便至。

chú rén wǒ xū mí dǎo qù tān yù hǎi shuǐ jié fán nǎo wú bō
除人我，须弥倒；去贪欲，海水竭；烦恼无，波

làngmiè dú hài chú yú lóng jué zì xīn dì shàng jué xìng rú lái fàng
浪灭；毒害除，鱼龙绝。自心地上觉性如来放

dà guāngmíng wàizhào liù ménqīng jìng néng pò liù yù zhū tiān zì
大光明，外照六门清净，能破六欲诸天；自

xìng nèi zhào sān dú jí chú dì yù děng zuì yī shí xiāomiè nèi wài
性内照，三毒即除，地狱等罪一时销灭，内外

míngchè bú yì xī fāng bú zuò cǐ xiū rú hé dào bǐ
明彻不异西方。不作此修，如何到彼？”

dà zhòngwénshuō liǎo rán jiànxìng xī jiē lǐ bài jù tànshàn
大众闻说，了然见性，悉皆礼拜，俱叹善

zāi chàngyán pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng wénzhě yī shí wù jiě
哉。唱言：“普愿法界众生，闻者一时悟解。”

shī yán shàn zhī shí ruò yù xiū xíng zài jiā yì dé bù
师言：“善知识！若欲修行，在家亦得，不

yóu zài sì zài jiā néngxíng rú dōngfāngrén xīn shàn zài sì bù xiū
由在寺。在家能行，如东方人心善；在寺不修，

rú xī fāngrén xīn è dàn xīn qīng jìng jí shì zì xìng xī fāng
如西方人心恶。但心清净，即是自性西方。”

wéigōngyòuwèn zài jiā rú hé xiū xíng yuànwèijiàoshòu
韦公又问：“在家如何修行？愿为教授。”

shī yán wú yǔ dà zhòngshuō wú xiàngsòng dàn yī cǐ xiū
师言：“吾与大众说无相颂。但依此修，

cháng yǔ wú tóngchǔ wú bié ruò bù yī cǐ xiū tì fà chū jiā yú dào
常与吾同处无别；若不依此修，剃发出家于道

hé yì sòngyuē
何益？颂曰：

xīn píng hé láo chí jiè　　xíng zhí hé yòng xiū chán
心平何劳持戒　　行直何用修禅

ēn zé xiào yǎng fù mǔ　　yì zé shàng xià xiānglián
恩则孝养父母　　义则上下相怜

ràng zé zūn bēi hé mù　　rěn zé zhòng è wú xuān
让则尊卑和睦　　忍则众恶无谖

ruò néng zuān mù chū huǒ　　yū ní dìngshēnghónglián
若能钻木出火　　淤泥定生红莲

kǔ kǒu de shì liáng yào　　nì ěr bì shì zhōng yán
苦口的是良药　　逆耳必是忠言

gǎi guò bì shēng zhì huì　　hù duǎn xīn nèi fēi xián
改过必生智慧　　护短心内非贤

rì yòngchángxíngráo yì　　chéngdào fēi yóu shī qián
日用常行饶益　　成道非由施钱

pú tí zhǐ xiàng xīn mì　　hé láo xiàng wài qiú xuán
菩提只向心觅　　何劳向外求玄

tīng shuō yī cǐ xiū xíng　　xī fāng zhǐ zài mù qián
听说依此修行　　西方只在目前

shī fù yuē　shàn zhī shí　zǒng xū yī jì xiū xíng　jiàn qǔ zì
师复曰："善知识！总须依偈修行，见取自

xìng　zhí chéng fó dào　shí bù xiāng dài　zhòngrén qiě sàn　wú guī
性，直成佛道。时不相待，众人且散，吾归

cáo xī　zhòngruò yǒu yí　què lái xiāngwèn
曹溪。众若有疑，却来相问。"

shí　cì shǐ guānliáo　zài huì shànnán xìn nǚ　gè dé kāi wù
时，刺史官僚、在会善男信女，各得开悟，

xìn shòufèngxíng
信受奉行。

dìng huì dì sì

定慧第四

shī shì zhòng yún shàn zhī shí wǒ cǐ fǎ mén yǐ dìng huì wéi
师示众云："善知识！我此法门，以定慧为
běn dà zhòng wù mí yán dìng huì bié dìng huì yī tǐ bú shì èr
本。大众勿迷，言定慧别。定慧一体，不是二。
dìng shì huì tǐ huì shì dìng yòng jí huì zhī shí dìng zài huì jí dìng
定是慧体，慧是定用。即慧之时定在慧，即定
zhī shí huì zài dìng ruò shí cǐ yì jí shì dìng huì děng xué zhū xué dào
之时慧在定。若识此义，即是定慧等学。诸学道
rén mò yán xiān dìng fā huì xiān huì fā dìng gè bié zuò cǐ jiàn zhě
人，莫言先定发慧、先慧发定各别。作此见者，
fǎ yǒu èr xiàng kǒu shuō shàn yǔ xīn zhōng bú shàn kōng yǒu dìng huì
法有二相。口说善语，心中不善。空有定慧，
dìng huì bù děng ruò xīn kǒu jù shàn nèi wài yī rú dìng huì jí děng
定慧不等。若心口俱善、内外一如，定慧即等。
zì wù xiū xíng bú zài yú zhēng ruò zhēng xiān hòu jí tóng mí rén
自悟修行，不在于诤。若诤先后，即同迷人，
bú duàn shèng fù què zēng wǒ fǎ bù lí sì xiàng shàn zhī shí
不断胜负，却增我法，不离四相。善知识！
dìng huì yóu rú hé děng yóu rú dēng guāng yǒu dēng jí guāng wú
定慧犹如何等？犹如灯光。有灯即光，无
dēng jí àn dēng shì guāng zhī tǐ guāng shì dēng zhī yòng míng suī
灯即暗。灯是光之体，光是灯之用；名虽
yǒu èr tǐ běn tóng yī cǐ dìng huì fǎ yì fù rú shì
有二，体本同一。此定慧法，亦复如是。"

shī shì zhòng yún shàn zhī shí yī xíng sān mèi zhě yú yī qiè
师示众云："善知识！一行三昧者，于一切
chù xíng zhù zuò wò cháng xíng yī zhí xīn shì yě jìng míng yún
处行住坐卧，常行一直心是也。《净名》云：
zhí xīn shì dào chǎng zhí xīn shì jìng tǔ mò xīn xíng chǎn qū
'直心是道场，直心是净土。'莫心行谄曲，
kǒu dàn shuō zhí kǒu shuō yī xíng sān mèi bù xíng zhí xīn dàn xíng zhí
口但说直；口说一行三昧，不行直心。但行直
xīn yú yī qiè fǎ wù yǒu zhí zhuó mí rén zhuó fǎ xiàng zhí yī xíng
心，于一切法勿有执著。迷人著法相、执一行

sānmèi zhí yán chángzuò bú dòng wàng bù qǐ xīn jí shì yī
三昧，直言：‘常坐不动，妄不起心，即是一
xíngsānmèi zuò cǐ jiě zhě jí tóng wú qíng què shì zhàngdào yīn yuán
行三昧。’作此解者，即同无情，却是障道因缘。
shàn zhī shí dào xū tōng liú hé yǐ què zhì xīn bú zhù fǎ dào
善知识！道须通流，何以却滞？心不住法，道
jí tōng liú xīn ruò zhù fǎ míngwéi zì fù ruò yánchángzuò bú dòng
即通流；心若住法，名为自缚。若言常坐不动
shì zhǐ rú shè lì fú yànzuò lín zhōng què bèi wéi mó jié hē shàn
是，只如舍利弗宴坐林中，却被维摩诘诃。善
zhī shí yòuyǒu rén jiàozuò kàn xīn guān jìng bú dòng bù qǐ cóng
知识！又有人教坐，看心观静，不动不起，从
cǐ zhì gōng mí rén bú huì biàn zhí chéngdiān rú cǐ zhězhòng
此置功。迷人不会，便执成颠，如此者众。
rú shì xiāngjiào gù zhī dà cuò
如是相教，故知大错。”

shī shì zhòngyún shàn zhī shí běn lái zhèngjiào wú yǒudùnjiàn
师示众云：“善知识！本来正教无有顿渐，
rén xìng zì yǒu lì dùn mí rén jiàn xiū wù rén dùn qì zì shí běn xīn
人性自有利钝。迷人渐修，悟人顿契。自识本心，
zì jiànběnxìng jí wú chā bié suǒ yǐ lì dùnjiàn zhī jiǎ míng shàn
自见本性，即无差别，所以立顿渐之假名。善
zhī shí wǒ cǐ fǎ méncóngshàng yǐ lái xiān lì wú niànwéizōng wú
知识！我此法门从上以来，先立无念为宗，无
xiàngwéi tǐ wú zhùwéiběn wú xiàngzhě yú xiàng ér lí xiàng wú
相为体，无住为本。无相者，于相而离相。无
niànzhě yú niàn ér wú niàn wú zhùzhě rén zhī běnxìng yú shì jiān
念者，于念而无念。无住者，人之本性。于世间
shàn è hǎochǒu nǎi zhì yuàn zhī yǔ qīn yán yǔ chù cì qī zhēng zhī shí
善恶好丑，乃至冤之与亲，言语触刺欺争之时，
bìngjiāngwéikōng bù sī chóu hài niànniàn zhī zhōng bù sī qián jìng
并将为空，不思酬害，念念之中不思前境。
ruò qiánniàn jīn niànhòuniàn niànniànxiāng xù bú duàn míngwéi xì fù
若前念今念后念，念念相续不断，名为系缚。
yú zhū fǎ shàngniànniàn bú zhù jí wú fù yě cǐ shì yǐ wú zhùwéi
于诸法上念念不住，即无缚也。此是以无住为
běn shàn zhī shí wài lí yī qiè xiàng míngwéi wú xiàng néng lí
本。善知识！外离一切相，名为无相。能离

yú xiàng jí fǎ tǐ qīngjìng cǐ shì yǐ wú xiàngwéi tǐ shàn zhī shí
于相，即法体清净。此是以无相为体。善知识！

yú zhū jìngshàng xīn bù rǎn yuē wú niàn yú zì niànshàngcháng lí zhū
于诸境上心不染，曰无念。于自念上常离诸

jìng bù yú jìngshàngshēng xīn ruò zhǐ bǎi wù bù sī niàn jìn chúquè
境，不于境上生心。若只百物不思，念尽除却，

yī niànjué jí sǐ bié chùshòushēng shì wéi dà cuò xuédàozhě sī
一念绝即死，别处受生，是为大错。学道者思

zhī ruò bù shí fǎ yì zì cuòyóu kě gèng wù tā rén zì mí bú
之，若不识法意，自错犹可，更误他人；自迷不

jiàn yòubàng fó jīng suǒ yǐ lì wú niànwéizōng shàn zhī shí yún
见，又谤佛经。所以立无念为宗。善知识！云

hé lì wú niànwéizōng zhǐ yuánkǒushuōjiànxìng mí rén yú jìngshàng
何立无念为宗？只缘口说见性，迷人于境上

yǒuniàn niànshàngbiàn qǐ xié jiàn yī qiè chénláowàngxiǎngcóng cǐ ér
有念，念上便起邪见，一切尘劳妄想从此而

shēng zì xìngběn wú yī fǎ kě dé ruò yǒusuǒ dé wàngshuōhuò fú
生。自性本无一法可得，若有所得，妄说祸福，

jí shì chénláo xié jiàn gù cǐ fǎ mén lì wú niànwéizōng shàn zhī shí
即是尘劳邪见，故此法门立无念为宗。善知识！

wú zhě wú hé shì niànzhěniàn hé wù wú zhě wú èr xiàng wú zhū
无者无何事？念者念何物？无者无二相，无诸

chénláo zhī xīn niànzhěniànzhēn rú běnxìng zhēn rú jí shì niàn zhī tǐ
尘劳之心。念者念真如本性，真如即是念之体，

niàn jí shì zhēn rú zhī yòng zhēn rú zì xìng qǐ niàn fēi yǎn ěr bí shé
念即是真如之用。真如自性起念，非眼耳鼻舌

néngniàn zhēn rú yǒuxìng suǒ yǐ qǐ niàn zhēn rú ruò wú yǎn ěr
能念。真如有性，所以起念；真如若无，眼耳

sè shēngdāng shí jí huài shàn zhī shí zhēn rú zì xìng qǐ niàn liù
色声当时即坏。善知识！真如自性起念，六

gēn suī yǒujiànwén jué zhī bù rǎnwànjìng ér zhēnxìngcháng zì zài
根虽有见闻觉知，不染万境，而真性常自在。

gù jīng yún néngshàn fēn bié zhū fǎ xiàng yú dì yī yì ér bú
故经云：‘能善分别诸法相，于第一义而不

dòng
动。’”

zuò chán dì wǔ
坐禅第五

shī shì zhòngyún cǐ ménzuò chán yuán bù zhuó xīn yì bù
师示众云：“此门坐禅，元不著心，亦不
zhuó jìng yì bú shì bú dòng ruò yánzhuó xīn xīn yuán shì wàng
著净，亦不是不动。若言著心，心元是妄，
zhī xīn rú huàn gù wú suǒzhuó yě ruò yánzhuó jìng rén xìngběn jìng
知心如幻，故无所著也。若言著净，人性本净，
yóuwàngniàn gù gài fù zhēn rú dàn wú wàngxiǎng xìng zì qīngjìng
由妄念故，盖覆真如。但无妄想，性自清净。
qǐ xīn zhuójìng quèshēngjìngwàng wàng wú chùsuǒ zhuózhě shì wàng
起心著净，却生净妄。妄无处所，著者是妄。
jìng wú xíngxiàng què lì jìngxiàng yán shì gōng fū zuò cǐ jiànzhě
净无形相，却立净相，言是工夫。作此见者，
zhàng zì běnxìng què bèi jìng fù shàn zhī shí ruò xiū bú dòngzhě
障自本性，却被净缚。善知识！若修不动者，
dànjiàn yī qiè rén shí bú jiàn rén zhī shì fēi shàn è guòhuàn jí shì
但见一切人时，不见人之是非善恶过患，即是
zì xìng bú dòng shàn zhī shí mí rénshēn suī bú dòng kāi kǒubiànshuō
自性不动。善知识！迷人身虽不动，开口便说
tā rén shì fēi chángduǎnhǎo è yǔ dàowéi bèi ruòzhuó xīn zhuójìng
他人是非长短好恶，与道违背。若著心著净，
jí zhàngdào yě
即障道也。”

shī shì zhòngyún shàn zhī shí hé míngzuò chán cǐ fǎ mén
师示众云：“善知识！何名坐禅？此法门
zhōng wú zhàng wú ài wài yú yī qiè shàn è jìng jiè xīn niàn bù qǐ
中，无障无碍，外于一切善恶境界心念不起，
míngwéi zuò nèi jiàn zì xìng bú dòng míngwéi chán shàn zhī shí hé
名为坐；内见自性不动，名为禅。善知识！何
míngchándìng wài lí xiàngwéi chán nèi bú luànwéi dìng wài ruòzhuó
名禅定？外离相为禅，内不乱为定。外若著
xiàng nèi xīn jí luàn wàiruò lí xiàng xīn jí bú luàn běnxìng zì
相，内心即乱；外若离相，心即不乱。本性自
jìng zì dìng zhǐ wèi jiàn jìng sī jìng jí luàn ruò jiànzhū jìng xīn bú luàn
净自定，只为见境，思境即乱。若见诸境心不乱

zhě shì zhēndìng yě shàn zhī shí wài lí xiàng jí chán nèi bú luàn
者，是真定也。善知识！外离相即禅，内不乱
jí dìng wàichán nèi dìng shì wéichándìng pú sà jiè jīng yún
即定。外禅内定，是为禅定。《菩萨戒经》云：
wǒ běnyuán zì xìngqīngjìng shàn zhī shí yú niànniànzhōng zì
“我本元自性清净。”善知识！于念念中，自
jiànběnxìngqīngjìng zì xiū zì xíng zì chéng fó dào
见本性清净，自修自行，自成佛道。”

chàn huǐ dì liù

忏悔第六

shí dà shī jiàn guǎng sháo jì sì fāng shì shù pián jí shān zhōng
时，大师见广韶洎四方士庶，骈集山中
tīng fǎ yú shì shēng zuò gào zhòng yuē lái zhū shàn zhī shí
听法，于是升座，告众曰："来，诸善知识！
cǐ shì xū cóng zì shì zhōng qǐ yú yī qiè shí niàn niàn zì jìng qí xīn
此事须从自事中起，于一切时，念念自净其心。
zì xiū zì xíng jiàn zì jǐ fǎ shēn jiàn zì xīn fó zì dù zì jiè
自修自行，见自己法身，见自心佛，自度自戒，
shǐ dé bù jiǎ dào cǐ jì cóng yuǎn lái yī huì yú cǐ jiē gòng yǒu
始得不假到此。既从远来，一会于此，皆共有
yuán jīn kě gè gè hú guì xiān wèi chuán zì xìng wǔ fēn fǎ shēn xiāng
缘。今可各各胡跪，先为传自性五分法身香，
cì shòu wú xiàng chàn huǐ zhòng hú guì shī yuē yī jiè xiāng
次授无相忏悔。"众胡跪。师曰："一，戒香。
jí zì xīn zhōng wú fēi wú è wú jí dù wú tān chēn wú jié
即自心中无非、无恶、无嫉妒、无贪瞋、无劫
hài míng jiè xiāng èr dìng xiāng jí dǔ zhū shàn è jìng xiàng
害，名戒香。二，定香。即睹诸善恶境相，
zì xīn bú luàn míng dìng xiāng sān huì xiāng zì xīn wú ài cháng
自心不乱，名定香。三，慧香。自心无碍，常
yǐ zhì huì guān zhào zì xìng bú zào zhū è suī xiū zhòng shàn xīn bù
以智慧观照自性，不造诸恶；虽修众善，心不
zhí zhuó jìng shàng niàn xià jīn xù gū pín míng huì xiāng sì jiě
执著，敬上念下，矜恤孤贫，名慧香。四，解
tuō xiāng jí zì xīn wú suǒ pān yuán bù sī shàn bù sī è zì
脱香。即自心无所攀缘，不思善、不思恶，自
zài wú ài míng jiě tuō xiāng wǔ jiě tuō zhī jiàn xiāng zì xīn jì
在无碍，名解脱香。五，解脱知见香。自心既
wú suǒ pān yuán shàn è bù kě chén kōng shǒu jì jí xū guǎng xué duō
无所攀缘善恶，不可沉空守寂，即须广学多
wén shí zì běn xīn dá zhū fó lǐ hé guāng jiē wù wú wǒ wú
闻，识自本心，达诸佛理，和光接物，无我无
rén zhí zhì pú tí zhēn xìng bú yì míng jiě tuō zhī jiàn xiāng shàn
人，直至菩提，真性不易，名解脱知见香。善

zhī shí cǐ xiāng gè zì nèi xūn mò xiàng wài mì
知识！此香各自内熏，莫向外觅。

jīn yǔ rǔ děng shòu wú xiàng chàn huǐ miè sān shì zuì lìng dé
“今与汝等授无相忏悔，灭三世罪，令得

sān yè qīng jìng shàn zhī shí gè suí wǒ yǔ yī shí dào dì zǐ děng
三业清净。善知识！各随我语一时道：‘弟子等，

cóng qián niàn jīn niàn jí hòu niàn niàn niàn bú bèi yú mí rǎn cóng qián
从前念今念及后念，念念不被愚迷染。从前

suǒ yǒu è yè yú mí děng zuì xī jiē chàn huǐ yuàn yī shí xiāo miè
所有恶业愚迷等罪，悉皆忏悔，愿一时销灭，

yǒng bú fù qǐ dì zǐ děng cóng qián niàn jīn niàn jí hòu niàn niàn
永不复起。弟子等，从前念今念及后念，念

niàn bú bèi jiāo kuáng rǎn cóng qián suǒ yǒu è yè jiāo kuáng děng zuì xī
念不被憍诳染。从前所有恶业憍诳等罪，悉

jiē chàn huǐ yuàn yī shí xiāo miè yǒng bú fù qǐ dì zǐ děng cóng
皆忏悔，愿一时销灭，永不复起。弟子等，从

qián niàn jīn niàn jí hòu niàn niàn niàn bú bèi jí dù rǎn cóng qián suǒ yǒu
前念今念及后念，念念不被嫉妒染。从前所有

è yè jí dù děng zuì xī jiē chàn huǐ yuàn yī shí xiāo miè yǒng bú
恶业嫉妒等罪，悉皆忏悔，愿一时销灭，永不

fù qǐ shàn zhī shí yǐ shàng shì wéi wú xiàng chàn huǐ yún hé míng
复起。’善知识！已上是为无相忏悔。云何名

chàn yún hé míng huǐ chàn zhě chàn qí qián qiān cóng qián suǒ yǒu
忏？云何名悔？忏者，忏其前愆，从前所有

è yè yú mí jiāo kuáng jí dù děng zuì xī jiē jìn chàn yǒng
恶业，愚迷、憍诳、嫉妒等罪，悉皆尽忏，永

bú fù qǐ shì míng wéi chàn huǐ zhě huǐ qí hòu guò cóng jīn yǐ
不复起，是名为忏。悔者，悔其后过，从今以

hòu suǒ yǒu è yè yú mí jiāo kuáng jí dù děng zuì jīn yǐ
后，所有恶业，愚迷、憍诳、嫉妒等罪，今已

jué wù xī jiē yǒng duàn gèng bú fù zuò shì míng wéi huǐ gù chēng
觉悟，悉皆永断，更不复作，是名为悔。故称

chàn huǐ fán fū yú mí zhǐ zhī chàn qí qián qiān bù zhī huǐ qí hòu
忏悔。凡夫愚迷，只知忏其前愆，不知悔其后

guò yǐ bù huǐ gù qián qiān bú miè hòu guò yòu shēng qián qiān jì
过。以不悔故，前愆不灭，后过又生。前愆既

bú miè hòu guò fù yòu shēng hé míng chàn huǐ
不灭，后过复又生，何名忏悔？

shàn zhī shí jì chàn huǐ yǐ yǔ shàn zhī shí fā sì hóng shì
“善知识！既忏悔已，与善知识发四弘誓
yuàn gè xū yòng xīn zhèngtīng zì xīn zhòngshēng wú biān shì yuàn dù
愿，各须用心正听。自心众生无边誓愿度，
zì xīn fánnǎo wú biān shì yuànduàn zì xìng fǎ mén wú jìn shì yuànxué
自心烦恼无边誓愿断，自性法门无尽誓愿学，
zì xìng wú shàng fó dào shì yuànchéng shàn zhī shí dà jiā qǐ bú dào
自性无上佛道誓愿成。善知识！大家岂不道：
zhòngshēng wú biān shì yuàn dù nènme dào qiě bú shì huì néng dù
‘众生无边誓愿度，恁么道且不是惠能度？’
shàn zhī shí xīn zhōngzhòngshēng suǒ wèi xié mí xīn kuángwàng xīn
善知识！心中众生，所谓邪迷心、诳妄心、
bú shàn xīn jí dù xīn è dú xīn rú shì děng xīn jìn shì zhòng
不善心、嫉妒心、恶毒心，如是等心，尽是众
shēng gè xū zì xìng zì dù shì míngzhēn dù hé míng zì xìng zì dù
生，各须自性自度，是名真度。何名自性自度？
jí zì xīn zhōng xié jiàn fánnǎo yú chī zhòngshēng jiāngzhèngjiàn dù
即自心中邪见、烦恼、愚痴众生，将正见度。
jì yǒuzhèngjiàn shǐ bō rě zhì dǎ pò yú chī mí wàngzhòngshēng gè
既有正见，使般若智打破愚痴迷妄众生，各
gè zì dù xié lái zhèng dù mí lái wù dù yú lái zhì dù è lái
各自度。邪来正度，迷来悟度，愚来智度，恶来
shàn dù rú shì dù zhě míngwéizhēn dù yòu fánnǎo wú biān shì yuàn
善度。如是度者，名为真度。又烦恼无边誓愿
duàn jiāng zì xìng bō rě zhì chúquè xū wàng sī xiǎng xīn shì yě yòu fǎ
断，将自性般若智除却虚妄思想心是也。又法
mén wú jìn shì yuànxué xū zì jiànxìng chángxíngzhèng fǎ shì míng
门无尽誓愿学，须自见性，常行正法，是名
zhēnxué yòu wú shàng fó dào shì yuànchéng jì chángnéng xià xīn xíng
真学。又无上佛道誓愿成，既常能下心行
yú zhēnzhèng lí mí lí jué chángshēng bō rě chúzhēnchúwàng jí
于真正，离迷离觉常生般若，除真除妄即
jiàn fó xìng jí yán xià fó dàochéng chángniàn xiū xíng shì yuàn lì
见佛性，即言下佛道成。常念修行，是愿力
fǎ
法。

shàn zhī shí jīn fā sì hóngyuànliǎo gèng yǔ shàn zhī shí
“善知识！今发四弘愿了，更与善知识

shòu wú xiàng sān guī yī jiè shàn zhī shí guī yī jué liǎng zú zūn
授无相三归依戒。善知识！归依觉，两足尊。

guī yī zhèng lí yù zūn guī yī jìng zhòng zhōng zūn cóng jīn rì
归依正，离欲尊。归依净，众中尊。从今日

qù chēng jué wéi shī gèng bù guī yī xié mó wài dào yǐ zì xìng sān
去，称觉为师，更不归依邪魔外道，以自性三

bǎo cháng zì zhèng míng quàn shàn zhī shí guī yī zì xìng sān bǎo fó zhě
宝常自证明，劝善知识归依自性三宝。佛者，

jué yě fǎ zhě zhèng yě sēng zhě jìng yě zì xīn guī yī jué
觉也。法者，正也。僧者，净也。自心归依觉，

xié mí bù shēng shǎo yù zhī zú néng lí cái sè míng liǎng zú zūn
邪迷不生，少欲知足，能离财色，名两足尊。

zì xīn guī yī zhèng niàn niàn wú xié jiàn yǐ wú xié jiàn gù jí wú
自心归依正，念念无邪见，以无邪见故，即无

rén wǒ gòng gāo tān ài zhí zhuó míng lí yù zūn zì xīn guī yī jìng
人我贡高，贪爱执著，名离欲尊。自心归依净，

yī qiè chén láo ài yù jìng jiè zì xìng jiē bù rǎn zhuó míng zhòng zhōng
一切尘劳爱欲境界，自性皆不染著，名众中

zūn ruò xiū cǐ xíng shì zì guī yī fán fū bú huì cóng rì zhì yè
尊。若修此行，是自归依。凡夫不会，从日至夜

shòu sān guī jiè ruò yán guī yī fó fó zài hé chù ruò bú jiàn fó
受三归戒。若言归依佛，佛在何处？若不见佛，

píng hé suǒ guī yán què chéng wàng shàn zhī shí gè zì guān chá
凭何所归，言却成妄。善知识！各自观察，

mò cuò yòng xīn jīng wén fēn míng yán zì guī yī fó bù yán guī yī tā
莫错用心。经文分明言自归依佛，不言归依他

fó zì fó bù guī wú suǒ yī chù jīn jì zì wù gè xū guī yī
佛。自佛不归，无所依处。今既自悟，各须归依

zì xīn sān bǎo nèi tiáo xīn xìng wài jìng tā rén shì zì guī yī yě
自心三宝，内调心性，外敬他人，是自归依也。

shàn zhī shí jì guī yī zì sān bǎo jìng gè gè zhì xīn wú
“善知识！既归依自三宝竟，各各志心，吾

yǔ shuō yī tǐ sān shēn zì xìng fó lìng rǔ děng jiàn sān shēn liǎo rán zì
与说一体三身自性佛，令汝等见三身了然，自

wù zì xìng zǒng suí wǒ dào yú zì sè shēn guī yī qīng jìng fǎ shēn
悟自性。总随我道：‘于自色身，归依清净法身

fó yú zì sè shēn guī yī yuán mǎn bào shēn fó yú zì sè shēn
佛。于自色身，归依圆满报身佛。于自色身，

guī yī qiān bǎi yì huà shēn fó shàn zhī shí sè shēn shì shè zhái bù
归依千百亿化身佛。’善知识！色身是舍宅，不
kě yán guī xiàng zhě sān shēn fó zài zì xìng zhōng shì rén zǒng yǒu
可言归。向者三身佛，在自性中，世人总有；
wéi zì xīn mí bú jiàn nèi xìng wài mì sān shēn rú lái bú jiàn zì shēn
为自心迷不见内性，外觅三身如来，不见自身
zhōng yǒu sān shēn fó rǔ děng tīng shuō lìng rǔ děng yú zì shēn zhōng
中有三身佛。汝等听说，令汝等于自身中，
jiàn zì xìng yǒu sān shēn fó cǐ sān shēn fó cóng zì xìng shēng bù cóng
见自性有三身佛。此三身佛从自性生，不从
wài dé hé míng qīng jìng fǎ shēn fó shì rén xìng běn qīng jìng wàn fǎ
外得。何名清净法身佛？世人性本清净，万法
cóng zì xìng shēng sī liàng yī qiè è shì jí shēng è xíng sī liàng
从自性生。思量一切恶事，即生恶行；思量
yī qiè shàn shì jí shēng shàn xíng rú shì zhū fǎ zài zì xìng zhōng
一切善事，即生善行。如是诸法在自性中，
rú tiān cháng qīng rì yuè cháng míng wéi fú yún gài fù shàng míng xià
如天常清，日月常明，为浮云盖覆，上明下
àn hū yù fēng chuī yún sàn shàng xià jù míng wàn xiàng jiē xiàn
暗。忽遇风吹云散，上下俱明，万象皆现。
shì rén xìng cháng fú yóu rú bǐ tiān yún shàn zhī shí zhì rú rì
世人性常浮游，如彼天云。善知识！智如日，
huì rú yuè zhì huì cháng míng yú wài zhuó jìng bèi wàng niàn fú yún
慧如月，智慧常明。于外著境，被妄念浮云
gài fù zì xìng bù dé míng lǎng ruò yù shàn zhī shí wén zhēn zhèng fǎ
盖覆自性，不得明朗。若遇善知识，闻真正法，
zì chú mí wàng nèi wài míng chè yú zì xìng zhōng wàn fǎ jiē xiàn jiàn
自除迷妄，内外明彻，于自性中万法皆现。见
xìng zhī rén yì fù rú shì cǐ míng qīng jìng fǎ shēn fó shàn zhī shí
性之人，亦复如是。此名清净法身佛。善知识！
zì xīn guī yī zì xìng shì guī yī zhēn fó zì guī yī zhě chú què zì
自心归依自性，是归依真佛。自归依者，除却自
xìng zhōng bú shàn xīn jí dù xīn chǎn qū xīn wú wǒ xīn kuáng
性中不善心、嫉妒心、谄曲心、吾我心、诳
wàng xīn qīng rén xīn màn tā xīn xié jiàn xīn gòng gāo xīn jí
妄心、轻人心、慢他心、邪见心、贡高心，及
yī qiè shí zhōng bú shàn zhī xíng cháng zì jiàn jǐ guò bù shuō tā rén
一切时中不善之行，常自见己过，不说他人

hǎo è shì zì guī yī cháng xū xià xīn pǔ xínggōngjìng jí shì
好恶，是自归依。常须下心，普行恭敬，即是

jiànxìngtōng dá gèng wú zhì ài shì zì guī yī hé míngyuánmǎnbào
见性通达，更无滞碍，是自归依。何名圆满报

shēn pì rú yī dēngnéngchúqiānnián àn yī zhì néngmièwànnián yú
身？譬如一灯能除千年暗，一智能灭万年愚。

mò sī xiàngqián yǐ guò bù kě dé cháng sī yú hòu niànniànyuán
莫思向前，已过不可得；常思于后，念念圆

míng zì jiànběnxìng shàn è suī shū běnxìng wú èr wú èr zhī
明，自见本性。善恶虽殊，本性无二，无二之

xìng míngwéi shí xìng yú shí xìngzhōng bù rǎnshàn è cǐ míngyuán
性，名为实性。于实性中，不染善恶，此名圆

mǎnbàoshēn fó zì xìng qǐ yī niàn è mièwàn jié shàn yīn zì xìng
满报身佛。自性起一念恶，灭万劫善因；自性

qǐ yī niànshàn dé héngshā è jìn zhí zhì wú shàng pú tí niànniàn
起一念善，得恒沙恶尽，直至无上菩提。念念

zì jiàn bù shī běnniàn míngwéibàoshēn hé míngqiānbǎi yì huàshēn
自见，不失本念，名为报身。何名千百亿化身？

ruò bù sī wàn fǎ xìngběn rú kōng yī niàn sī liàng míngwéibiànhuà
若不思万法，性本如空，一念思量，名为变化。

sī liàng è shì huàwéi dì yù sī liàngshàn shì huàwéitiāntáng
思量恶事，化为地狱；思量善事，化为天堂。

dú hài huàwéilóngshé cí bēi huàwéi pú sà zhì huì huàwéishàng jiè
毒害化为龙蛇，慈悲化为菩萨，智慧化为上界，

yú chī huàwéi xià fāng zì xìngbiànhuàshènduō mí rén bù néngxǐng jué
愚痴化为下方。自性变化甚多，迷人不能省觉，

niànniàn qǐ è chángxíng è dào huí yī niànshàn zhì huì jí shēng
念念起恶，常行恶道。回一念善，智慧即生，

cǐ míng zì xìnghuàshēn fó shàn zhī shí fǎ shēnběn jù niànniàn zì
此名自性化身佛。善知识！法身本具，念念自

xìng zì jiàn jí shì bàoshēn fó cóngbàoshēn sī liàng jí shì huàshēn
性自见，即是报身佛。从报身思量，即是化身

fó zì wù zì xiū zì xìnggōng dé shì zhēn guī yī pí ròu shì sè shēn
佛。自悟自修自性功德，是真归依。皮肉是色身，

sè shēn shì shèzhái bù yán guī yī yě dàn wù zì xìngsānshēn jí shí
色身是舍宅，不言归依也。但悟自性三身，即识

zì xìng fó wú yǒu yī wú xiàngsòng ruò néng shī chí yán xià lìng rǔ
自性佛。吾有一无相颂，若能师持，言下令汝

jī jié mí zuì yī shí xiāomiè sòngyuē
积劫迷罪一时销灭。颂曰：

mí rén xiū fú bù xiū dào　zhǐ yán xiū fú biàn shì dào
迷人修福不修道　只言修福便是道

bù shī gòngyǎng fú wú biān　xīn zhōng sān è yuán lái zào
布施供养福无边　心中三恶元来造

nǐ jiāng xiū fú yù miè zuì　hòu shì dé fú zuì huán zài
拟将修福欲灭罪　后世得福罪还在

dànxiàng xīn zhōngchú zuì yuán　míng zì xìngzhōngzhēnchàn huǐ
但向心中除罪缘　名自性中真忏悔

hū wù dà shèngzhēnchàn huǐ　chú xié xíng zhèng jí wú zuì
忽悟大乘真忏悔　除邪行正即无罪

xué dào cháng yú zì xìngguān　jí yǔ zhū fó tóng yī lèi
学道常于自性观　即与诸佛同一类

wú zǔ wéi chuán cǐ dùn fǎ　pǔ yuàn jiàn xìng tóng yī tǐ
吾祖惟传此顿法　普愿见性同一体

ruò yù dāng lái mì fǎ shēn　lí zhū fǎ xiàng xīn zhōng xǐ
若欲当来觅法身　离诸法相心中洗

nǔ lì zì jiàn mò yōu yōu　hòu niàn hū jué yī shì xiū
努力自见莫悠悠　后念忽绝一世休

ruò wù dà shèng dé jiàn xìng　qián gōng hé zhǎng zhì xīn qiú
若悟大乘得见性　虔恭合掌至心求

shī yán shàn zhī shí zǒng xū sòng qǔ yī cǐ xiū xíng yán
师言："善知识！总须诵取，依此修行，言

xià jiànxìng suī qù wú qiān lǐ rú cháng zài wú biān yú cǐ yán xià
下见性。虽去吾千里，如常在吾边。于此言下

bú wù jí duì miànqiān lǐ hé qín yuǎn lái zhēnzhòng hǎo qù
不悟，即对面千里，何勤远来。珍重！好去。"

yī zhòngwén fǎ mǐ bù kāi wù huān xǐ fèngxíng
一众闻法，靡不开悟，欢喜奉行。

jī yuán dì qī

机缘第七

shī zì huángméi dé fǎ huí zhì sháozhōucáohóucūn rén wú zhī
师自黄梅得法，回至韶州曹侯村，人无知

zhě 他本云：师去时，至曹侯村，住九月余。然师自言：“不经三十余日便至黄梅。”此求道之切，岂有逗留？作去时者非是。 yǒu rú shì liú zhì
者。有儒士刘志

lüè lǐ yù shènhòu zhì lüè yǒu gū wéi ní míng wú jìn zàng cháng
略，礼遇甚厚。志略有姑为尼，名无尽藏，常

sòng dà niè pán jīng shī zàn tīng jí zhī miào yì suì wèi jiě shuō
诵《大涅槃经》。师暂听，即知妙义，遂为解说。

ní nǎi zhí juànwèn zì shī yuē zì jí bù shí yì jí qǐngwèn
尼乃执卷问字，师曰：“字即不识，义即请问。”

ní yuē zì shàng bù shí yānnéng huì yì shī yuē zhū fó
尼曰：“字尚不识，焉能会义？”师曰：“诸佛

miào lǐ fēi guānwén zì ní jīng yì zhī biàngào lǐ zhōng qí dé
妙理，非关文字。”尼惊异之，遍告里中耆德

yún cǐ shì yǒudào zhī shì yí qǐnggòngyǎng yǒuwèi 魏一作晋 wǔ hóu
云：“此是有道之士，宜请供养。”有魏武侯

xuán sūn cáo shū liáng jí jū mín jìng lái zhān lǐ shí bǎo lín gǔ sì
玄孙曹叔良及居民，竞来瞻礼。时，宝林古寺，

zì suí mò bīnghuǒ yǐ fèi suì yú gù jī chóngjiàn fàn yǔ yán shī jū
自隋末兵火已废，遂于故基重建梵宇，延师居

zhī é chéngbǎofáng shī zhù jiǔ yuè yú rì yòuwéi è dǎngxún zhú
之。俄成宝坊，师住九月余日，又为恶党寻逐，

shī nǎi dùn yú qiánshān bèi qí zònghuǒ fén cǎo mù shī yǐn shēn āi rù
师乃遁于前山。被其纵火焚草木，师隐身挨入

shí zhōng dé miǎn shí jīn yǒu shī fū zuò xī hén jí yī bù zhī wén
石中得免。石今有师趺坐膝痕，及衣布之纹，

yīn míng bì nàn shí shī yì wǔ zǔ huái huì zhǐ cáng zhī zhǔ suì xíng yǐn
因名避难石。师忆五祖怀会止藏之嘱，遂行隐

yú èr yì yān
于二邑焉。

sēng fǎ hǎi sháozhōu qū jiāng rén yě chūcān zǔ shī wènyuē
僧法海，韶州曲江人也。初参祖师，问曰：

jí xīn jí fó yuànchuí zhǐ yù shī yuē qiánniàn bù shēng jí
“即心即佛，愿垂指谕。”师曰：“前念不生即

xīn hòuniàn bú miè jí fó chéng yī qiè xiàng jí xīn lí yī qiè xiàng
心，后念不灭即佛；成一切相即心，离一切相

jí fó wú ruò jù shuō qióng jié bú jìn tīng wú jì yuē
即佛。吾若具说，穷劫不尽。听吾偈曰：

jí xīn míng huì jí fó nǎi dìng
即心名慧 即佛乃定

dìng huì děng chí yì zhōng qīng jìng
定慧等持 意中清净

wù cǐ fǎ mén yóu rǔ xí xìng
悟此法门 由汝习性

yòngběn wú shēng shuāng xiū shì zhèng
用本无生 双修是正

fǎ hǎi yán xià dà wù yǐ jì zàn yuē
法海言下大悟，以偈赞曰：

jí xīn yuán shì fó bú wù ér zì qū
即心元是佛 不悟而自屈

wǒ zhī dìng huì yīn shuāng xiū lí zhū wù
我知定慧因 双修离诸物

sēng fǎ dá hóngzhōu rén qī suì chū jiā chángsòng fǎ
僧法达，洪州人，七岁出家，常诵《法

huā jīng lái lǐ zǔ shī tóu bú zhì dì shī hē yuē lǐ bù tóu
华经》。来礼祖师，头不至地。师诃曰：“礼不投

dì hé rú bù lǐ rǔ xīn zhōng bì yǒu yī wù yùn xí hé shì yé
地，何如不礼？汝心中必有一物，蕴习何事耶？”

yuē niàn fǎ huā jīng yǐ jí sān qiān bù shī yuē rǔ ruò
曰：“念《法华经》已及三千部。”师曰：“汝若

niàn zhì wàn bù dé qí jīng yì bù yǐ wéi shèng zé yǔ wú xié xíng
念至万部得其经意，不以为胜，则与吾偕行。

rǔ jīn fù cǐ shì yè dōu bù zhī guò tīng wú jì yuē
汝今负此事业，都不知过。听吾偈曰：

lǐ běn zhé màn chuáng tóu xī bú zhì dì
礼本折慢幢 头奚不至地

yǒu wǒ zuì jí shēng wánggōng lǐ[4] wú bǐ
有我罪即生 亡功礼[4]无比

shī yòu yuē rǔ míng shén me yuē fǎ dá shī yuē
师又曰：“汝名什么？”曰：“法达。”师曰：

[4] 大正藏本：礼；他本：福

rǔ míng fǎ dá hé céng dá fǎ fù shuō jì yuē
“汝名法达，何曾达法？”复说偈曰：

rǔ jīn míng fǎ dá qín sòng wéi xiū xiē
汝今名法达 勤诵未休歇
kōng sòng dàn xún shēng míng xīn hào pú sà
空诵但循声 明心号菩萨
rǔ jīn yǒu yuán gù wú jīn wèi rǔ shuō
汝今有缘故 吾今为汝说
dàn xìn fó wú yán lián huā cóng kǒu fā
但信佛无言 莲华从口发

dá wén jì huǐ xiè yuē ér jīn ér hòu dāng qiān gōng yī qiè
达闻偈，悔谢曰：“而今而后，当谦恭一切。
dì zǐ sòng fǎ huā jīng wèi jiě jīng yì xīn cháng yǒu yí hé shàng
弟子诵《法华经》未解经义，心常有疑。和尚
zhì huì guǎng dà yuàn lüè shuō jīng zhōng yì lǐ shī yuē fǎ dá
智慧广大，愿略说经中义理。”师曰：“法达，
fǎ jí shèn dá rǔ xīn bù dá jīng běn wú yí rǔ xīn zì yí rǔ
法即甚达，汝心不达。经本无疑，汝心自疑。汝
niàn cǐ jīng yǐ hé wéi zōng dá yuē xué rén gēn xìng àn dùn
念此经，以何为宗？”达曰：“学人根性暗钝，
cóng lái dàn yī wén sòng niàn qǐ zhī zōng qù shī yuē wú bù
从来但依文诵念，岂知宗趣？”师曰：“吾不
shí wén zì rǔ shì qǔ jīng sòng yī biàn wú dāng wèi rǔ jiě shuō
识文字，汝试取经诵一遍，吾当为汝解说。”
fǎ dá jí gāo shēng niàn jīng zhì pì yù pǐn shī yuē zhǐ cǐ jīng
法达即高声念经，至譬喻品，师曰：“止！此经
yuán lái yǐ yīn yuán chū shì wéi zōng zòng shuō duō zhǒng pì yù yì wú
元来以因缘出世为宗，纵说多种譬喻，亦无
yuè yú cǐ hé zhě yīn yuán jīng yún zhū fó shì zūn wéi yǐ yī dà
越于此。何者因缘？经云：‘诸佛世尊唯以一大
shì yīn yuán chū xiàn yú shì yī dà shì zhě fó zhī zhī jiàn yě shì
事因缘出现于世。’一大事者，佛之知见也。世
rén wài mí zhuó xiàng nèi mí zhuó kōng ruò néng yú xiàng lí xiàng yú
人外迷著相，内迷著空；若能于相离相、于
kōng lí kōng jí shì nèi wài bù mí ruò wù cǐ fǎ yī niàn xīn kāi
空离空，即是内外不迷。若悟此法，一念心开，
shì wéi kāi fó zhī jiàn fó yóu jué yě fēn wéi sì mén kāi jué zhī
是为开佛知见。佛，犹觉也。分为四门，开觉知

jiàn shì jué zhī jiàn wù jué zhī jiàn rù jué zhī jiàn ruò wén kāi shì
见、示觉知见、悟觉知见、入觉知见。若闻开示，

biànnéng wù rù jí jué zhī jiàn běn lái zhēnxìng ér dé chūxiàn rǔ
便能悟入，即觉知见，本来真性而得出现。汝

shèn wù cuò jiě jīng yì jiàn tā dào kāi shì wù rù zì shì fó zhī
慎勿错解经意，见他道：‘开示悟入，自是佛之

zhī jiàn wǒ bèi wú fèn ruò zuò cǐ jiě nǎi shì bàng jīng huǐ fó yě
知见。我辈无分。’若作此解，乃是谤经毁佛也。

bǐ jì shì fó yǐ jù zhī jiàn hé yònggèng kāi rǔ jīn dāng xìn
彼既是佛，已具知见，何用更开？汝今当信，

fó zhī jiànzhě zhǐ rǔ zì xīn gèng wú bié fó gài wéi yī qiè zhòng
佛知见者，只汝自心，更无别佛。盖为一切众

shēng zì bì guāngmíng tān ài chén jìng wàiyuán nèi rǎo gānshòu qū
生自蔽光明，贪爱尘境，外缘内扰，甘受驱

chí biàn láo tā shì zūn cóngsān mèi qǐ zhǒngzhǒng kǔ kǒu quàn lìng
驰，便劳他世尊从三昧起，种种苦口，劝令

qǐn xī mòxiàngwài qiú yǔ fó wú èr gù yún kāi fó zhī jiàn
寝息，莫向外求，与佛无二。故云：‘开佛知见。’

wú yì quàn yī qiè rén yú zì xīn zhōng cháng kāi fó zhī zhī jiàn shì
吾亦劝一切人于自心中，常开佛之知见。世

rén xīn xié yú mí zào zuì kǒushàn xīn è tān chēn jí dù chǎn
人心邪，愚迷造罪，口善心恶，贪瞋嫉妒，谄

nìng wǒ màn qīn rén hài wù zì kāi zhòngshēng zhī jiàn ruò néngzhèng
佞我慢，侵人害物，自开众生知见。若能正

xīn chángshēng zhì huì guānzhào zì xīn zhǐ è xíngshàn shì zì
心，常生智慧，观照自心，止恶行善，是自

kāi fó zhī zhī jiàn rǔ xū niànniàn kāi fó zhī jiàn wù kāi zhòngshēng zhī
开佛之知见。汝须念念开佛知见，勿开众生知

jiàn kāi fó zhī jiàn jí shì chū shì kāi zhòngshēng zhī jiàn jí shì
见。开佛知见，即是出世；开众生知见，即是

shì jiān rǔ ruò dàn láo láo zhí niàn yǐ wéigōng kè zhě hé yì máo niú
世间。汝若但劳劳执念以为功课者，何异牦牛

ài wěi dá yuē ruò rán zhě dàn dé jiě yì bù láosòng jīng yé
爱尾。”达曰：“若然者，但得解义，不劳诵经耶？”

shī yuē jīng yǒu hé guò qǐ zhàng rǔ niàn zhǐ wéi mí wù zài rén
师曰：“经有何过，岂障汝念？只为迷悟在人，

sǔn yì yóu jǐ kǒusòng xīn xíng jí shì zhuǎn jīng kǒusòng xīn bù xíng
损益由己。口诵心行，即是转经；口诵心不行，

jí shì bèi jīng zhuǎn tīng wú jì yuē
即是被经 转 。听吾偈曰：

xīn mí fǎ huā zhuǎn xīn wù zhuǎn fǎ huā
心迷法华 转 心悟 转 法华

sòng jīng jiǔ bù míng yǔ yì zuò chóu jiā
诵经久不明 与义作雠家

wú niànniàn jí zhèng yǒu niànniàn chéng xié
无念念即 正 有念念 成 邪

yǒu wú jù bú jì cháng yù bái niú chē
有无俱不计 长 御白牛车

dá wén jì bù jué bēi qì yán xià dà wù ér gào shī yuē
达闻偈，不觉悲泣，言下大悟，而告师曰：

fǎ dá cóng xī yǐ lái shí wèi céng zhuǎn fǎ huā nǎi bèi fǎ huā
“法达从昔已来，实未曾 转 法华，乃被法华

zhuǎn zài qǐ yuē jīng yún zhū dà shēng wén nǎi zhì pú sà
转 。”再启曰：“经云：‘诸大 声 闻乃至菩萨，

jiē jìn sī gòng duó liàng bù néng cè fó zhì jīn lìng fán fū dàn wù zì
皆尽思共度量，不能测佛智。’今令凡夫但悟自

xīn biàn míng fó zhī zhī jiàn zì fēi shàng gēn wèi miǎn yí bàng
心，便名佛之知见。自非上根，未免疑谤。

yòu jīng shuō sān chē yáng lù niú chē yǔ bái niú zhī chē rú hé qū
又经说三车——羊鹿牛车与白牛之车，如何区

bié yuàn hé shàng zài chuí kāi shì shī yuē jīng yì fēn míng rǔ
别？愿和尚再垂开示。”师曰：“经意分明，汝

zì mí bèi zhū sān shèng rén bù néng cè fó zhì zhě huàn zài duó liàng yě
自迷背。诸三乘人不能测佛智者，患在度量也。

ráo yī jìn sī gòng tuī zhuǎn jiā xuán yuǎn fó běn wèi fán fū shuō
饶伊尽思共推，转加悬远。佛本为凡夫说，

bú wèi fó shuō cǐ lǐ ruò bù kěn xìn zhě cóng tā tuì xí shū bù zhī
不为佛说，此理若不肯信者，从他退席。殊不知，

zuò què bái niú chē gèng yú mén wài mì sān chē kuàng jīng wén míng xiàng
坐却白牛车，更于门外觅三车。况经文明向

rǔ dào wéi yī fó shèng wú yǒu yú shèng ruò èr ruò sān nǎi zhì
汝道：‘唯一佛乘，无有余乘若二若三。’乃至

wú shù fāng biàn zhǒng zhǒng yīn yuán pì yù yán cí shì fǎ jiē wéi yī
无数方便，种种因缘譬喻言词，是法皆为一

fó shèng gù rǔ hé bù xǐng sān chē shì jiǎ wèi xī shí gù yī
佛乘故。汝何不省？三车是假，为昔时故；一

shèng shì shí wèi jīn shí gù zhǐ jiào rǔ qù jiǎ guī shí guī shí zhī hòu
乘是实，为今时故。只教汝去假归实，归实之后，

shí yì wú míng yīng zhī suǒ yǒu zhēn cái jìn shǔ yú rǔ yóu rǔ shòu
实亦无名。应知所有珍财，尽属于汝，由汝受

yòng gèng bú zuò fù xiǎng yì bú zuò zǐ xiǎng yì wú yòng xiǎng
用，更不作父想，亦不作子想，亦无用想，

shì míng chí fǎ huā jīng cóng jié zhì jié shǒu bú shì juàn cóng zhòu zhì
是名持法华经。从劫至劫，手不释卷，从昼至

yè wú bú niàn shí yě
夜，无不念时也。”

dá méng qǐ fā yǒng yuè huān xǐ yǐ jì zàn yuē
达蒙启发，踊跃欢喜，以偈赞曰：

jīng sòng sān qiān bù cáo xī yī jù wáng
经诵三千部　曹溪一句亡

wèi míng chū shì zhǐ nìng xiē lěi shēng kuáng
未明出世旨　宁歇累生狂

yáng lù niú quán shè chū zhōng hòu shàn yáng
羊鹿牛权设　初中后善扬

shéi zhī huǒ zhái nèi yuán shì fǎ zhōng wáng
谁知火宅内　元是法中王

shī yuē rǔ jīn hòu fāng kě míng niàn jīng sēng yě dá cóng cǐ
师曰：“汝今后方可名念经僧也。”达从此

lǐng xuán zhǐ yì bú chuò sòng jīng
领玄旨，亦不辍诵经。

sēng zhì tōng shòu zhōu ān fēng rén chū kàn léng qié jīng yuē
僧智通，寿州安丰人。初看《楞伽经》约

qiān yú biàn ér bú huì sān shēn sì zhì lǐ shī qiú jiě qí yì shī yuē
千余遍，而不会三身四智。礼师求解其义，师曰：

sān shēn zhě qīng jìng fǎ shēn rǔ zhī xìng yě yuán mǎn bào shēn
“三身者，清净法身，汝之性也；圆满报身，

rǔ zhī zhì yě qiān bǎi yì huà shēn rǔ zhī xíng yě ruò lí běn xìng bié
汝之智也；千百亿化身，汝之行也。若离本性别

shuō sān shēn jí míng yǒu shēn wú zhì ruò wù sān shēn wú yǒu zì xìng
说三身，即名有身无智；若悟三身无有自性，

jí míng sì zhì pú tí tīng wú jì yuē
即明四智菩提。听吾偈曰：

zì xìng jù sān shēn fā míng chéng sì zhì
自性具三身　发明成四智

bù lí jiànwényuán chāo rán dēng fó dì
不离见闻缘 超然登佛地

wú jīn wèi rǔ shuō dì xìn yǒng wú mí
吾今为汝说 谛信永无迷

mò xué chí qiú zhě zhōng rì shuō pú tí
莫学驰求者 终日说菩提

tōng zài qǐ yuē sì zhì zhī yì kě dé wén hū shī yuē
通再启曰："四智之义可得闻乎？"师曰：

jì huì sānshēn biànmíng sì zhì hé gèngwèn yé ruò lí sānshēn
"既会三身，便明四智。何更问耶？若离三身

bié tán sì zhì cǐ míngyǒu zhì wú shēn jí cǐ yǒu zhì huánchéng wú
别谈四智，此名有智无身。即此有智，还成无

zhì fù shuō jì yuē
智。"复说偈曰：

dà yuán jìng zhì xìng qīng jìng píng děng xìng zhì xīn wú bìng
大圆镜智性清净 平等性智心无病

miàoguānchá zhì jiàn fēi gōng chéngsuǒ zuò zhì tóngyuán jìng
妙观察智见非功 成所作智同圆镜

wǔ bā liù qī guǒ yīn zhuǎn dànyòng míngyán wú shí xìng
五八六七果因转 但用名言无实性

ruò yú zhuǎnchù bù liú qíng fán xīng yǒng chǔ nà qié dìng
若于转处不留情 繁兴永处那伽定

如上转识为智也。教中云，转前五识为成所作智，转第六识为妙观察智，转第七识为平等性智，转第八识为大圆镜智。虽六七因中转，五八果上转，但转其名而不转其体也。

tōngdùn wù xìng zhì suì chéng jì yuē
通顿悟性智，遂呈偈曰：

sān shēnyuán wǒ tǐ sì zhì běn xīn míng
三身元我体 四智本心明

shēn zhì róng wú ài yìng wù rèn suí xíng
身智融无碍 应物任随形

qǐ xiū jiē wàngdòng shǒu zhù fěi zhēn jīng
起修皆妄动 守住匪真精

miào zhǐ yīn shī xiǎo zhōngwángrǎn wū míng
妙旨因师晓 终亡染污名

sēng zhì cháng xìn zhōu guì xī rén tiáoniánchū jiā zhì qiú jiàn
僧智常，信州贵溪人，髫年出家，志求见

xìng yī rì cān lǐ shī wèn yuē rǔ cóng hé lái yù qiú hé shì
性。一日参礼，师问曰："汝从何来？欲求何事？"

yuē xué rén jìn wǎng hóng zhōu bái fēng shān lǐ dà tōng hé shàng méng
曰："学人近往洪州白峰山礼大通和尚，蒙

shì jiàn xìng chéng fó zhī yì wèi jué hú yí yuǎn lái tóu lǐ fú wàng
示见性成佛之义，未决狐疑，远来投礼，伏望

hé shàng cí bēi zhǐ shì shī yuē bǐ yǒu hé yán jù rǔ shì jǔ
和尚慈悲指示。"师曰："彼有何言句？汝试举

kàn yuē zhì cháng dào bǐ fán jīng sān yuè wèi méng shì huì
看。"曰："智常到彼，凡经三月，未蒙示诲。

wèi fǎ qiè gù yī xī dú rù zhàng shì qǐng wèn rú hé shì mǒu jiǎ
为法切故，一夕独入丈室，请问：'如何是某甲

běn xīn běn xìng dà tōng nǎi yuē rǔ jiàn xū kōng fǒu duì yuē
本心本性？'大通乃曰：'汝见虚空否？'对曰：

jiàn bǐ yuē rǔ jiàn xū kōng yǒu xiàng mào fǒu duì yuē
'见。'彼曰：'汝见虚空有相貌否？'对曰：

xū kōng wú xíng yǒu hé xiàng mào bǐ yuē rǔ zhī běn xìng
'虚空无形，有何相貌？'彼曰：'汝之本性，

yóu rú xū kōng liǎo wú yī wù kě jiàn shì míng zhèng jiàn wú yī wù
犹如虚空，了无一物可见，是名正见；无一物

kě zhī shì míng zhēn zhī wú yǒu qīng huáng cháng duǎn dàn jiàn běn yuán
可知，是名真知。无有青黄长短，但见本源

qīng jìng jué tǐ yuán míng jí míng jiàn xìng chéng fó yì míng rú lái
清净、觉体圆明，即名见性成佛，亦名如来

zhī jiàn xué rén suī wén cǐ shuō yóu wèi jué liǎo qǐ hé shàng kāi shì
知见。'学人虽闻此说，犹未决了，乞和尚开示。"

shī yuē bǐ shī suǒ shuō yóu cún jiàn zhī gù lìng rǔ wèi liǎo wú
师曰："彼师所说，犹存见知，故令汝未了。吾

jīn shì rǔ yī jì
今示汝一偈：

bú jiàn yī fǎ cún wú jiàn dà sì fú yún zhē rì miàn
不见一法存无见　大似浮云遮日面

bù zhī yī fǎ shǒu kōng zhī huán rú tài xū shēng shǎn diàn
不知一法守空知　还如太虚生闪电

cǐ zhī zhī jiàn piē rán xīng cuò rèn hé céng jiě fāng biàn
此之知见瞥然兴　错认何曾解方便

rǔ dāng yī niàn zì zhī fēi zì jǐ líng guāng cháng xiǎn xiàn
汝当一念自知非　自己灵光常显现

chángwén jì yǐ xīn yì huòrán nǎi shù jì yuē
常 闻偈已，心意豁然。乃述偈曰：

wú duān qǐ zhī jiàn zhuóxiàng qiú pú tí
无 端 起知见 著 相 求菩提

qíngcún yī niàn wù nìng yuè xī shí mí
情存一念悟 宁 越 昔 时 迷

zì xìng jué yuán tǐ suí zhàowǎngqiān liú
自性觉 源 体 随照 枉 迁流

bú rù zǔ shī shì máng rán qù liǎng tóu
不入祖师室 茫 然趣两 头

zhì cháng yī rì wèn shī yuē fó shuōsānshèng fǎ yòuyán zuì
智 常 一日问师曰："佛 说三 乘 法，又言最

shàngshèng dì zǐ wèi jiě yuànwèijiàoshòu shī yuē rǔ guān
上 乘 。弟子未解，愿 为教 授。"师曰："汝 观

zì běn xīn mòzhuówài fǎ xiàng fǎ wú sì shèng rén xīn zì yǒuděng
自本心，莫著外法 相。法无四 乘，人心自有 等

chā jiànwénzhuǎnsòng shì xiǎoshèng wù fǎ jiě yì shì zhōngshèng
差。见闻 转 诵是小 乘， 悟法解义是 中 乘，

yī fǎ xiū xíng shì dà shèng wàn fǎ jìn tōng wàn fǎ jù bèi yī qiè
依法修行是大 乘 。万 法尽 通，万 法俱备，一切

bù rǎn lí zhū fǎ xiàng yī wú suǒ dé míng zuì shàngshèng shèng
不染，离诸法 相，一无所得，名 最 上 乘 。乘

shì xíng yì bú zài kǒuzhēng rǔ xū zì xiū mòwèn wú yě yī
是行义，不在口 争 。汝须自修，莫问吾也。一

qiè shí zhōng zì xìng zì rú cháng lǐ xiè zhí shì zhōng shī zhī shì
切时 中，自性自如。"常 礼谢执侍，终 师之世。

sēng zhì dào guǎngzhōunán hǎi rén yě qǐng yì yuē xué rén
僧志道， 广 州南海人也。请益曰："学人

zì chū jiā lǎn niè pánjīng shí zǎi yǒu yú wèimíng dà yì yuàn
自出家，览《涅槃经》十载有余未明大意， 愿

hé shàngchuí huì shī yuē rǔ hé chùwèimíng yuē zhūxíng
和 尚 垂诲。"师曰："汝何处未明？"曰："诸行

wú cháng shì shēngmiè fǎ shēngmièmiè yǐ jì mièwéi lè yú cǐ
无 常 是 生 灭法， 生 灭灭已，寂灭为乐。于此

yí huò shī yuē rǔ zuòmeshēng yí yuē yī qiè zhòngshēng
疑惑。"师曰："汝作么 生 疑？"曰："一切 众 生

jiē yǒu èr shēn wèi sè shēn fǎ shēn yě sè shēn wú cháng yǒushēng
皆有二身，谓色身、法身也。色身无 常，有 生

yǒumiè fǎ shēnyǒucháng wú zhī wú jué jīng yún shēngmièmiè yǐ
有灭；法身有 常 ，无知无觉。经云‘生 灭灭已，
jì miè wéi lè zhě bù shěn hé shēn jì miè hé shēnshòu lè ruò
寂灭为乐’者，不审何身寂灭？何身 受乐？若
sè shēnzhě sè shēnmiè shí sì dà fēn sàn quán rán shì kǔ kǔ
色身者，色身灭时，四大分散，全 然是苦，苦
bù kě yán lè ruò fǎ shēn jì miè jí tóngcǎo mù wǎ shí shéidāng
不可言乐。若法身寂灭，即同草木瓦石，谁 当
shòu lè yòu fǎ xìng shì shēngmiè zhī tǐ wǔ yùn shì shēngmiè zhī yòng
受乐？又法性是 生 灭之体，五蕴是 生 灭之用，
yī tǐ wǔ yòng shēngmiè shì cháng shēng zé cóng tǐ qǐ yòng miè
一体五用， 生 灭是 常 。 生 则从体起用，灭
zé shè yòng guī tǐ ruò tīnggèngshēng jí yǒuqíng zhī lèi bú duàn
则摄用归体。若听 更 生 ，即有情之类，不 断
bú miè ruò bù tīnggèngshēng zé yǒng guī jì miè tóng yú wú qíng zhī
不灭；若不听 更 生 ，则 永归寂灭，同于无情之
wù rú shì zé yī qiè zhū fǎ bèi niè pán zhī suǒ jìn fú shàng bù
物。如是，则一切诸法被涅槃之所禁伏， 尚 不
dé shēng hé lè zhī yǒu shī yuē rǔ shì shì zǐ hé xí wài
得 生 ，何乐之有？”师曰：“汝是释子，何习外
dàoduàncháng xié jiàn ér yì zuì shàngshèng fǎ jù rǔ suǒshuō jí
道 断 常 邪见而议最 上 乘 法？据汝所说，即
sè shēnwài bié yǒu fǎ shēn lí shēngmiè qiú yú jì miè yòu tuī niè pán
色身外别有法身，离 生 灭求于寂灭。又推涅槃
cháng lè yányǒushēnshòuyòng sī nǎi zhí lìn shēng sǐ dānzhuó shì
常 乐，言有身 受 用。斯乃执悭 生 死，耽著世
lè rǔ jīn dāng zhī fó wèi yī qiè mí rén rèn wǔ yùn hé hé wéi zì
乐。汝今 当 知，佛为一切迷人，认五蕴和合为自
tǐ xiàng fēn bié yī qiè fǎ wéi wài chénxiàng hàoshēng wù sǐ niàn
体 相 ，分别一切法为外 尘 相 ，好 生 恶死，念
niànqiān liú bù zhī mènghuàn xū jiǎ wǎngshòu lún huí yǐ cháng lè
念 迁流，不知 梦 幻 虚假，枉 受轮回，以 常 乐
niè pán fān wéi kǔ xiàng zhōng rì chí qiú fó mǐn cǐ gù nǎi shì niè
涅槃翻为苦 相 ， 终 日驰求。佛愍此故，乃示涅
pánzhēn lè chà nà wú yǒushēngxiàng chà nà wú yǒumièxiàng gèng
槃真乐。刹那无有 生 相 ，刹那无有灭 相 ，更
wú shēngmiè kě miè shì zé jì mièxiànqián dāngxiànqián shí yì wú
无 生 灭可灭，是则寂灭现 前 。当 现 前时，亦无

xiànqián zhī liàng nǎi wèi cháng lè cǐ lè wú yǒu shòu zhě yì wú bú
现前之量，乃谓常乐。此乐无有受者，亦无不
shòu zhě qǐ yǒu yī tǐ wǔ yòng zhī míng hé kuàng gèng yán niè pán jìn
受者，岂有一体五用之名？何况更言涅槃禁
fú zhū fǎ lìng yǒng bù shēng sī nǎi bàng fó huǐ fǎ tīng wú jì yuē
伏诸法，令永不生。斯乃谤佛毁法。听吾偈曰：

wú shàng dà niè pán yuán míng cháng jì zhào
无上大涅槃　圆明常寂照
fán yú wèi zhī sǐ wài dào zhí wéi duàn
凡愚谓之死　外道执为断
zhū qiú èr shèng rén mù yǐ wéi wú zuò
诸求二乘人　目以为无作
jìn shǔ qíng suǒ jì liù shí èr jiàn běn
尽属情所计　六十二见本
wàng lì xū jiǎ míng hé wéi zhēn shí yì
妄立虚假名　何为真实义
wéi yǒu guò liàng rén tōng dá wú qǔ shě
惟有过量人　通达无取舍
yǐ zhī wǔ yùn fǎ jí yǐ yùn zhōng wǒ
以知五蕴法　及以蕴中我
wài xiàn zhòng sè xiàng yī yī yīn shēng xiàng
外现众色象　一一音声相
píngděng rú mènghuàn bù qǐ fán shèng jiàn
平等如梦幻　不起凡圣见
bú zuò niè pán jiě èr biān sān jì duàn
不作涅槃解　二边三际断
cháng yìng zhū gēn yòng ér bù qǐ yòng xiǎng
常应诸根用　而不起用想
fēn bié yī qiè fǎ bù qǐ fēn bié xiǎng
分别一切法　不起分别想
jié huǒ shāo hǎi dǐ fēng gǔ shān xiāng jī
劫火烧海底　风鼓山相击
zhēn cháng jì miè lè niè pán xiàng rú shì
真常寂灭乐　涅槃相如是
wú jīn qiǎng yán shuō lìng rǔ shě xié jiàn
吾今强言说　令汝舍邪见
rǔ wù suí yán jiě xǔ rǔ zhī shǎo fēn
汝勿随言解　许汝知少分

zhì dàowén jì dà wù yǒngyuèzuò lǐ ér tuì
志道闻偈大悟，踊跃作礼而退。

xíng sī chán shī shēng jí zhōu ān chéng liú shì wéncáo xī fǎ
行思禅师，生吉州安城刘氏。闻曹溪法

xí shènghuà jìng lái cān lǐ suì wènyuē dāng hé suǒ wù jí bú
席盛化，径来参礼，遂问曰："当何所务即不

luò jiē jí shī yuē rǔ céngzuòshén me lái yuē shèng
落阶级？"师曰："汝曾作什么来？"曰："圣

dì yì bù wéi shī yuē luò hé jiē jí yuē shèng dì shàng
谛亦不为。"师曰："落何阶级？"曰："圣谛尚

bù wéi hé jiē jí zhī yǒu shī shēn qì zhī lìng sī shǒuzhòng
不为，何阶级之有？"师深器之，令思首众。

yī rì shī wèiyuē rǔ dāngfēnhuà yī fāng wú lìng duàn jué
一日，师谓曰："汝当分化一方，无令断绝。"

sī jì dé fǎ suì huí jí zhōuqīngyuánshān hóng fǎ shàohuà
思既得法，遂回吉州青原山，弘法绍化。（谥弘济禅师。）

huáiràngchán shī jīn zhōu dù shì zǐ yě chū yè sōngshān ān guó
怀让禅师，金州杜氏子也。初谒嵩山安国

shī ān fā zhī cáo xī cānkòu ràng zhì lǐ bài shī yuē shènchù
师，安发之曹溪参扣。让至礼拜，师曰："甚处

lái yuē sōngshān shī yuē shénme wù nènme lái
来？"曰："嵩山。"师曰："什么物？恁么来？"

yuē shuō sì yī wù jí bú zhòng shī yuē huán kě xiū zhèng
曰："说似一物即不中。"师曰："还可修证

fǒu yuē xiū zhèng jí bù wú wū rǎn jí bù dé shī yuē
否？"曰："修证即不无，污染即不得。"师曰：

zhǐ cǐ bù wū rǎn zhū fó zhī suǒ hù niàn rǔ jì rú shì wú yì
"只此不污染，诸佛之所护念。汝既如是，吾亦

rú shì xī tiān bō rě duō luó chèn rǔ zú xià chū yī mǎ jū tà shā
如是。西天般若多罗谶，汝足下出一马驹，踏杀

tiān xià rén yīng zài rǔ xīn bù xū sù shuō（一本无西天以下二十七字。）ránghuò rán
天下人。应在汝心，不须速说。"让豁然

qì huì suì zhí shì zuǒyòu yī shí wǔ zǎi rì zhēnxuán ào hòuwǎng
契会，遂执侍左右一十五载，日臻玄奥。后往

nányuè dà chǎnchánzōng（勅谥大慧禅师。）
南岳，大阐禅宗。

yǒng jiā xuán jué chán shī wēnzhōu dài shì zǐ shào xí jīng lùn
永嘉玄觉禅师，温州戴氏子。少习经论，

jīng tiān tái zhǐ guān fǎ mén yīn kàn wéi mó jīng fā míng xīn dì
精天台止观法门。因看《维摩经》发明心地。

ǒu shī dì zǐ xuán cè xiāngfǎng yǔ qí jù tán chūyán àn hé zhū zǔ
偶师弟子玄策相访，与其剧谈，出言暗合诸祖。

cè yún rén zhě dé fǎ shī shéi yuē wǒ tīngfāngděng jīng lùn
策云："仁者得法师谁？"曰："我听方等经论，

gè yǒu shī chéng hòu yú wéi mó jīng wù fó xīn zōng wèiyǒuzhèng
各有师承。后于《维摩经》悟佛心宗，未有证

míngzhě cè yún wēi yīn wáng yǐ qián jí dé wēi yīn wáng yǐ hòu
明者。"策云："威音王已前即得，威音王已后，

wú shī zì wù jìn shì tiānrán wàidào yuē yuàn rén zhě wèi wǒ zhèng
无师自悟尽是天然外道。"曰："愿仁者为我证

jù cè yún wǒ yánqīng cáo xī yǒu liù zǔ dà shī sì fāngyún
据。"策云："我言轻。曹溪有六祖大师，四方云

jí bìng shì shòu fǎ zhě ruò qù zé yǔ xié xíng jué suí tóng cè
集，并是受法者。若去，则与偕行。"觉遂同策

lái cān rào shī sān zā zhèn xī ér lì shī yuē fú shāménzhě
来参，绕师三匝，振锡而立。师曰："夫沙门者，

jù sānqiānwēi yí bā wàn xì xíng dà dé zì hé fāng ér lái shēng
具三千威仪、八万细行。大德自何方而来，生

dà wǒ màn jué yuē shēng sǐ shì dà wú chángxùn sù shī
大我慢？"觉曰："生死事大，无常迅速。"师

yuē hé bù tǐ qǔ wú shēng liǎo wú sù hū yuē tǐ jí wú
曰："何不体取无生，了无速乎？"曰："体即无

shēng liǎoběn wú sù shī yuē rú shì rú shì xuán jué fāng
生，了本无速。"师曰："如是，如是！"玄觉方

jù wēi yí lǐ bài xū yú gào cí shī yuē fǎn tài sù hū yuē
具威仪礼拜，须臾告辞。师曰："返太速乎？"曰：

běn zì fēi dòng qǐ yǒu sù yé shī yuē shéi zhī fēi dòng
"本自非动，岂有速耶？"师曰："谁知非动？"

yuē rén zhě zì shēngfēn bié shī yuē rǔ shèn dé wú shēng zhī
曰："仁者自生分别。"师曰："汝甚得无生之

yì yuē wú shēng qǐ yǒu yì yé shī yuē wú yì shéi
意。"曰："无生岂有意耶？"师曰："无意，谁

dāngfēn bié yuē fēn bié yì fēi yì shī yuē shàn zāi
当分别？"曰："分别亦非意。"师曰："善哉！

shāo liú yī xiǔ shí wèi yī xiǔ jué hòuzhù zhèngdào gē shèng
少留一宿。"时谓一宿觉。后著《证道歌》，盛

xíng yú shì
行于世谥曰无相大师，时称为真觉焉。

chán zhě zhì huáng chū cān wǔ zǔ zì wèi yǐ dé zhèng shòu
禅者智隍，初参五祖，自谓已得正受。

ān jū cháng zuò jī èr shí nián shī dì zǐ xuán cè yóu fāng zhì hé
庵居长坐，积二十年。师弟子玄策，游方至河

shuò wén huáng zhī míng zào ān wèn yún rǔ zài cǐ zuò shén me
朔，闻隍之名，造庵问云："汝在此作什么？"

huáng yuē rù dìng cè yún rǔ yún rù dìng wéi yǒu xīn rù yé
隍曰："入定。"策云："汝云入定，为有心入耶？

wú xīn rù yé ruò wú xīn rù zhě yī qiè wú qíng cǎo mù wǎ shí yìng
无心入耶？若无心入者，一切无情草木瓦石，应

hé dé dìng ruò yǒu xīn rù zhě yī qiè yǒu qíng hán shí zhī liú yì yìng
合得定；若有心入者，一切有情含识之流，亦应

dé dìng huáng yuē wǒ zhèng rù dìng shí bú jiàn yǒu yǒu wú zhī xīn
得定。"隍曰："我正入定时，不见有有无之心。"

cè yún bú jiàn yǒu yǒu wú zhī xīn jí shì cháng dìng hé yǒu chū rù
策云："不见有有无之心，即是常定。何有出入？

ruò yǒu chū rù jí fēi dà dìng huáng wú duì liáng jiǔ wèn yuē
若有出入，即非大定。"隍无对，良久，问曰：

shī sì shéi yé cè yún wǒ shī cáo xī liù zǔ huáng yún
"师嗣谁耶？"策云："我师曹溪六祖。"隍云：

liù zǔ yǐ hé wéi chán dìng cè yún wǒ shī suǒ shuō miào zhàn
"六祖以何为禅定？"策云："我师所说，妙湛

yuán jì tǐ yòng rú rú wǔ yìn běn kōng liù chén fēi yǒu bù chū
圆寂，体用如如。五阴本空，六尘非有，不出

bú rù bú dìng bú luàn chán xìng wú zhù lí zhù chán jì chán xìng
不入，不定不乱。禅性无住，离住禅寂；禅性

wú shēng lí shēng chán xiǎng xīn rú xū kōng yì wú xū kōng zhī
无生，离生禅想。心如虚空，亦无虚空之

liàng huáng wén shì shuō jìng lái yè shī shī wèn yún rén zhě hé
量。"隍闻是说，径来谒师。师问云："仁者何

lái huáng jù shù qián yuán shī yún chéng rú suǒ yán rǔ dàn
来？"隍具述前缘。师云："诚如所言。汝但

xīn rú xū kōng bù zhuó kōng jiàn yìng yòng wú ài dòng jìng wú xīn
心如虚空，不著空见，应用无碍，动静无心，

fán shèng qíng wàng néng suǒ jù mǐn xìng xiàng rú rú wú bú dìng shí
凡圣情忘，能所俱泯，性相如如，无不定时

yě huáng yú shì dà wù èr shí niánsuǒ dé
也一本无汝但以下三十五字。止云：师悯其远来，遂垂开决。”隍于是大悟，二十年所得
xīn dōu wú yǐngxiǎng qí yè hé běi shì shùwénkōngzhōngyǒushēngyún
心都无影响。其夜，河北士庶闻空中有声云：
huángchán shī jīn rì dé dào huánghòu lǐ cí fù guī hé běi
“隍禅师今日得道。”隍后礼辞，复归河北，
kāi huà sì zhòng
开化四众。

yī sēngwèn shī yún huángméi yì zhǐ shèn me rén dé
一僧问师云：“黄梅意旨，甚么人得？”
shī yún huì fó fǎ rén dé sēngyún hé shànghuán dé fǒu
师云：“会佛法人得。”僧云：“和尚还得否？”
shī yún wǒ bú huì fó fǎ
师云：“我不会佛法。”

shī yī rì yù zhuósuǒshòu zhī yī ér wú měiquán yīn zhì sì hòu
师一日欲濯所授之衣而无美泉，因至寺后
wǔ lǐ xǔ jiànshān lín yù mào ruì qì pánxuán shī zhèn xī zhuó dì
五里许，见山林郁茂，瑞气盘旋。师振锡卓地，
quányìngshǒu ér chū jī yǐ wéi chí nǎi guì xī huàn yī shí shàng hū
泉应手而出，积以为池，乃跪膝浣衣石上。忽
yǒu yī sēng lái lǐ bài yún fāngbiàn shì xī shǔ rén zuó yú nántiān
有一僧来礼拜，云：“方辩是西蜀人，昨于南天
zhú guójiàn dá mó dà shī zhǔfāngbiàn sù wǎngtáng tǔ wú chuán
竺国见达磨大师，嘱方辩：‘速往唐土！吾传
dà jiā shèzhèng fǎ yǎnzàng jí sēng qié lí jiànchuán liù dài yú sháo
大迦叶正法眼藏及僧伽梨，见传六代，于韶
zhōucáo xī rǔ qù zhān lǐ fāngbiànyuǎn lái yuànjiàn wǒ shī chuán
州曹溪，汝去瞻礼。’方辩远来，愿见我师传
lái yī bō shī nǎi chū shì cì wèn shàngrén gōng hé shì yè
来衣钵。”师乃出示，次问：“上人攻何事业？”
yuē shàn sù shī zhèng sè yuē rǔ shì sù kàn biànwǎngcuò
曰：“善塑。”师正色曰：“汝试塑看。”辩罔措。
guòshù rì sù jiù zhēnxiàng kě gāo qī cùn qū jìn qí miào shī
过数日，塑就真相，可高七寸，曲尽其妙。师
xiàoyuē rǔ zhǐ jiě sù xìng bù jiě fó xìng shī shūshǒu mófāngbiàn
笑曰：“汝只解塑性，不解佛性。”师舒手摩方辩
dǐng yuē yǒngwéi rén tiān fú tián
顶，曰：“永为人天福田。”师仍以衣酬之。辩取衣分为三，一披塑像，一自留，一用椶裹瘗地中。誓曰：“后得此

衣，乃吾出世，住持于此，重建殿宇。”宋嘉佑八年，有僧惟先，修殿掘地，得衣如新。像在高泉寺，祈祷辄应。

yǒusēng jǔ wò lún chán shī jì yuē
有僧举卧轮禅师偈曰：

wò lún yǒu jì liǎ néngduàn bǎi sī xiǎng
卧轮有伎俩 能断百思想

duì jìng xīn bù qǐ pú tí rì rì zhǎng
对境心不起 菩提日日长

shī wén zhī yuē cǐ jì wèimíng xīn dì ruò yī ér xíng zhī
师闻之，曰：“此偈未明心地，若依而行之，

shì jiā xì fù yīn shì yī jì yuē
是加系缚。”因示一偈曰：

huì néngméi jì liǎ bú duàn bǎi sī xiǎng
惠能没伎俩 不断百思想

duì jìng xīn shuò qǐ pú tí zuò me zhǎng
对境心数起 菩提作么长

dùnjiàn dì bā

顿渐第八

shí zǔ shī jū cáo xī bǎo lín shén xiù dà shī zài jīng nán yù
时，祖师居曹溪宝林，神秀大师在荆南玉
quán sì yú shí liǎngzōngshènghuà rén jiē chēngnánnéng běi xiù gù
泉寺。于时两宗盛化，人皆称南能北秀，故
yǒunán běi èr zōngdùnjiàn zhī fēn ér xué zhě mò zhī zōng qù shī wèi
有南北二宗顿渐之分，而学者莫知宗趣。师谓
zhòngyuē fǎ běn yī zōng rényǒunán běi fǎ jí yī zhǒng jiàn
众曰："法本一宗，人有南北。法即一种，见
yǒu chí jí hé míngdùnjiàn fǎ wú dùnjiàn rényǒu lì dùn gù míng
有迟疾。何名顿渐？法无顿渐，人有利钝，故名
dùnjiàn rán xiù zhī tú zhòng wǎngwǎng jī nánzōng zǔ shī bù shí
顿渐。"然秀之徒众，往往讥南宗祖师，不识
yī zì yǒu hé suǒ cháng xiù yuē tā dé wú shī zhī zhì shēn wù
一字，有何所长。秀曰："他得无师之智，深悟
shàngshèng wú bù rú yě qiě wú shī wǔ zǔ qīn chuán yī fǎ
上乘，吾不如也。且吾师五祖，亲传衣法。
qǐ tú rán zāi wú hèn bù néngyuǎn qù qīn jìn xū shòuguó ēn rǔ
岂徒然哉？吾恨不能远去亲近，虚受国恩。汝
děngzhū rén wú zhì yú cǐ kě wǎngcáo xī cān jué yī rì mìng
等诸人，毋滞于此，可往曹溪参决。"一日，命
mén rén zhì chéngyuē rǔ cōngmíngduō zhì kě wèi wú dàocáo xī tīng
门人志诚曰："汝聪明多智，可为吾到曹溪听
fǎ ruò yǒu suǒ wén jìn xīn jì qǔ huánwèi wú shuō zhì chéng
法。若有所闻，尽心记取，还为吾说。"志诚
bǐngmìng zhì cáo xī suí zhòngcānqǐng bù yán lái chù shí zǔ shī gào
禀命至曹溪，随众参请，不言来处。时祖师告
zhòngyuē jīn yǒudào fǎ zhī rén qián zài cǐ huì zhì chéng jí chū
众曰："今有盗法之人，潜在此会。"志诚即出
lǐ bài jù chén qí shì shī yuē rǔ cóng yù quán lái yīng shì
礼拜，具陈其事。师曰："汝从玉泉来，应是
xì zuò duì yuē bú shì shī yuē hé dé bú shì duì
细作。"对曰："不是。"师曰："何得不是？"对
yuē wèishuō jí shì shuōliǎo bú shì shī yuē rǔ shī ruò wéi
曰："未说即是，说了不是。"师曰："汝师若为

shì zhòng duì yuē cháng zhǐ huì dà zhòng zhù xīn guān jìng
示众？”对曰：“常指诲大众，住心观静，
cháng zuò bú wò shī yuē zhù xīn guān jìng shì bìng fēi chán cháng
长坐不卧。”师曰：“住心观静，是病非禅；长
zuò jū shēn yú lǐ hé yì tīng wú jì yuē
坐拘身，于理何益？听吾偈曰：

shēng lái zuò bú wò sǐ qù wò bú zuò
生来坐不卧　死去卧不坐
yī jù chòu gǔ tóu hé wèi lì gōng kè
一具臭骨头　何为立功课

zhì chéng zài bài yuē dì zǐ zài xiù dà shī chù xué dào jiǔ nián
志诚再拜曰：“弟子在秀大师处学道九年，
bù dé qì wù jīn wén hé shàng yī shuō biàn qì běn xīn dì zǐ shēng
不得契悟。今闻和尚一说，便契本心。弟子生
sǐ shì dà hé shàng dà cí gèng wèi jiào shì shī yún wú wén
死事大，和尚大慈，更为教示。”师云：“吾闻
rǔ shī jiào shì xué rén jiè dìng huì fǎ wèi shěn rǔ shī shuō jiè dìng huì xíng
汝师教示学人戒定慧法，未审汝师说戒定慧行
xiàng rú hé yǔ wú shuō kàn chéng yuē xiù dà shī shuō zhū è
相如何？与吾说看。”诚曰：“秀大师说，诸恶
mò zuò míng wéi jiè zhū shàn fèng xíng míng wéi huì zì jìng qí yì míng wéi
莫作名为戒，诸善奉行名为慧，自净其意名为
dìng bǐ shuō rú cǐ wèi shěn hé shàng yǐ hé fǎ huì rén shī yuē
定。彼说如此，未审和尚以何法诲人？”师曰：
wú ruò yán yǒu fǎ yǔ rén jí wéi kuáng rǔ dàn qiě suí fāng jiě fù
“吾若言有法与人，即为诳汝。但且随方解缚，
jiǎ míng sān mèi rú rǔ shī suǒ shuō jiè dìng huì shí bù kě sī yì wú
假名三昧。如汝师所说戒定慧，实不可思议。吾
suǒ jiàn jiè dìng huì yòu bié zhì chéng yuē jiè dìng huì zhǐ hé yī zhǒng
所见戒定慧又别。”志诚曰：“戒定慧只合一种，
rú hé gèng bié shī yuē rǔ shī jiè dìng huì jiē dà shèng rén wú
如何更别？”师曰：“汝师戒定慧接大乘人，吾
jiè dìng huì jiē zuì shàng shèng rén wù jiě bù tóng jiàn yǒu chí jí rǔ
戒定慧接最上乘人。悟解不同，见有迟疾。汝
tīng wú shuō yǔ bǐ tóng fǒu wú suǒ shuō fǎ bù lí zì xìng lí
听吾说，与彼同否？吾所说法，不离自性。离
tǐ shuō fǎ míng wéi xiàng shuō zì xìng cháng mí xū zhī yī qiè wàn
体说法，名为相说，自性常迷。须知一切万

fǎ jiē cóng zì xìng qǐ yòng shì zhēn jiè dìng huì fǎ tīng wú jì yuē
法，皆从自性起用，是真戒定慧法。听吾偈曰：

xīn dì wú fēi zì xìng jiè xīn dì wú chī zì xìng huì
心地无非自性戒 心地无痴自性慧

xīn dì wú luàn zì xìng dìng bù zēng bù jiǎn zì jīn gāng
心地无乱自性定 不增不减自金刚

shēn qù shēn lái běn sān mèi
身去身来本三昧

chéngwén jì huǐ xiè nǎi chéng yī jì yuē
诚 闻偈，悔谢，乃 呈 一偈曰：

wǔ yùn huàn shēn huàn hé jiū jìng
五蕴幻 身 幻何究竟

huí qù zhēn rú fǎ huán bú jìng
回趣真如 法还不净

shī rán zhī fù yù chéngyuē rǔ shī jiè dìng huì quànxiǎo
师然之，复语 诚 曰：“汝师戒定慧，劝小

gēn zhì rén wú jiè dìng huì quàn dà gēn zhì rén ruò wù zì xìng yì
根智人；吾戒定慧，劝大根智人。若悟自性，亦

bú lì pú tí niè pán yì bú lì jiě tuō zhī jiàn wú yī fǎ kě dé
不立菩提涅槃，亦不立解脱知见。无一法可得，

fāngnéngjiàn lì wàn fǎ ruò jiě cǐ yì yì míng fó shēn yì míng pú
方 能建立万法。若解此意，亦名佛身，亦名菩

tí niè pán yì míng jiě tuō zhī jiàn jiànxìng zhī rén lì yì dé bú
提涅槃，亦名解脱知见。见性之人，立亦得、不

lì yì dé qù lái zì yóu wú zhì wú ài yìngyòng suí zuò yìng yǔ
立亦得，去来自由，无滞无碍，应用随作，应语

suí dá pǔ jiànhuàshēn bù lí zì xìng jí dé zì zài shéntōngyóu xì
随答，普见化身不离自性，即得自在神通游戏

sān mèi shì míngjiànxìng zhì chéng zài qǐ shī yuē rú hé shì bú
三昧，是名见性。”志 诚 再启师曰：“如何是不

lì yì shī yuē zì xìng wú fēi wú chī wú luàn niànniàn
立义？”师曰：“自性无非、无痴、无乱，念念

bō rě guānzhào cháng lí fǎ xiàng zì yóu zì zài zònghéng jìn dé
般若观照，常离法相，自由自在，纵横尽得，

yǒu hé kě lì zì xìng zì wù dùn wù dùn xiū yì wú jiàn cì suǒ
有何可立？自性自悟，顿悟顿修，亦无渐次，所

yǐ bú lì yī qiè fǎ zhū fǎ jì miè yǒu hé cì dì zhì chéng
以不立一切法。诸法寂灭，有何次第？”志 诚

lǐ bài yuànwéi zhí shì zhāo xī bú xiè
礼拜，愿为执侍，朝夕不懈诚吉州太和人也。

sēng zhì chè jiāng xī rén běnxìngzhāng míngxíngchāng shào
僧志彻，江西人，本姓张，名行昌，少

rèn xiá zì nán běi fēn huà èr zōngzhǔ suī wú bǐ wǒ ér tú lǚ jìng
任侠。自南北分化，二宗主虽亡彼我，而徒侣竞

qǐ ài zēng shí běi zōngmén rén zì lì xiù shī wéi dì liù zǔ ér
起爱憎。时北宗门人，自立秀师为第六祖，而

jì zǔ shī chuán yī wéitiān xià wén nǎi zhǔxíngchāng lái cì shī shī
忌祖师传衣为天下闻，乃嘱行昌来刺师。师

xīn tōng yù zhī qí shì jí zhì jìn shí liǎng yú zuòjiān shí yè mù
心通，预知其事，即置金十两于座间。时夜暮，

xíngchāng rù zǔ shì jiāng yù jiā hài shī shū jǐng jiù zhī xíngchāng
行昌入祖室，将欲加害。师舒颈就之，行昌

huī rèn zhě sān xī wú suǒ sǔn shī yuē zhèngjiàn bù xié xié jiàn
挥刃者三，悉无所损。师曰："正剑不邪，邪剑

bú zhèng zhǐ fù rǔ jīn bú fù rǔ mìng xíngchāng jīng pū jiǔ
不正。只负汝金，不负汝命。"行昌惊仆，久

ér fāng sū qiú āi huǐ guò jí yuànchū jiā shī suì yǔ jīn yán
而方苏，求哀悔过，即愿出家。师遂与金，言：

"汝且去，恐徒众翻害于汝。汝可他日易形而

lái wú dāngshè shòu xíngchāngbǐng zhǐ xiāodùn hòu tóu sēngchū jiā
来，吾当摄受。"行昌禀旨宵遁，后投僧出家，

jù jiè jīng jìn yī rì yì shī zhī yán yuǎn lái lǐ jìn shī yuē
具戒精进。一日，忆师之言，远来礼觐。师曰：

"吾久念汝，汝来何晚？"曰："昨蒙和尚舍

zuì jīn suī chū jiā kǔ xíng zhōngnánbào dé qí wéi chuán fǎ dù shēng
罪，今虽出家苦行，终难报德，其惟传法度生

hū dì zǐ cháng lǎn niè pán jīng wèixiǎocháng wú cháng yì
乎？弟子常览《涅槃经》，未晓常、无常义。

qǐ hé shàng cí bēi lüè wèi jiě shuō shī yuē wú chángzhě jí
乞和尚慈悲，略为解说。"师曰："无常者，即

fó xìng yě yǒuchángzhě jí yī qiè shàn è zhū fǎ fēn bié xīn yě
佛性也。有常者，即一切善恶诸法分别心也。"

yuē hé shàngsuǒshuō dà wéi jīngwén shī yuē wú chuán fó
曰："和尚所说，大违经文。"师曰："吾传佛

xīn yìn ān gǎn wéi yú fó jīng yuē jīng shuō fó xìng shì cháng
心印，安敢违于佛经？”曰：“经说佛性是常，

hé shàng què yán wú cháng shàn è zhī fǎ nǎi zhì pú tí xīn jiē shì wú
和尚却言无常。善恶之法乃至菩提心，皆是无

cháng hé shàng què yán shì cháng cǐ jí xiāng wéi lìng xué rén zhuǎn
常，和尚却言是常。此即相违，令学人转

jiā yí huò shī yuē niè pán jīng wú xī tīng ní wú jìn zàng dú
加疑惑。”师曰：“《涅槃经》吾昔听尼无尽藏读

sòng yī biàn biàn wèi jiǎng shuō wú yī zì yī yì bù hé jīng wén nǎi
诵一遍，便为讲说，无一字一义不合经文。乃

zhì wèi rǔ zhōng wú èr shuō yuē xué rén shí liàng qiǎn mèi yuàn
至为汝，终无二说。”曰：“学人识量浅昧，愿

hé shàng wěi qū kāi shì shī yuē rǔ zhī fǒu fó xìng ruò cháng
和尚委曲开示。”师曰：“汝知否？佛性若常，

gèng shuō shén me shàn è zhū fǎ nǎi zhì qióng jié wú yǒu yī rén fā pú
更说什么善恶诸法，乃至穷劫无有一人发菩

tí xīn zhě gù wú shuō wú cháng zhèng shì fó shuō zhēn cháng zhī dào
提心者，故吾说无常，正是佛说真常之道

yě yòu yī qiè zhū fǎ ruò wú cháng zhě jí wù wù jiē yǒu zì xìng
也。又，一切诸法若无常者，即物物皆有自性，

róng shòu shēng sǐ ér zhēn cháng xìng yǒu bú biàn zhī chù gù wú shuō
容受生死，而真常性有不遍之处，故吾说

cháng zhě zhèng shì fó shuō zhēn wú cháng yì fó bǐ wèi fán fū wài
常者，正是佛说真无常义。佛比为凡夫、外

dào zhí yú xié cháng zhū èr shèng rén yú cháng jì wú cháng gòng
道执于邪常，诸二乘人于常计无常，共

chéng bā dǎo gù yú niè pán liǎo yì jiào zhōng pò bǐ piān jiàn
成八倒，故于《涅槃》了义教中，破彼偏见，

ér xiǎn shuō zhēn cháng zhēn lè zhēn wǒ zhēn jìng rǔ jīn yī yán
而显说真常、真乐、真我、真净。汝今依言

bèi yì yǐ duàn miè wú cháng jí què dìng sǐ cháng ér cuò jiě fó zhī
背义，以断灭无常及确定死常，而错解佛之

yuán miào zuì hòu wēi yán zòng lǎn qiān biàn yǒu hé suǒ yì xíng chāng
圆妙最后微言。纵览千遍，有何所益？”行昌

hū rán dà wù shuō jì yuē
忽然大悟，说偈曰：

yīn shǒu wú cháng xīn fó shuō yǒu cháng xìng
因守无常心　佛说有常性

bù zhī fāng biàn zhě yóu chūn chí shí lì
不知方便者 犹春池拾砾

wǒ jīn bù shī gōng fó xìng ér xiàn qián
我今不施功 佛性而现前

fēi shī xiāng shòu yǔ wǒ yì wú suǒ dé
非师相授与 我亦无所得

shī yuē rǔ jīn chè yě yí míng zhì chè chè lǐ xiè ér tuì
师曰："汝今彻也，宜名志彻。"彻礼谢而退。

yǒu yī tóng zǐ míngshén huì xiāngyánggāo shì zǐ nián shí sān
有一童子，名神会，襄阳高氏子。年十三，

zì yù quán lái cān lǐ shī yuē zhī shí yuǎn lái jiān xīn huánjiāng
自玉泉来参礼。师曰："知识远来艰辛，还将

dé běn lái fǒu ruò yǒuběn zé hé shí zhǔ shì shuōkàn huì yuē
得本来否？若有本则合识主。试说看。"会曰：

yǐ wú zhù wéiběn jiàn jí shì zhǔ shī yuē zhè shā mí zhēng hé
"以无住为本，见即是主。"师曰："这沙弥争合

qǔ cì yǔ huì nǎi wènyuē hé shàngzuò chán huánjiàn bú jiàn
取次语？"会乃问曰："和尚坐禅，还见不见？"

shī yǐ zhùzhàng dǎ sān xià yún wú dǎ rǔ tòng bú tòng duì yuē
师以柱杖打三下，云："吾打汝痛不痛？"对曰：

yì tòng yì bú tòng shī yuē wú yì jiàn yì bú jiàn shén huì
"亦痛亦不痛。"师曰："吾亦见亦不见。"神会

wèn rú hé shì yì jiàn yì bú jiàn shī yún wú zhī suǒ jiàn
问："如何是亦见亦不见？"师云："吾之所见，

chángjiàn zì xīn guòqiān bú jiàn tā rén shì fēi hǎo è shì yǐ yì jiàn
常见自心过愆，不见他人是非好恶，是以亦见

yì bú jiàn rǔ yán yì tòng yì bú tòng rú hé rǔ ruò bú tòng
亦不见。汝言：'亦痛亦不痛。'如何？汝若不痛，

tóng qí mù shí ruò tòng zé tóngfán fū jí qǐ huì hèn rǔ xiàng
同其木石；若痛，则同凡夫，即起恚恨。汝向

qiánjiàn bú jiàn shì èr biān tòng bú tòng shì shēngmiè rǔ zì xìng
前见、不见是二边，痛、不痛是生灭。汝自性

qiě bú jiàn gǎn ěr nòngrén shén huì lǐ bài huǐ xiè shī yòuyuē
且不见，敢尔弄人！"神会礼拜悔谢。师又曰：

rǔ ruò xīn mí bú jiàn wènshàn zhī shí mì lù rǔ ruò xīn wù jí
"汝若心迷不见，问善知识觅路。汝若心悟，即

zì jiànxìng yī fǎ xiū xíng rǔ zì mí bú jiàn zì xīn què lái wèn wú jiàn
自见性依法修行。汝自迷不见自心，却来问吾见

yǔ bú jiàn wú jiàn zì zhī qǐ dài rǔ mí rǔ ruò zì jiàn yì bú
与不见。吾见自知，岂代汝迷？汝若自见，亦不
dài wú mí hé bú zì zhī zì jiàn nǎi wèn wú jiàn yǔ bú jiàn shén
代吾迷。何不自知自见，乃问吾见与不见？”神
huì zài lǐ bǎi yú bài qiú xiè guòqiān fú qín jǐ shì bù lí zuǒyòu
会再礼百余拜，求谢过愆。服勤给侍，不离左右。

yī rì shī gàozhòngyuē wú yǒu yī wù wú tóu wú wěi
一日，师告众曰：“吾有一物，无头无尾，
wú míng wú zì wú bèi wú miàn zhū rén huán shí fǒu shén huì chū
无名无字，无背无面。诸人还识否？”神会出
yuē shì zhū fó zhī běnyuán shén huì zhī fó xìng shī yuē xiàng
曰：“是诸佛之本源，神会之佛性。”师曰：“向
rǔ dào wú míng wú zì rǔ biànhuànzuòběnyuán fó xìng rǔ xiàng qù
汝道无名无字，汝便唤作本源佛性。汝向去
yǒu bǎ máo gài tóu yě zhǐ chéng gè zhī jiě zōng tú zǔ shī mièhòu
有把茆盖头，也只成个知解宗徒。”祖师灭后，
huì rù jīng luò dà hóngcáo xī dùnjiào zhù xiǎnzōng jì shèng
会入京洛，大弘曹溪顿教，著《显宗记》，盛
xíng yú shì
行于世是为荷泽禅师。

shī jiàn zhū zōngnànwènxián qǐ è xīn duō jí zuò xià mǐn ér wèi
师见诸宗难问咸起恶心，多集座下愍而谓
yuē xué dào zhī rén yī qiè shànniàn è niànyīngdāng jìn chú wú míng
曰：“学道之人，一切善念恶念应当尽除。无名
kě míng míng yú zì xìng wú èr zhī xìng shì míng shí xìng yú shí
可名，名于自性，无二之性，是名实性。于实
xìngshàngjiàn lì yī qiè jiàomén yán xià biàn xū zì jiàn zhū rén wén
性上建立一切教门，言下便须自见。”诸人闻
shuō zǒng jiē zuò lǐ qǐng shì wéi shī
说，总皆作礼，请事为师。

xuānzhào dì jiǔ

宣诏第九

shénlóngyuánniánshàngyuán rì zé tiān zhōngzōngzhàoyún
神龙元年上元日，则天、中宗诏云：

zhènqǐng ān xiù èr shī gōngzhōnggòngyǎng wàn jī zhī xiá měi
“朕请安、秀二师宫中供养。万机之暇，每

jiū yī shèng èr shī tuī ràngyún nánfāngyǒunéngchán shī mì shòu
究一乘。二师推让云：‘南方有能禅师，密授

rěn dà shī yī fǎ chuán fó xīn yìn kě qǐng bǐ wèn jīn qiǎn nèi
忍大师衣法，传佛心印，可请彼问。’今遣内

shì xuējiǎn chí zhàoyíngqǐng yuàn shī cí niàn sù fù shàngjīng
侍薛简，驰诏迎请，愿师慈念，速赴上京。”

shī shàngbiǎo cí jí yuànzhōng lín lù
师上表辞疾，愿终林麓。

xuējiǎnyuē jīng chéngchán dé jiē yún yù dé huì dào bì
薛简曰：“京城禅德皆云：‘欲得会道，必

xū zuòchán xí dìng ruò bù yīn chándìng ér dé jiě tuō zhě wèi zhī yǒu
须坐禅习定。若不因禅定而得解脱者，未之有

yě wèishěn shī suǒshuō fǎ rú hé
也。’未审师所说法如何？”

shī yuē dàoyóu xīn wù qǐ zài zuò yě jīng yún ruòyán
师曰：“道由心悟，岂在坐也。经云：‘若言

rú lái ruòzuò ruò wò shì xíng xié dào hé gù wú suǒ cóng lái
如来若坐若卧，是行邪道。’何故？无所从来，

yì wú suǒ qù wú shēng wú miè shì rú lái qīngjìng chán zhū fǎ kōng
亦无所去。无生无灭，是如来清净禅。诸法空

jì shì rú lái qīngjìng zuò jiū jìng wú zhèng qǐ kuàngzuò yé
寂，是如来清净坐。究竟无证，岂况坐耶？”

jiǎnyuē dì zǐ huí jīng zhǔshàng bì wèn yuàn shī cí bēi
简曰：“弟子回京，主上必问。愿师慈悲，

zhǐ shì xīn yào chuánzòuliǎnggōng jí jīng chéngxuédàozhě pì rú yī
指示心要，传奏两宫及京城学道者。譬如一

dēng rán bǎi qiāndēng míngzhě jiē míng míngmíng wú jìn
灯，然百千灯，冥者皆明，明明无尽。”

shī yún dào wú míng àn míng àn shì dài xiè zhī yì míngmíng
师云：“道无明暗，明暗是代谢之义。明明

wú jìn yì shì yǒu jìn xiāng dài lì míng gù jìng míng jīng yún
无尽，亦是有尽，相待立名故。《净名经》云：

fǎ wú yǒu bǐ wú xiāng dài gù
‘法无有比，无相待故。’”

jiǎn yuē míng yù zhì huì àn yù fán nǎo xiū dào zhī rén
简曰：“明喻智慧，暗喻烦恼。修道之人，

tǎng bù yǐ zhì huì zhào pò fán nǎo wú shǐ shēng sǐ píng hé chū lí
倘不以智慧照破烦恼，无始生死凭何出离？”

shī yuē fán nǎo jí shì pú tí wú èr wú bié ruò yǐ zhì huì
师曰：“烦恼即是菩提，无二无别。若以智慧

zhào pò fán nǎo zhě cǐ shì èr shèng jiàn jiě yáng lù děng jī shàng
照破烦恼者，此是二乘见解。羊鹿等机，上

zhì dà gēn xī bù rú shì
智大根，悉不如是。”

jiǎn yuē rú hé shì dà shèng jiàn jiě
简曰：“如何是大乘见解？”

shī yuē míng yǔ wú míng fán fū jiàn èr zhì zhě liǎo dá
师曰：“明与无明，凡夫见二；智者了达，

qí xìng wú èr wú èr zhī xìng jí shì shí xìng shí xìng zhě chǔ fán
其性无二。无二之性，即是实性。实性者，处凡

yú ér bù jiǎn zài xián shèng ér bù zēng zhù fán nǎo ér bú luàn jū
愚而不减，在贤圣而不增，住烦恼而不乱，居

chán dìng ér bú jì bú duàn bù cháng bù lái bú qù bú zài zhōng
禅定而不寂。不断不常，不来不去，不在中

jiān jí qí nèi wài bù shēng bú miè xìng xiàng rú rú cháng zhù bù qiān
间及其内外，不生不灭，性相如如，常住不迁，

míng zhī yuē dào
名之曰道。”

jiǎn yuē shī shuō bù shēng bú miè hé yì wài dào
简曰：“师说不生不灭何异外道？”

shī yuē wài dào suǒ shuō bù shēng bú miè zhě jiāng miè zhǐ shēng
师曰：“外道所说不生不灭者，将灭止生，

yǐ shēng xiǎn miè miè yóu bú miè shēng shuō bù shēng wǒ shuō bù shēng
以生显灭，灭犹不灭，生说不生。我说不生

bú miè zhě běn zì wú shēng jīn yì bú miè suǒ yǐ bù tóng wài dào
不灭者，本自无生，今亦不灭，所以不同外道。

rǔ ruò yù zhī xīn yào dàn yī qiè shàn è dōu mò sī liàng zì rán dé
汝若欲知心要，但一切善恶都莫思量，自然得

rù qīng jìng xīn tǐ zhàn rán cháng jì miào yòng héng shā
入清净心体，湛然常寂，妙用恒沙。”

jiǎn méng zhǐ jiào huò rán dà wù lǐ cí guī què biǎo zòu shī yǔ
简蒙指教，豁然大悟。礼辞归阙，表奏师语。

qí nián jiǔ yuè sān rì yǒu zhào jiǎng yù shī yuē shī cí lǎo jí
其年九月三日，有诏奖谕师曰：“师辞老疾，

wèi zhēn xiū dào guó zhī fú tián shī ruò jìng míng tuō jí pí yé chǎn
为朕修道，国之福田。师若净名托疾毘耶，阐

yáng dà shèng chuán zhū fó xīn tán bú èr fǎ xuē jiǎn chuán shī zhǐ
扬大乘，传诸佛心，谈不二法。薛简传师指

shòu rú lái zhī jiàn zhēn jī shàn yú qìng sù zhòng shàng gēn zhí shī
授如来知见，朕积善余庆，宿种善根，值师

chū shì dùn wù shàng shèng gǎn hè shī ēn dǐng dài wú yǐ bìng fèng
出世，顿悟上乘。感荷师恩，顶戴无已，并奉

mó nà jiā shā jí shuǐ jīng bō chì sháo zhōu cì shǐ xiū shì sì yǔ cì shī
磨衲袈裟及水晶钵，勅韶州刺史修饰寺宇，赐师

jiù jū wéi guó ēn sì
旧居为国恩寺。”

fù zhǔ dì shí

付嘱第十

shī yī rì huànmén rén fǎ hǎi zhì chéng fǎ dá shén huì
师一日唤门人法海、志诚、法达、神会、
zhì cháng zhì tōng zhì chè zhì dào fǎ zhēn fǎ rú děngyuē
智常、智通、志彻、志道、法珍、法如等曰：
rǔ děng bù tóng yú rén wú miè dù hòu gè wéi yī fāng shī wú
“汝等不同余人，吾灭度后，各为一方师。吾
jīn jiào rǔ shuō fǎ bù shī běnzōng xiān xū jǔ sān kē fǎ mén dòng
今教汝说法，不失本宗：先须举三科法门，动
yòng sān shí liù duì chū mò jí lí liǎngbiān shuō yī qiè fǎ mò lí
用三十六对，出没即离两边。说一切法，莫离
zì xìng hū yǒu rén wèn rǔ fǎ chū yǔ jìn shuāng jiē qǔ duì fǎ
自性。忽有人问汝法，出语尽双，皆取对法，
lái qù xiāng yīn jiū jìng èr fǎ jìn chú gèng wú qù chù sān kē fǎ
来去相因。究竟二法尽除，更无去处。三科法
ménzhě yìn jiè rù yě yìn shì wǔ yìn sè shòu xiǎng
门者，阴、界、入也。阴是五阴：色、受、想、
xíng shí shì yě rù shì shí èr rù wài liù chén sè shēng
行、识是也。入是十二入，外六尘：色、声、
xiāng wèi chù fǎ nèi liù mén yǎn ěr bí shé shēn
香、味、触、法；内六门：眼、耳、鼻、舌、身、
yì shì yě jiè shì shí bā jiè liù chén liù mén liù shí shì yě
意是也。界是十八界，六尘、六门、六识是也。
zì xìngnénghánwàn fǎ mínghán cáng shí ruò qǐ sī liàng jí shì zhuǎn
自性能含万法，名含藏识。若起思量，即是转
shí shēng liù shí chū liù mén jiàn liù chén rú shì yī shí bā jiè
识。生六识，出六门，见六尘。如是一十八界，
jiē cóng zì xìng qǐ yòng zì xìngruò xié qǐ shí bā xié zì xìngruò
皆从自性起用。自性若邪，起十八邪；自性若
zhèng qǐ shí bā zhèng ruò è yòng jí zhòngshēngyòng shànyòng jí
正，起十八正。若恶用即众生用，善用即
fó yòng yòngyóu hé děng yóu zì xìngyǒu duì fǎ wài jìng wú qíng wǔ
佛用。用由何等？由自性有对法，外境无情五
duì tiān yǔ dì duì rì yǔ yuè duì míng yǔ àn duì yīn yǔ yáng duì
对：天与地对，日与月对，明与暗对，阴与阳对，

shuǐ yǔ huǒ duì cǐ shì wǔ duì yě fǎ xiàng yǔ yán shí èr duì yǔ yǔ
水与火对，此是五对也。法相语言十二对：语与
fǎ duì yǒu yǔ wú duì yǒu sè yǔ wú sè duì yǒuxiàng yǔ wú xiàng
法对，有与无对，有色与无色对，有相与无相
duì yǒu lòu yǔ wú lòu duì sè yǔ kōng duì dòng yǔ jìng duì qīng
对，有漏与无漏对，色与空对，动与静对，清
yǔ zhuó duì fán yǔ shèng duì sēng yǔ sú duì lǎo yǔ shào duì dà
与浊对，凡与圣对，僧与俗对，老与少对，大
yǔ xiǎo duì cǐ shì shí èr duì yě zì xìng qǐ yòng shí jiǔ duì cháng
与小对，此是十二对也。自性起用十九对：长
yǔ duǎn duì xié yǔ zhèng duì chī yǔ huì duì yú yǔ zhì duì luàn
与短对，邪与正对，痴与慧对，愚与智对，乱
yǔ dìng duì cí yǔ dú duì jiè yǔ fēi duì zhí yǔ qū duì shí yǔ
与定对，慈与毒对，戒与非对，直与曲对，实与
xū duì xiǎn yǔ píng duì fán nǎo yǔ pú tí duì cháng yǔ wú cháng
虚对，险与平对，烦恼与菩提对，常与无常
duì bēi yǔ hài duì xǐ yǔ chēn duì shě yǔ qiān duì jìn yǔ tuì duì
对，悲与害对，喜与瞋对，舍与悭对，进与退对，
shēng yǔ miè duì fǎ shēn yǔ sè shēn duì huàshēn yǔ bàoshēn duì cǐ
生与灭对，法身与色身对，化身与报身对，此
shì shí jiǔ duì yě shī yán cǐ sān shí liù duì fǎ ruò jiě yòng jí
是十九对也。”师言：“此三十六对法，若解用即
dàoguàn yī qiè jīng fǎ chū rù jí lí liǎngbiān zì xìngdòngyònggòng
道贯一切经法，出入即离两边。自性动用共
rén yán yǔ wài yú xiàng lí xiàng nèi yú kōng lí kōng ruò quánzhuó
人言语，外于相离相，内于空离空。若全著
xiàng jí zhǎng xié jiàn ruò quán zhí kōng jí zhǎng wú míng zhí kōng
相，即长邪见；若全执空，即长无明。执空
zhī rén yǒubàng jīng zhí yán bú yòngwén zì jì yún bú yòngwén zì
之人有谤经，直言不用文字。既云不用文字，
rén yì bù hé yǔ yán zhǐ cǐ yǔ yán biàn shì wén zì zhī xiàng yòu
人亦不合语言。只此语言，便是文字之相。又
yún zhí dào bú lì wén zì jí cǐ bú lì liǎng zì yì shì wén zì
云：‘直道不立文字。’即此不立两字，亦是文字。
jiàn rén suǒshuō biàn jí bàng tā yánzhuówén zì rǔ děng xū zhī zì
见人所说，便即谤他言著文字。汝等须知，自
mí yóu kě yòubàng fó jīng bú yàobàng jīng zuì zhàng wú shù ruò
迷犹可，又谤佛经。不要谤经，罪障无数。若

zhuóxiàng yú wài ér zuò fǎ qiú zhēn huòguǎng lì dàochǎng shuōyǒu
著相于外，而作法求真；或广立道场，说有
wú zhī guòhuàn rú shì zhī rén lěi jié bù dé jiànxìng dàntīng yī fǎ
无之过患。如是之人，累劫不得见性。但听依法
xiū xíng yòu mò bǎi wù bù sī ér yú dàoxìng zhì ài ruò tīngshuō bù
修行，又莫百物不思，而于道性窒碍。若听说不
xiū lìng rén fǎnshēng xié niàn dàn yī fǎ xiū xíng wú zhùxiàng fǎ shī
修，令人反生邪念。但依法修行，无住相法施。
rǔ děngruò wù yī cǐ shuō yī cǐ yòng yī cǐ xíng yī cǐ zuò
汝等若悟，依此说、依此用、依此行、依此作，
jí bù shī běnzōng ruò yǒu rén wèn rǔ yì wènyǒujiāng wú duì wèn
即不失本宗。若有人问汝义，问有将无对，问
wú jiāngyǒu duì wèn fán yǐ shèng duì wènshèng yǐ fán duì èr dào
无将有对，问凡以圣对，问圣以凡对。二道
xiāng yīn shēngzhōngdào yì rú yī wèn yī duì yú wèn yī yī cǐ
相因，生中道义。如一问一对，余问一依此
zuò jí bù shī lǐ yě shè yǒu rén wèn hé míngwéi àn dá
作，即不失理也。设有人问：‘何名为暗？’答
yún míng shì yīn àn shì yuán míng mò jí àn yǐ míngxiǎn àn
云：‘明是因，暗是缘，明没即暗。’以明显暗，
yǐ àn xiǎnmíng lái qù xiāng yīn chéngzhōngdào yì yú wèn xī jiē
以暗显明，来去相因，成中道义。余问悉皆
rú cǐ rǔ děng yú hòuchuán fǎ yī cǐ zhuǎnxiāngjiàoshòu wù shī
如此。汝等于后传法，依此转相教授，勿失
zōng zhǐ
宗旨。”

shī yú tài jí yuánniánrén zǐ yán hé qī yuè 是年五月改延和，八月玄宗即位方改元先天，次年遂改开元。他本作先天者非
师于太极元年壬子，延和七月
mìngmén rén wǎng xīn zhōuguó ēn sì jiàn tǎ réng lìng cù gōng
命门人往新州国恩寺建塔，仍令促工，
cì nián xià mò luò chéng qī yuè yī rì jí tú zhòngyuē wú zhì bā
次年夏末落成。七月一日集徒众曰：“吾至八
yuè yù lí shì jiān rǔ děngyǒu yí zǎo xū xiāngwèn wèi rǔ pò
月，欲离世间。汝等有疑，早须相问，为汝破
yí lìng rǔ mí jìn wú ruò qù hòu wú rén jiào rǔ fǎ hǎi děng
疑，令汝迷尽。吾若去后，无人教汝。”法海等
wén xī jiē tì qì wéiyǒushén huì shénqíng bú dòng yì wú tì
闻，悉皆涕泣。惟有神会，神情不动，亦无涕

qì shī yún shén huì xiǎo shī què dé shàn bú shànděng huǐ yù
泣。师云：“神会小师却得善、不善等，毁誉

bú dòng āi lè bù shēng yú zhě bù dé shù niánshānzhōngjìng xiū
不动，哀乐不生，余者不得，数年山中竟修

hé dào rǔ jīn bēi qì wéiyōu ē shéi ruò yōu wú bù zhī qù chù
何道？汝今悲泣，为忧阿谁？若忧吾不知去处，

wú zì zhī qù chù wú ruò bù zhī qù chù zhōng bú yù bào yú rǔ
吾自知去处。吾若不知去处，终不预报于汝。

rǔ děng bēi qì gài wéi bù zhī wú qù chù ruò zhī wú qù chù jí bù
汝等悲泣，盖为不知吾去处。若知吾去处，即不

hé bēi qì fǎ xìngběn wú shēngmiè qù lái rǔ děng jìn zuò wú yǔ
合悲泣。法性本无生灭去来，汝等尽坐，吾与

rǔ shuō yī jì míngyuēzhēn jiǎ dòngjìng jì rǔ děngsòng qǔ cǐ jì
汝说一偈，名曰真假动静偈。汝等诵取此偈，

yǔ wú yì tóng yī cǐ xiū xíng bù shī zōng zhǐ zhòngsēngzuò lǐ
与吾意同，依此修行，不失宗旨。”众僧作礼，

qǐng shī shuō jì jì yuē
请师说偈。偈曰：

yī qiè wú yǒu zhēn bù yǐ jiàn yú zhēn
一切无有真　不以见于真

ruò jiàn yú zhēn zhě shì jiàn jìn fēi zhēn
若见于真者　是见尽非真

ruò néng zì yǒu zhēn lí jiǎ jí xīn zhēn
若能自有真　离假即心真

zì xīn bù lí jiǎ wú zhēn hé chù zhēn
自心不离假　无真何处真

yǒu qíng jí jiě dòng wú qíng jí bú dòng
有情即解动　无情即不动

ruò xiū bú dòng xíng tóng wú qíng bú dòng
若修不动行　同无情不动

ruò mì zhēn bú dòng dòngshàngyǒu bú dòng
若觅真不动　动上有不动

bú dòng shì bú dòng wú qíng wú fó zhǒng
不动是不动　无情无佛种

néngshàn fēn bié xiàng dì yī yì bú dòng
能善分别相　第一义不动

dàn zuò rú cǐ jiàn jí shì zhēn rú yòng
但作如此见　即是真如用

bào zhū xué dào rén　　nǔ lì xū yòng yì
报诸学道人　努力须用意

mò yú dà shèngmén　　què zhí shēng sǐ zhì
莫于大乘门　却执生死智

ruò yán xià xiāng yìng　　jí gòng lùn fó yì
若言下相应　即共论佛义

ruò shí bù xiāng yìng　　hé zhǎng lìng huān xǐ
若实不相应　合掌令欢喜

cǐ zōngběn wú zhēng　　zhēng jí shī dào yì
此宗本无诤　诤即失道意

zhí nì zhēng fǎ mén　　zì xìng rù shēng sǐ
执逆诤法门　自性入生死

shí　tú zhòngwénshuō jì yǐ　pǔ jiē zuò lǐ　bìng tǐ shī yì
时，徒众闻说偈已，普皆作礼，并体师意，

gè gè shè xīn　yī fǎ xiū xíng　gèng bù gǎnzhēng　nǎi zhī dà shī bù
各各摄心，依法修行，更不敢诤，乃知大师不

jiǔ zhù shì　fǎ hǎi shàngzuò zài bàiwènyuē　hé shàng rù miè zhī hòu
久住世。法海上座再拜问曰："和尚入灭之后，

yī fǎ dāng fù hé rén　shī yuē　wú yú dà fàn sì shuō fǎ　yǐ
衣法当付何人？"师曰："吾于大梵寺说法，以

zhì yú jīn chāo lù liú xíng　mù yuē　fǎ bǎo tán jīng　rǔ děngshǒu
至于今抄录流行，目曰：'法宝坛经'。汝等守

hù　dì xiāngchuánshòu　dù zhū qúnshēng　dàn yī cǐ shuō　shì míng
护，递相传授，度诸群生，但依此说，是名

zhèng fǎ　jīn wèi rǔ děngshuō fǎ　bú fù qí yī　gài wéi rǔ děng xìn
正法。今为汝等说法，不付其衣。盖为汝等信

gēnchúnshú　jué dìng wú yí　kān rèn dà shì　rán jù xiān zǔ dá mó dà
根淳熟，决定无疑，堪任大事。然据先祖达磨大

shī fù shòu jì yì　yī bù hé chuán　jì yuē
师付授偈意，衣不合传。偈曰：

wú běn lái zī tǔ　chuán fǎ jiù mí qíng
吾本来兹土　传法救迷情

yī huā kāi wǔ yè　jié guǒ zì rán chéng
一华开五叶　结果自然成

shī fù yuē　zhūshàn zhī shí　rǔ děng gè gè jìng xīn　tīng wú
师复曰："诸善知识！汝等各各净心，听吾

shuō fǎ　ruò yù chéng jiù zhǒng zhì　xū dá yī xiàngsānmèi　yī xíng
说法。若欲成就种智，须达一相三昧、一行

sānmèi ruò yú yī qiè chù ér bú zhùxiàng yú bǐ xiàngzhōng bù shēng
三昧。若于一切处而不住相，于彼相中不生

zēng ài yì wú qǔ shě bú niàn lì yì chénghuàidēng shì ān xián
憎爱，亦无取舍，不念利益成坏等事，安闲

tián jìng xū róngdàn bó cǐ míng yī xiàngsānmèi ruò yú yī qiè chù
恬静，虚融澹泊，此名一相三昧。若于一切处

xíngzhù zuò wò chún yī zhí xīn bú dòngdàochǎng zhēnchéngjìng tǔ
行住坐卧，纯一直心，不动道场，真成净土，

cǐ míng yī xíngsānmèi ruò rén jù èr sānmèi rú dì yǒuzhǒng hán
此名一行三昧。若人具二三昧，如地有种，含

cángzhǎngyǎng chéngshú qí shí yī xiàng yī xíng yì fù rú shì
藏长养，成熟其实。一相一行，亦复如是。

wǒ jīn shuō fǎ yóu rú shí yǔ pǔ rùn dà dì rǔ děng fó xìng pì
我今说法，犹如时雨，普润大地。汝等佛性，譬

zhūzhǒng zǐ yù zī zhān qià xī dé fā shēng chéng wú zhǐ zhě
诸种子，遇兹沾洽，悉得发生。承吾旨者，

jué huò pú tí yī wú xíngzhě dìngzhèngmiàoguǒ tīng wú jì yuē
决获菩提。依吾行者，定证妙果。听吾偈曰：

xīn dì hánzhūzhǒng pǔ yù xī jiē méng
心地含诸种　普雨悉皆萌

dùn wù huā qíng yǐ pú tí guǒ zì chéng
顿悟华情已　菩提果自成

shī shuō jì yǐ yuē qí fǎ wú èr qí xīn yì rán qí
师说偈已，曰：“其法无二，其心亦然。其

dàoqīngjìng yì wú zhūxiàng rǔ děngshèn wù guānjìng jí kōng qí xīn
道清净，亦无诸相，汝等慎勿观静及空其心。

cǐ xīn běnjìng wú kě qǔ shě gè zì nǔ lì suí yuánhǎo qù
此心本净，无可取舍。各自努力，随缘好去。”

ěr shí tú zhòngzuò lǐ ér tuì
尔时徒众作礼而退。

dà shī qī yuè bā rì hū wèimén rén yuē wú yù guī xīn zhōu
大师七月八日忽谓门人曰：“吾欲归新州，

rǔ děng sù lǐ zhōu jí dà zhòng āi liú shènjiān shī yuē zhū fó
汝等速理舟楫。”大众哀留甚坚。师曰：“诸佛

chūxiàn yóu shì niè pán yǒu lái bì qù lǐ yì chángrán wú cǐ
出现，犹示涅槃。有来必去，理亦常然。吾此

xíng hái guī bì yǒusuǒ zhòngyuē shī cóng cǐ qù zǎowǎn kě
形骸，归必有所。”众曰：“师从此去，早晚可

huí shī yuē yè luò guī gēn lái shí wú kǒu yòuwènyuē
回。”师曰：“叶落归根，来时无口。”又问曰：

zhèng fǎ yǎnzàng chuán fù hé rén shī yuē yǒudàozhě dé
“正法眼藏，传付何人？”师曰：“有道者得，

wú xīn zhětōng yòuwèn hòumò yǒunànfǒu shī yuē wú
无心者通。”又问：“后莫有难否？”师曰：“吾

mièhòu wǔ liù nián dāngyǒu yī rén lái qǔ wú shǒu tīng wú jì yuē
灭后五六年，当有一人来取吾首。听吾记曰：

‘tóu shàngyǎng qīn kǒu lǐ xū cān yù mǎn zhī nàn yáng liǔ wéi
‘头上养亲，口里须餐，遇满之难，杨柳为

guān yòuyún wú qù qī shí nián yǒu èr pú sà cóngdōngfāng
官。’”又云：“吾去七十年，有二菩萨从东方

lái yī chū jiā yī zài jiā tóng shí xīnghuà jiàn lì wú zōng dì
来，一出家、一在家，同时兴化，建立吾宗，缔

jī qié lán chānglóng fǎ sì wènyuē wèi zhī cóngshàng fó zǔ
缉伽蓝，昌隆法嗣。”问曰：“未知从上佛祖

yìngxiàn yǐ lái chuánshòu jǐ dài yuànchuí kāi shì shī yún gǔ
应现已来，传授几代？愿垂开示。”师云：“古

fó yìng shì yǐ wú shùliàng bù kě jì yě jīn yǐ qī fó wéi shǐ guò
佛应世已无数量，不可计也。今以七佛为始，过

qù zhuāngyán jié pí pó shī fó shī qì fó pí shè fú fó jīn
去庄严劫，毘婆尸佛、尸弃佛、毘舍浮佛；今

xián jié jū liú sūn fó jū nà hánmóu ní fó jiā shè fó shì jiā
贤劫，拘留孙佛、拘那含牟尼佛、迦叶佛、释迦

wén fó shì wéi qī fó
文佛，是为七佛。

yǐ shàng qī fó jīn yǐ shì jiā wén fó shǒuchuán
“已上七佛，今以释迦文佛首传。

dì yī mó hē jiā shè zūn zhě dì èr ē nán zūn zhě dì sān
“第一摩诃迦叶尊者、第二阿难尊者、第三

shāng nà hé xiū zūn zhě dì sì yōu bō jū duō zūn zhě dì wǔ tí duō
商那和修尊者、第四优波毱多尊者、第五提多

jiā zūn zhě dì liù mí zhē jiā zūn zhě dì qī pó xū mì duō zūn zhě
迦尊者、第六弥遮迦尊者、第七婆须蜜多尊者、

dì bā fó tuó nán tí zūn zhě dì jiǔ fú tuó mì duō zūn zhě dì shí xié
第八佛驮难提尊者、第九伏驮蜜多尊者、第十胁

zūn zhě shí yī fù nà yè shē zūn zhě shí èr mǎ míng dà shì shí sān
尊者、十一富那夜奢尊者、十二马鸣大士、十三

jiā pí mó luó zūn zhě shí sì lóng shù dà shì shí wǔ jiā nà tí pó zūn
迦毘摩罗尊者、十四龙树大士、十五迦那提婆尊

zhě shí liù luó hóu luó duō zūn zhě shí qī sēng qié nán tí zūn zhě shí
者、十六罗睺罗多尊者、十七僧伽难提尊者、十

bā qié yē shè duō zūn zhě shí jiǔ jiū mó luó duō zūn zhě èr shí shé yē
八伽耶舍多尊者、十九鸠摩罗多尊者、二十阇耶

duō zūn zhě èr shí yī pó xiū pán tóu zūn zhě èr shí èr mó ná luó zūn
多尊者、二十一婆修槃头尊者、二十二摩拏罗尊

zhě èr shí sān hè lè nà zūn zhě èr shí sì shī zǐ zūn zhě èr shí
者、二十三鹤勒那尊者、二十四师子尊者、二十

wǔ pó shè sī duō zūn zhě èr shí liù bù rú mì duō zūn zhě èr shí qī
五婆舍斯多尊者、二十六不如蜜多尊者、二十七

bō rě duō luó zūn zhě èr shí bā pú tí dá mó zūn zhě 此土是为初祖 èr shí jiǔ
般若多罗尊者、二十八菩提达磨尊者、二十九

huì kě dà shī sān shí sēng càn dà shī sān shí yī dào xìn dà shī sān
慧可大师、三十僧璨大师、三十一道信大师、三

shí èr hóng rěn dà shī
十二弘忍大师。

huì néng shì wéi sān shí sān zǔ cóng shàng zhū zǔ gè yǒu bǐng
“惠能是为三十三祖。从上诸祖，各有禀

chéng rǔ děng xiàng hòu dì dài liú chuán wú lìng guāi wù
承。汝等向后，递代流传毋令乖误。”

dà shī xiān tiān èr nián guǐ chǒu suì bā yuè chū sān rì 是年十二月改元开元，
大师先天二年癸丑岁八月初三日

yú guó ēn sì zhāi bà wèi zhū tú zhòng yuē rǔ děng gè yī wèi zuò
于国恩寺斋罢，谓诸徒众曰：“汝等各依位坐，

wú yǔ rǔ bié fǎ hǎi bó yán hé shàng liú hé jiào fǎ lìng hòu
吾与汝别。”法海白言：“和尚！留何教法，令后

dài mí rén dé jiàn fó xìng shī yán rǔ děng dì tīng hòu dài mí
代迷人得见佛性？”师言：“汝等谛听！后代迷

rén ruò shí zhòng shēng jí shì fó xìng ruò bù shí zhòng shēng wàn jié
人若识众生，即是佛性；若不识众生，万劫

mì fó nán féng wú jīn jiào rǔ shí zì xīn zhòng shēng jiàn zì xīn fó
觅佛难逢。吾今教汝，识自心众生，见自心佛

xìng yù qiú jiàn fó dàn shí zhòng shēng zhǐ wèi zhòng shēng mí fó
性。欲求见佛，但识众生。只为众生迷佛，

fēi shì fó mí zhòng shēng zì xìng ruò wù zhòng shēng shì fó zì xìng
非是佛迷众生。自性若悟，众生是佛；自性

ruò mí fó shì zhòngshēng zì xìngpíngděng zhòngshēng shì fó
若迷，佛是众生。自性平等，众生是佛；

zì xìng xié xiǎn fó shì zhòngshēng rǔ děng xīn ruò xiǎn qū jí fó zài
自性邪险，佛是众生。汝等心若险曲，即佛在

zhòngshēngzhōng yī niànpíng zhí jí shì zhòngshēngchéng fó wǒ
众生中；一念平直，即是众生成佛。我

xīn zì yǒu fó zì fó shì zhēn fó zì ruò wú fó xīn hé chù qiú zhēn
心自有佛，自佛是真佛。自若无佛心，何处求真

fó rǔ děng zì xīn shì fó gèngmò hú yí wài wú yī wù ér néng
佛？汝等自心是佛，更莫狐疑。外无一物而能

jiàn lì jiē shì běn xīn shēngwànzhǒng fǎ gù jīng yún xīn shēngzhǒng
建立，皆是本心生万种法。故经云：‘心生种

zhǒng fǎ shēng xīn mièzhǒngzhǒng fǎ miè wú jīn liú yī jì yǔ rǔ
种法生，心灭种种法灭。’吾今留一偈与汝

děng bié míng zì xìngzhēn fó jì hòu dài zhī rén shí cǐ jì yì
等别，名自性真佛偈。后代之人，识此偈意，

zì jiànběn xīn zì chéng fó dào jì yuē
自见本心，自成佛道。偈曰：

zhēn rú zì xìng shì zhēn fó xié jiàn sān dú shì mó wáng
真如自性是真佛　邪见三毒是魔王

xié mí zhī shí mó zài shè zhèng jiàn zhī shí fó zài táng
邪迷之时魔在舍　正见之时佛在堂

xìngzhōng xié jiàn sān dú shēng jí shì mó wáng lái zhù shè
性中邪见三毒生　即是魔王来住舍

zhèng jiàn zì chú sān dú xīn mó biàn chéng fó zhēn wú jiǎ
正见自除三毒心　魔变成佛真无假

fǎ shēnbào shēn jí huàshēn sān shēn běn lái shì yī shēn
法身报身及化身　三身本来是一身

ruòxiàngxìngzhōngnéng zì jiàn jí shì chéng fó pú tí yīn
若向性中能自见　即是成佛菩提因

běncónghuàshēnshēng jìng xìng jìng xìng cháng zài huàshēnzhōng
本从化身生净性　净性常在化身中

xìng shǐ huàshēnxíngzhèngdào dāng lái yuánmǎnzhēn wú qióng
性使化身行正道　当来圆满真无穷

yín xìng běn shì jìng xìng yīn chú yín jí shì jìng xìng shēn
淫性本是净性因　除淫即是净性身

xìngzhōng gè zì lí wǔ yù jiàn xìng chà nà jí shì zhēn
性中各自离五欲　见性刹那即是真

jīn shēng ruò yù dùn jiào mén　hū wù zì xìng jiàn shì zūn
今生若遇顿教门　忽悟自性见世尊

ruò yù xiū xíng mì zuò fó　bù zhī hé chù nǐ qiú zhēn
若欲修行觅作佛　不知何处拟求真

ruò néng xīn zhōng zì jiàn zhēn　yǒu zhēn jí shì chéng fó yīn
若能心中自见真　有真即是成佛因

bú jiàn zì xìng wài mì fó　qǐ xīn zǒng shì dà chī rén
不见自性外觅佛　起心总是大痴人

dùn jiào fǎ mén jīn yǐ liú　jiù dù shì rén xū zì xiū
顿教法门今已留　救度世人须自修

bào rǔ dāng lái xué dào zhě　bú zuò cǐ jiàn dà yōu yōu
报汝当来学道者　不作此见大悠悠

shī shuō jì yǐ　gào yuē　rǔ děng hǎo zhù　wú miè dù hòu
师说偈已，告曰："汝等好住，吾灭度后，

mò zuò shì qíng bēi qì yù lèi　shòu rén diào wèn　shēn zhuó xiào fú　fēi
莫作世情悲泣雨泪，受人吊问、身著孝服，非

wú dì zǐ　yì fēi zhèng fǎ　dàn shí zì běn xīn　jiàn zì běn xìng
吾弟子，亦非正法。但识自本心，见自本性，

wú dòng wú jìng　wú shēng wú miè　wú qù wú lái　wú shì wú fēi
无动无静，无生无灭，无去无来，无是无非，

wú zhù wú wǎng　kǒng rǔ děng xīn mí　bú huì wú yì　jīn zài zhǔ rǔ
无住无往。恐汝等心迷，不会吾意，今再嘱汝，

lìng rǔ jiàn xìng　wú miè dù hòu　yī cǐ xiū xíng　rú wú zài rì　ruò
令汝见性。吾灭度后，依此修行，如吾在日；若

wéi wú jiào　zòng wú zài shì　yì wú yǒu yì　fù shuō jì yuē
违吾教，纵吾在世，亦无有益。"复说偈曰：

wù wù bù xiū shàn　téng téng bú zào è
兀兀不修善　腾腾不造恶

jì jì duàn jiàn wén　dàng dàng xīn wú zhuó
寂寂断见闻　荡荡心无著

shī shuō jì yǐ　duān zuò zhì sān gēng　hū wèi mén rén yuē　wú
师说偈已，端坐至三更，忽谓门人曰："吾

xíng yǐ　yǎn rán qiān huà　yú shí yì xiāng mǎn shì　bái hóng zhǔ dì
行矣！"奄然迁化。于时异香满室，白虹属地，

lín mù biàn bái　qín shòu āi míng　shí yī yuè　guǎng sháo xīn sān jùn guān
林木变白，禽兽哀鸣。十一月，广韶新三郡官

liáo jì mén rén sēng sú　zhēng yíng zhēn shēn　mò jué suǒ zhī　nǎi fén xiāng
僚洎门人僧俗，争迎真身，莫决所之。乃焚香

dǎoyuē xiāngyān zhǐ chù shī suǒ guī yān shí xiāngyān zhí guàn
祷曰："香烟指处，师所归焉。"时，香烟直贯

cáo xī shí yī yuè shí sān rì qiānshénkānbìngsuǒ chuán yī bō ér huí
曹溪。十一月十三日，迁神龛并所传衣钵而回。

cì nián qī yuèchūkān dì zǐ fāngbiàn yǐ xiāng ní shàng zhī ménrén
次年七月出龛，弟子方辩以香泥上之，门人

yì niàn qǔ shǒu zhī jì réng yǐ tiě yè qī bù gù hù shī jǐng rù tǎ hū
忆念取首之记，仍以铁叶漆布固护师颈入塔。忽

yú tǎ nèi bái guāngchūxiàn zhí shàngchōngtiān sān rì shǐ sàn sháo
于塔内白光出现，直上冲天，三日始散。韶

zhōuzòuwén fèng chì lì bēi jì shī dàoxíng
州奏闻，奉敕立碑，纪师道行。

shī chūn qiū qī shí yǒu liù nián èr shí sì chuán yī sān shí jiǔ
师春秋七十有六，年二十四传衣，三十九

zhù fà shuō fǎ lì shēngsān shí qī zǎi sì fǎ sì shí sānrén wù
祝发，说法利生三十七载，嗣法四十三人，悟

dàochāo fán zhě mò zhī qí shù dá mó suǒ chuán xìn yī（西域屈眴布也）zhōngzōng
道超凡者莫知其数。达磨所传信衣（西域屈眴布也）、中宗

cì mó nà bǎo bō jí fāngbiàn sù shī zhēnxiàng bìngdào jù yǒngzhèn
赐磨衲宝钵及方辩塑师真相，并道具，永镇

bǎo lín dàochǎng liú chuán tán jīng yǐ xiǎnzōng zhǐ xīnglóngsān
宝林道场。留传《坛经》以显宗旨，兴隆三

bǎo pǔ lì qúnshēngzhě
宝，普利群生者。

六祖大师法宝坛经（終）

● 附 录

liù zǔ dà shī yuán jì wài jì

六祖大师缘记外记

mén rén fǎ hǎi děng jí

门人法海等集

dà shī míng huì néng fù lú shì huì xíng tāo táng wǔ dé sān
大师名惠能，父卢氏，讳行瑫，唐武德三
nián jiǔ yuè zuǒ guān xīn zhōu mǔ lǐ shì xiān mèng tíng qián bái huā jìng
年九月，左官新州。母李氏，先梦庭前白华竞
fā bái hè shuāng fēi yì xiāng mǎn shì jué ér yǒu shēn suì jié
发，白鹤双飞，异香满室，觉而有娠。遂洁
chéng zhāi jiè huái rèn liù nián shī nǎi shēng yān táng zhēn guān shí èr
诚斋戒，怀妊六年，师乃生焉，唐贞观十二
nián wù xū suì èr yuè bā rì zǐ shí yě shí háo guāng téng kōng xiāng
年戊戌岁二月八日子时也。时毫光腾空，香
qì fēn fù lí míng yǒu èr sēng zào yè wèi shī zhī fù yuē yè lái
气芬馥。黎明有二僧造谒，谓师之父曰："夜来
shēng ér zhuān wèi ān míng kě shàng huì xià néng yě fù yuē
生儿，专为安名，可上惠下能也。"父曰：
"何名惠能？"僧曰："惠者以法惠济众生，
néng zhě néng zuò fó shì yán bì ér chū bù zhī suǒ zhī shī bù yǐn
能者能作佛事。"言毕而出，不知所之。师不饮
mǔ rǔ yù yè shén rén guàn yǐ gān lù sān suì fù sàng zàng yú zhái
母乳，遇夜神人灌以甘露。三岁父丧，葬于宅
pàn mǔ shǒu zhì jū yǎng jì zhǎng yù xīn gòng mǔ nián èr shí yǒu sì
畔。母守志鞠养，既长鬻薪供母。年二十有四，
wén jīng yǒu xǐng wǎng huáng méi cān lǐ wǔ zǔ qì zhī fù yī fǎ
闻经有省。往黄梅参礼，五祖器之，付衣法，
lìng sì zǔ wèi shí lóng shuò yuán nián xīn yǒu suì yě
令嗣祖位，时龙朔元年辛酉岁也。

nán guī yǐn dùn zhì yí fèng yuán nián bǐng zǐ zhèng yuè bā rì huì
南归隐遁，至仪凤元年丙子正月八日，会

yìn zōng fǎ shī jié lùn xuán ào yìn zōng wù qì shī zhǐ shì yuè shí wǔ
印宗法师诘论玄奥，印宗悟契师旨。是月十五

rì pǔ huì sì zhòng wèi shī tì fà èr yuè bā rì jí zhū míng dé
日，普会四众为师薙发。二月八日，集诸名德

shòu jù zú jiè xī jīng zhì guāng lǜ shī wéi shòu jiè shī sū zhōu huì jìng
授具足戒。西京智光律师为授戒师，苏州慧静

lǜ shī wéi jié mó jīng zhōu tōng yìng lǜ shī wéi jiào shòu zhōng tiān qí duō
律师为羯磨，荆州通应律师为教授，中天耆多

luó lǜ shī wéi shuō jiè xī guó mì duō sān zàng wéi zhèng jiè qí jiè tán
罗律师为说戒，西国蜜多三藏为证戒。其戒坛

nǎi sòng cháo qiú nà bá tuó luó sān zàng chuàng jiàn lì bēi yuē hòu
乃宋朝求那跋陀罗三藏创建，立碑曰："后

dāng yǒu ròu shēn pú sà yú cǐ shòu jiè yòu liáng tiān jiān yuán nián zhì
当有肉身菩萨于此授戒。"又梁天监元年，智

yào sān zàng zì xī zhú guó háng hǎi ér lái jiāng bǐ tǔ pú tí shù yī zhū
药三藏自西竺国航海而来，将彼土菩提树一株

zhí cǐ tán pàn yì yù zhì yuē hòu yī bǎi qī shí nián yǒu ròu shēn
植此坛畔，亦预志曰："后一百七十年，有肉身

pú sà yú cǐ shù xià kāi yǎn shàng shèng dù wú liàng zhòng zhēn chuán
菩萨，于此树下开演上乘度无量众，真传

fó xīn yìn zhī fǎ zhǔ yě shī zhì shì zhù fà shòu jiè jí yǔ sì zhòng
佛心印之法主也。"师至是祝发受戒，及与四众

kāi shì dān chuán zhī zhǐ yī rú xī chèn 梁天监元年壬午岁，至唐仪凤元年丙子，得一百七十五年。
开示单传之旨，一如昔谶

cì nián chūn shī cí zhòng guī bǎo lín yìn zōng yǔ zī bái sòng zhě
次年春，师辞众归宝林，印宗与缁白送者

qiān yú rén zhí zhì cáo xī shí jīng zhōu tōng yìng lǜ shī yǔ xué zhě
千余人，直至曹溪。时荆州通应律师，与学者

shù bǎi rén yī shī ér zhù shī zhì cáo xī bǎo lín dǔ táng yǔ jiǎo ài
数百人依师而住。师至曹溪宝林，睹堂宇湫隘，

bù zú róng zhòng yù guǎng zhī suì yè lǐ rén chén yà xiān yuē lǎo
不足容众，欲广之。遂谒里人陈亚仙曰："老

sēng yù jiù tán yuè qiú zuò jù dì dé fǒu xiān yuē hé shàng zuò
僧欲就檀越求坐具地，得不？"仙曰："和尚坐

jù jǐ xǔ kuò zǔ chū zuò jù shì zhī yà xiān wēi rán zǔ yǐ zuò
具几许阔？"祖出坐具示之，亚仙唯然。祖以坐

jù yī zhǎn jìn zhào cáo xī sì jìng sì tiān wáng xiàn shēn zuò zhèn sì
具一展，尽罩曹溪四境，四天王现身坐镇四

fāng jīn sì jìng yǒu tiānwáng lǐng yīn zī ér míng xiānyuē zhī hé
方。今寺境有天王岭，因兹而名。仙曰："知和
shàng fǎ lì guǎng dà dàn wú gāo zǔ fén mù bìng zài cǐ dì tā rì zào
尚法力广大，但吾高祖坟墓并在此地，他日造
tǎ xìngwàng cún liú yú yuàn jìn shě yǒng wéi bǎofáng rán cǐ dì nǎi
塔，幸望存留，余愿尽舍永为宝坊。然此地乃
shēng lóng bái xiàng lái mài zhī kě píng tiān bù kě píng dì sì hòu
生龙白象来脉，只可平天，不可平地。"寺后
yíng jiàn yī yī qí yán shī yóu jìng nèi shān shuǐ shèng chù zhé qì zhǐ
营建，一依其言。师游境内山水胜处，辄憩止，
suì chéng lán rě yī shí sān suǒ jīn yuē huāguǒ yuàn lì jí sì mén
遂成兰若一十三所。今曰华果院，隶籍寺门。
qí bǎo lín dào chǎng yì xiān shì xī guó zhì yào sān zàng zì nán hǎi jīng
其宝林道场，亦先是西国智药三藏自南海经
cáo xī kǒu jū shuǐ ér yǐn xiāng měi yì zhī wèi qí tú yuē
曹溪口，掬水而饮，香美，异之。谓其徒曰：
cǐ shuǐ yǔ xī tiān zhī shuǐ wú bié xī yuán shàng bì yǒu shèng dì kān
"此水与西天之水无别，溪源上必有胜地，堪
wéi lán rě suí liú zhì yuán shàng sì gù shān shuǐ huí huán fēng luán
为兰若。"随流至源上，四顾山水回环，峰峦
qí xiù tàn yuē wǎn rú xī tiān bǎo lín shān yě nǎi wèi cáo hóu cūn
奇秀，叹曰："宛如西天宝林山也。"乃谓曹侯村
jū mín yuē kě yú cǐ shān jiàn yī fàn chà yī bǎi qī shí nián hòu
居民曰："可于此山建一梵刹，一百七十年后，
dāng yǒu wú shàng fǎ bǎo yú cǐ yǎn huà dé dào zhě rú lín yí hào bǎo
当有无上法宝于此演化，得道者如林，宜号宝
lín shí sháo zhōu mù hóu jìng zhōng yǐ qí yán jù biǎo wén zòu shàng
林。"时韶州牧侯敬中，以其言具表闻奏，上
kě qí qǐng cì bǎo lín wéi é suì chéng fàn gōng luò chéng yú liáng
可其请，赐宝林为额，遂成梵宫，落成于梁
tiān jiàn sān nián sì diàn qián yǒu tán yī suǒ lóng cháng chū mò qí jiān
天监三年。寺殿前有潭一所，龙常出没其间，
chù náo lín mù yī rì xiàn xíng shèn jù bō làng xiōng yǒng yún wù yīn
触桡林木。一日现形甚巨，波浪汹涌，云雾阴
yì tú zhòng jiē jù shī chì zhī yuē ěr zhī néng xiàn dà shēn
翳，徒众皆惧。师叱之曰："尔只能现大身，
bù néng xiàn xiǎo shēn ruò wéi shén lóng dāng néng biàn huà yǐ xiǎo xiàn dà
不能现小身，若为神龙，当能变化以小现大、

yǐ dà xiànxiǎo yě qí lóng hū mò é qǐng fù xiànxiǎoshēnyuè chū tán
以大现小也。”其龙忽没，俄顷复现小身跃出潭
miàn shī zhǎn bō shì zhī yuē ěr qiě bù gǎn rù lǎo sēng bō yú lǐ
面，师展钵试之曰：“尔且不敢入老僧钵盂里。”
lóng nǎi yóuyáng zhì qián shī yǐ bō yǎo zhī lóng bù néngdòng shī chí
龙乃游扬至前，师以钵舀之，龙不能动。师持
bō tángshàng yǔ lóngshuō fǎ lóng suì tuì gǔ ér qù qí gǔ cháng
钵堂上，与龙说法，龙遂蜕骨而去。其骨长
kě qī cùn shǒuwěi jiǎo zú jiē jù liú chuán sì mén shī hòu yǐ tǔ
可七寸，首尾角足皆具，留传寺门。师后以土
shí yīn qí tán jīn diànqiánzuǒ cè yǒu tiě tǎ zhènchù shì yě
石堙其潭，今殿前左侧有铁塔镇处是也。

shī zhuìyāo shí juānlóngshuòyuánnián lú jū shì zhì bā zì cǐ shí
师坠腰石镌龙朔元年卢居士志八字，此石
jīn cúnhuángméidōngchán yòutángwángwéiyòuchéng wèishén huì dà
今存黄梅东禅。又唐王维右丞，为神会大
shī zuò zǔ shī jì yún shī hùn láo lǚ jī shí liù zǎi huì yìn zōng
师作《祖师记》云：“师混劳侣积十六载，会印宗
jiǎngjīng yīn wèixuē fà yòu liǔ zōngyuán cì shǐ zuò zǔ shī shì hào
讲经，因为削发。”又柳宗元刺史，作祖师谥号
bēi yún shī shòu xìn jù dùn yǐn nán hǎi shàng shí liù nián dù qí kě
碑云：“师受信具，遁隐南海上十六年。度其可
xíng nǎi jū cáo xī wéi rén shī yòuzhāngshāngyíngchéngxiàng zuò
行，乃居曹溪为人师。”又张商英丞相，作
wǔ zǔ jì yún wǔ zǔ yǎnhuà yú huángméixiàn zhī dōngchányuàn
《五祖记》云：“五祖演化于黄梅县之东禅院，
gài qí biàn yú jiāngmǔ lóngshuòyuánnián yǐ yī fǎ fù liù zǔ yǐ
盖其便于将母。龙朔元年，以衣法付六祖已，
sànzhòng rù dōngshān jié ān yǒu jū rén píngmào yǐ shān shī shī wéi
散众入东山结庵。有居人凭茂，以山施师为
dàochǎngyān yǐ cǐ kǎo zhī zé shī zhì huángméichuánshòu wǔ zǔ
道场焉。”以此考之，则师至黄梅传受五祖
yī fǎ shí lóngshuòyuánnián xīn yǒu suì zhì yí fèngbǐng zǐ dé yī
衣法，实龙朔元年辛酉岁。至仪凤丙子，得一
shí liù nián shī fāng zhì fǎ xìngzhòu fà tā běnhuòzuò shī xiánhēngzhōng
十六年，师方至法性祝发。他本或作师咸亨中
zhì huángméi kǒng fēi
至黄梅，恐非。

lì cháo chóngfèng shì jì

历朝 崇 奉事迹

tángxiànzōnghuáng dì shì dà shī yuē dà jiàn chán shī

唐宪宗 皇 帝，谥大师曰大鉴 禅 师。

sòng tài zōnghuáng dì jiā shì dà jiànzhēnkōngchán shī zhào xīn

宋太宗 皇 帝，加谥大鉴真 空 禅 师，诏新

shī tǎ yuē tài píngxīngguó zhī tǎ

师塔曰太平兴国之塔。

sòng rén zōnghuáng dì tiānshèng shí niányíng shī zhēnshēn jí yī

宋仁宗 皇 帝，天 圣 十年迎师真 身及衣

bō rù dà nèi gòngyǎng jiā shì dà jiànzhēnkōng pǔ jué chán shī

钵入大内供 养，加谥大鉴真 空普觉 禅 师。

sòngshénzōnghuáng dì jiā shì dà jiànzhēnkōng pǔ jué yuánmíng

宋 神 宗 皇 帝，加谥大鉴真 空普觉 圆 明

chán shī jù jiànyànyuánxiàngōng bēi jì

禅 师。具见晏元 献 公碑记。

cì shì dà jiàn chán shī bēi

赐谥大鉴 禅 师碑

柳宗元撰

fú fēnggōng lián wèn lǐng nán sān nián yǐ fó shì dì liù zǔ

扶风公廉，问岭南三年，以佛氏第六祖，

wèi yǒu chēnghào shū wén yú shàng zhào shì dà jiàn chán shī tǎ yuē

未有 称 号，疏闻于 上 。诏谥大鉴 禅 师，塔曰

líng zhào zhī tǎ yuán hé shí nián shí yuè shí sān rì xià shàng shū cí bù

灵照之塔。元和十年十月十三日，下 尚 书祠部

fú dào dū fǔ gōngmìng bù lì jì zhōu sī gōngyuàngào yú qí cí

符到都府，公 命部吏洎州司功 掾告于其祠。

chuáng gài zhōng gǔ zēngshānyíng gǔ wàn rén xián huì ruò wén guǐ shén

幢 盖 钟 鼓增山盈谷，万人咸会，若闻鬼 神。

qí shí xué zhě qiānyǒu yú rén mò bù xīn yǒng fèn lì rú shī fù shēng

其时学者千有余人，莫不欣踊奋厉，如师复 生 ；

zé yòugǎndào tì mù rú shī shǐ wáng yīn yányuē

则又感悼涕慕，如师始 亡 。因言曰：

zì yǒushēng wù zé hàodòuduóxiāng zéi shā sàng qí běn shí

自有 生 物，则好斗夺 相 贼杀，丧其本实，

bèi guāi yín liú mò kè fǎn yú chū kǒng zǐ wú dà wèi mò yǐ yú yán
悖乖淫流，莫克返于初。孔子无大位，没以余言
chí shì gèngyáng mò huáng lǎo yì zá qí shù fēn liè ér wú
持世，更杨、墨、黄老益杂，其术分裂。而吾
fú tú shuōhòuchū tuī lí huányuán hé suǒ wèishēng ér jìng zhě liáng
浮图说后出，推离还源，合所谓生而静者。梁
shì hàozuòyǒuwéi shī dá mó jī zhī kōngshù yì xiǎn liù chuán zhì
氏好作有为，师达磨讥之，空术益显。六传至
dà jiàn dà jiàn shǐ yǐ néng láo kǔ fú yì yī tīng qí yán yán xī yǐ
大鉴。大鉴始以能劳苦服役，一听其言，言希以
jiū shī yònggǎndòng suì shòu xìn jù dùn yǐn nán hǎi shàng rén wú
究。师用感动，遂受信具。遁隐南海上，人无
wén zhī yòu shí liù nián dù qí kě xíng nǎi jū cáo xī wéi rén shī
闻知，又十六年。度其可行，乃居曹溪为人师。
huì xué zhě lái chángshù qiān rén qí dào yǐ wú wéi wéi yǒu yǐ kōng
会学者来，尝数千人。其道以无为为有，以空
dòngwéi shí yǐ guǎng dà bú dàngwéi guī qí jiào rén shǐ yǐ xìngshàn
洞为寔，以广大不荡为归。其教人，始以性善，
zhōng yǐ xìngshàn bù jiǎ yúnchú běn qí jìng yǐ zhōngzōngwénmíng
终以性善，不假耘锄，本其静矣。中宗闻名，
shǐ xìngchén zài zhēng bù néng zhì qǔ qí yán yǐ wéi xīn shù qí shuō
使幸臣再征，不能致，取其言以为心术。其说
jù zài jīn bù tiān xià fányánchán jiē běncáo xī dà jiàn qù shì bǎi
具在。今布天下，凡言禅皆本曹溪。大鉴去世百
yǒu liù nián fán zhì guǎng bù ér yǐ míngwénzhě yǐ shí shù mònéng
有六年，凡治广部，而以名闻者以十数，莫能
jiē qí hào nǎi jīn shǐ gàotiān zǐ dé dà shì fēngzuǒ wú dào qí
揭其号。乃今始告天子，得大谥。丰佐吾道，其
kě wú cí gōng shǐ lì cháo yǐ rú chóng cì qiánzhōu dū hù ān
可无辞？公始立朝，以儒重刺虔州、都护安
nán yóu hǎi zhōng dà mán yí liánshēn dú zhī xī fú bó tīngmìng
南，由海中大蛮夷，连身毒之西，浮舶听命，
xián bèi gōng dé shòu qí dào jié jǐ lái lì nán hǎi shǔ guó rú lín
咸被公德，受旗纛节戟，来莅南海，属国如林，
bù shā bú nù rén wèi wú è yǔn kè guāng yú yǒu rén zhāo liè dà
不杀不怒，人畏无噩，允克光于有仁，昭列大
jiàn mò rú gōng yí qí tú zhī lǎo nǎi yì shí yú yǔ xià shǐ lái yè
鉴莫如公，宜其徒之老。乃易石于宇下，使来谒

cí qí cí yuē
辞。其辞曰：

dá mó qiánqián chuán fó yǔ xīn liù chéng qí shòu dà jiàn
达摩乾乾，传佛语心，六承其授，大鉴

shì lín láo qín zhuān mò zhōng yì yú shēn bào qí xìn qì xíng hǎi
是临。劳勤专默，终挹于深，抱其信器，行海

zhī yīn qí dàoyuán shī zài xī zhī cáo máng hé wěi fù bù yí
之阴。其道爰施，在溪之曹，厖合猥附，不夷

qí gāo chuángàoxián chén wéi dào zhī bāo shēng ér xìngshàn zài
其高。传告咸陈，惟道之褒，生而性善，在

wù ér jù huāng liú bēn yì nǎi wàn qí qù fěi sī yù luàn fěi
物而具。荒流奔轶，乃万其趣，匪思愈乱，匪

jué zī wù yóu shī nèi jiàn xiánhuò yú sù bù zhí hū gēn bù yún
觉滋误。由师内鉴，咸获于素，不植乎根，不耘

hū miáo zhōng yī wàiróng yǒu cuì kǒngzhāo zài dì zhōngzōng pìn
乎苗。中一外融，有粹孔昭，在帝中宗，聘

yán yú cháo yīn yì wáng dù bǐ rén xiāoyáo yuè bǎi yǒu liù sì
言于朝。阴翊王度，俾人逍遥，越百有六祀，

hào shì bú jì yóu fú fēnggōng gào jīn tiān zǐ shàngshū jì fù dà
号谥不纪。由扶风公，告今天子，尚书既复大

xíng nǎi lěi guāng yú nán tǔ qí fǎ zài qǐ jué tú wàn yì tóng
行，乃诔光于南土。其法再起，厥徒万亿，同

dào qí xǐ wéi shī huàsuǒ pī jì fú fēnggōngsuǒ lǚ xián dài tiān
悼齐喜。惟师化所被，洎扶风公所履，咸戴天

zǐ tiān zǐ xiū mìng jiā gōng dé měi yì yú hǎi yí fú tú shì shì
子。天子休命，嘉公德美，溢于海夷，浮图是视。

shī yǐ rén chuán gōng yǐ rén lǐ yè cí tú jiān yǒng yìn bù yǐ
师以仁传，公以仁理，谒辞图坚，永胤不已。

dà jiàn chán shī bēi
大鉴禅师碑

并《佛衣铭》，俱刘禹锡撰

yuán hé shí niánmǒuyuè rì zhào shū zhuībāo cáo xī dì liù zǔ
元和十年某月日，诏书追褒曹溪第六祖

nénggōng shì yuē dà jiàn shí guǎngzhōu mù mǎ zǒng yǐ shū wén yáo
能公，谥曰大鉴。寔广州牧马总以疏闻，繇

shì kě qí zòu shàngdào yǐ zūn míng tóng guī shànshàn bù gé yì jiào
是可其奏，尚道以尊名，同归善善，不隔异教。

yī zì zhī bāo huá yí kǒnghuái dé qí suǒ gù yě mǎ gōng jìng qí
一字之褒，华夷孔怀，得其所故也。马公敬其
shì qiě jǐn shǐ yǐ chuíhòu suì zī yú wénxióng jīn liǔ zhōu cì shǐ
事且谨，始以垂后，遂咨于文雄。今柳州刺史
hé dōng liǔ jūn wéiqián bēi hòusān niányǒusēngdào lín shuài qí tú yóu
河东柳君为前碑，后三年有僧道琳，率其徒由
cáo xī lái qiě yuē yuàn lì dì èr bēi xué zhě zhì yě wéi rú
曹溪来，且曰："愿立第二碑，学者志也。"维如
lái miè hòu zhōng wǔ bǎi suì ér mó téng zhú fǎ lán yǐ jīng lái
来灭后，中五百岁，而摩腾、竺法兰，以经来
huá rén shǐ wén qí yán yóu fú zhònghūn zhī jiàn hū shuǎng hòu wǔ
华，人始闻其言，犹夫重昏之见舀爽。后五
bǎi suì ér dá mó yǐ fǎ lái huá rén shǐ chuán qí xīn yóu fú mèi
百岁，而达摩以法来华，人始传其心，犹夫昧
dàn zhī dǔ bái rì zì dá mó liù chuán zhì dà jiàn rú guàn yì zhū
旦之睹白日。自达摩六传至大鉴，如贯意珠，
yǒuxiānhòu ér wú tóng yì shì zhī yánzhēnzōngzhě suǒ wèi dùnmén
有先后而无同异。世之言真宗者，所谓顿门。
chū dá mó yǔ fó yī jù lái dé dàochuán fù yǐ wéizhēn yìn zhì dà
初达摩与佛衣俱来，得道传付以为真印。至大
jiàn zhì ér bù chuán qǐ yǐ shì wéiquán tí xié chúgǒu xié jiāng
鉴置而不传，岂以是为筌蹄邪？匏狗邪？将
rén rén zhī mò jǐ ruò ér bú ruò zhì zhī xié wú bù dé ér zhī yě
人人之莫己若而不若置之邪？吾不得而知也。

àn dà jiànshēng xīn zhōu sān shí chū jiā sì shí qī nián ér mò
按大鉴生新州，三十出家，四十七年而没，
bǎi yǒu liù nián ér shì shǐ zì qí zhī dōngshān cóng dì wǔ shī dé shòu
百有六年而谥。始自蕲之东山，从第五师得授
jì yǐ guī zhōngzōng shǐ zhōng guì rén zài zhēng bú fèngzhào dì yǐ
记以归。中宗使中贵人再征，不奉诏。第以
yánwéigòng shàng jìng xíng zhī míngyuē
言为贡，上敬行之。铭曰：

zhì rén zhī shēng wú yǒuzhǒng lèi tóngrén zhěxíng chū rén zhě
至人之生，无有种类，同人者形，出人者
zhì chǔnchǔnnán yì jiàngshēng jié yì fù qián mǔ kūn dú xiāo
智。蠢蠢南裔，降生杰异，父乾母坤，独肖
yuán qì yī yándùn wù bú jiàn chū dì wǔ shī xiāngchéng shòu
元气。一言顿悟，不践初地，五师相承，授

yǐ bǎo qì yànzuò cáo xī shì hàonánzōng xué tú yuán lái rú
以宝器。宴坐曹溪，世号南宗，学徒爰来，如
shuǐ zhī dōng yǐn yǐ miàoyào chài qí yīn lóng zhào bù néng zhì xǔ
水之东。饮以妙药，差其瘖聋，诏不能致，许
wéi fǎ xióng qù fó rì yuǎn qúnyán jī yì zhuókōng zhí yǒu gè
为法雄。去佛日远，群言积亿，着空执有，各
zǒu qí yù wǒ lì zhēnquán jiē qǐ nánguó wú xiū ér xiū wú
走其域。我立真筌，揭起南国，无修而修，无
dé ér dé néng shǐ xué zhě huán qí tiān shí rú hēi ér mí yǎng
得而得。能使学者，还其天识，如黑而迷，仰
mù dǒu jí dé zhī zì rán jìng bù kě chuán kǒu chuánshǒu fù
目斗极。得之自然，竟不可传，口传手付，
zé ài yú yǒu liú yī kōngtáng dé zhě tiānshòu
则碍于有。留衣空堂，得者天授。

fó yī míng 佛衣铭 并引

wú jì wèisēng lín zhuàncáo xī dì èr bēi qiě sī suǒ yǐ biàn liù
吾既为僧琳撰曹溪第二碑，且思所以辩六
zǔ zhì yī bù chuán zhī zhǐ zuò fó yī míngyuē
祖置衣不传之旨，作佛衣铭曰：

fó yán bù xíng fó yī nǎi zhēng hū jìn guì yuǎn gǔ jīn cháng
佛言不行，佛衣乃争，忽近贵远，古今常
qíng ní fù zhī shēng tǔ wú yī lǐ mèngdiàn zhī hòu lǚ cúnqiān
情。尼父之生，土无一里；梦奠之后，履存千
sì wéi xī yǒuliáng rú xiàng zhī kuáng dá mó jiù shì lái wéi yī
祀。惟昔有梁，如象之狂，达摩救世，来为医
wáng yǐ yán bù quán yīn wù nǎi qiān rú zhí fú jié xíng hū fù
王。以言不痊，因物乃迁，如执符节，行乎复
guān mín bù zhī guān wàngchē ér wèi sú bù zhī fó dé yī wéi
关。民不知官，望车而畏，俗不知佛，得衣为
guì huài sè zhī yī dào bú zài zī yóu zhī xìn dào suǒ yǐ wéibǎo
贵。坏色之衣，道不在兹，由之信道，所以为宝。
liù zǔ wèizhāng qí chū yě wēi jì huánlánghuāng jǐng sú chī chī
六祖未彰，其出也微，既还狼荒，憬俗蚩蚩。
bù yǒu xìn qì zhòngshēng hé guī shì kāi biànmén fēi zhǐ chuán yī
不有信器，众生曷归，是开便门，非止传衣。

chū bì yǒuzhōng chuán qǐ wú yǐ wù bì guī jìn yī hú jiǔ shì
初必有终，传岂无已，物必归尽，衣胡久恃。

xiānzhōng zhī zhōng yòng nǎi bù qióng wǒ dào bù xiǔ yī yú hé yǒu
先终知终，用乃不穷。我道不朽，衣于何有？

qí yòng yǐ chén shú fēi chúgǒu
其用已陈，孰非刍狗？

shī rù tǎ hòu zhì kāi yuán shí nián rén xū bā yuè sān rì yè bàn
师入塔后，至开元十年壬戌八月三日，夜半

hū wén tǎ zhōng rú zhuài tiě suǒ shēng zhòng sēng jīng qǐ jiàn yī xiào zǐ
忽闻塔中如拽铁索声。众僧惊起，见一孝子

cóng tǎ zhōng zǒu chū xún jiàn shī jǐng yǒu shāng jù yǐ zéi shì wén yú
从塔中走出，寻见师颈有伤，具以贼事闻于

zhōu xiàn xiàn lìng yángkǎn cì shǐ liǔ wú tiǎn dé dié qiè jiā qín zhuō
州县。县令杨侃、刺史柳无忝，得牒切加擒捉。

wǔ rì yú shí jiǎo cūn bǔ dé zéi rén sòng sháozhōu jū wèn yún xìng
五日于石角村捕得贼人，送韶州鞫问。云："姓

zhāng míng jìng mǎn rǔ zhōu liáng xiàn rén yú hóngzhōu kāi yuán sì shòu
张名净满，汝州梁县人。于洪州开元寺，受

xīn luó sēng jīn dà bēi qián èr shí qiān lìng qǔ liù zǔ dà shī shǒu guī
新罗僧金大悲钱二十千，令取六祖大师首，归

hǎi dōng gòngyǎng liǔ shǒuwén zhuàng wèi jí jiā xíng nǎi gōng zhì
海东供养。"柳守闻状，未即加刑，乃躬至

cáo xī wèn shī shàng zú lìng tāo yuē rú hé chǔduàn tāo yuē
曹溪，问师上足令韬曰："如何处断？"韬曰：

ruò yǐ guó fǎ lùn lǐ xū zhū yí dàn yǐ fó jiào cí bēi yuān qīn píng
"若以国法论，理须诛夷。但以佛教慈悲冤亲平

děng kuàng bǐ qiú yù gòngyǎng zuì kě shù yǐ liǔ shǒu jiā tàn yuē
等，况彼求欲供养，罪可恕矣。"柳守加叹曰：

shǐ zhī fó ménguǎng dà suì shè zhī
"始知佛门广大。"遂赦之。

shàngyuányuánnián sù zōngqiǎn shǐ jiù qǐng shī yī bō guī nèi
上元元年，肃宗遣使，就请师衣钵归内

gòngyǎng zhì yǒng tài yuánnián wǔ yuè wǔ rì dài zōngmèng liù zǔ dà
供养。至永泰元年五月五日，代宗梦六祖大

shī qǐng yī bō qī rì chì cì shǐ yángjiān yún zhènmènggǎnnéngchán
师请衣钵，七日勑刺史杨缄云："朕梦感能禅
shī qǐngchuán yī jiā shāquè guī cáo xī jīn qiǎnzhènguó dà jiāngjūn liú
师请传衣袈裟却归曹溪，今遣镇国大将军刘
chóngjǐng dǐngdài ér sòng zhènwèi zhī guóbǎo qīng kě yú běn sì rú
崇景，顶戴而送。朕谓之国宝，卿可于本寺如
fǎ ān zhì zhuānlìng sēngzhòng qīn chéngzōng zhǐ zhěyán jiā shǒu hù wù
法安置，专令僧众亲承宗旨者严加守护，勿
lìng yí zhuì hòuhuòwéi rén tōu qiè jiē bù yuǎn ér huò rú shì zhě
令遗坠。"后或为人偷窃，皆不远而获。如是者
shù sì xiànzōng shì dà jiànchán shī tǎ yuēyuán hé língzhào qí yú
数四。宪宗谥大鉴禅师，塔曰元和灵照。其余
shì jì xì zǎi tángshàngshūwángwéi cì shǐ liǔ zōngyuán cì shǐ
事迹，系载唐尚书王维、刺史柳宗元、刺史
liú yǔ xī děng bēi
刘禹锡等碑。

shǒu tǎ shāmén lìng tāo lù
守塔沙门令韬录。

bá
跋

liù zǔ dà shī píng xī suǒshuō zhī fǎ jiē dà shèngyuándùn zhī
六祖大师平昔所说之法，皆大乘圆顿之
zhǐ gù mù zhī yuējīng qí yán jìn zhǐ yuǎn cí tǎn yì míng sòng
旨，故目之曰经。其言近指远，词坦义明，诵
zhě gè yǒu suǒhuò míngjiàosōnggōngchángzànyún tiān jī lì zhě dé
者各有所获。明教嵩公常赞云："天机利者得
qí shēn tiān jī dùnzhě dé qí qiǎn chéng zāi yán yě
其深，天机钝者得其浅。"诚哉言也。

yú chū rù dào yǒugǎn yú sī xù jiànsānběn bù tóng hù yǒu
余初入道，有感于斯，续见三本不同，互有
dé shī qí bǎn yì yǐ mànmiè yīn qǔ qí běnjiàochóu é zhězhèng
得失，其板亦已漫灭，因取其本校雠，讹者正
zhī lüè zhěxiáng zhī fù zēng rù dì zǐ qǐng yì jī yuán shù jǐ xué
之，略者详之。复增入弟子请益机缘，庶几学
zhě dé jìn cáo xī zhī zhǐ àn chá shǐ yúngōngcónglóng shēnzào cǐ dào
者得尽曹溪之旨。按察使云公从龙，深造此道，

yī rì guòshānfáng dǔ yú suǒbiān wèi dé tán jīng zhī dà quán
一日过山房睹余所编，谓得《坛经》之大全，

kǎi rán mìnggōng qín zǐ zhuānwéi liú tōng shǐ cáo xī yī pài bú zhì
慨然命工锓梓，颛为流通，使曹溪一派不至

duàn jué
断绝。

huòyuē dá mó bú lì wén zì zhí zhǐ rén xīn jiànxìngchéng
或曰："达磨不立文字，直指人心，见性成

fó lú zǔ liù yè zhèngchuán yòu ān yòng shì wén zì zāi yú
佛。卢祖六叶正传，又安用是文字哉？"余

yuē cǐ jīng fēi wén zì yě dá mó chánchuán zhí zhǐ zhī zhǐ yě
曰："此经非文字也，达磨单传直指之指也。

nányuèqīngyuánzhū dà lǎo cháng yīn shì zhǐ yǐ míng qí xīn fù yǐ zhī
南岳青原诸大老，尝因是指以明其心，复以之

míngmǎ zǔ shí tóu zhū zǐ zhī xīn jīn zhī chánzōng liú bù tiān xià jiē
明马祖石头诸子之心。今之禅宗流布天下，皆

běn shì zhǐ ér jīn ér hòu qǐ wú yīn shì zhǐ ér míng xīn jiànxìngzhě
本是指。而今而后，岂无因是指而明心见性者

yē wènzhě wěiwěi zài bài xiè yuē yǔ bù mǐn qǐngbìngshū
耶？"问者唯唯再拜，谢曰："予不敏。"请并书

yú jīng mò yǐ zhào lái zhě
于经末，以诏来者。

zhì yuán xīn mǎo xià nán hǎi shì zōngbǎo bá
至元辛卯夏。南海释宗宝跋。

附录（终）

此咒置经书中可灭误跨之罪

仁・慧・草・堂

www.renhuicaotang.com

